

# СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 56

Год. LXIV

Петок, 2 мај 2008

Цена на овој број е 250 денари

[www.slvesnik.com.mk](http://www.slvesnik.com.mk)

[contact@slvesnik.com.mk](mailto:contact@slvesnik.com.mk)



## СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
974. Уредба за посебните мерки на заштита на културното наследство во воена и вонредна состојба.....	2	984. Решение за именување надворешни членови на Управата на Полициската академија - Скопје.....	7
975. Уредба за методологија за распределба на наменски дотации за плати, додатоци од плати и надоместоци за вработените во територијалните противпожарни единици за 2009 година...	3	985. Упатство за изменување и дополнување на Упатството за формата и содржината на платните инструменти за вршење на платниот промет во земјата	7
976. Одлука за потврдување на Годишната сметка за 2007 година на Фондот за осигурување на депозити, Скопје....	4	986. Правилник за сообраќајните знаци, опрема и сигнализација на патот.....	13
977. Одлука за давање согласност на Годишниот извештај за работа и Годишната сметка за 2007 година на ЈПВ ХС „Дојранско езеро“ – Стар Дојран	4	987. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 21/2007 од 9 април 2008 година.....	47
978. Одлука за основање на Водостопанство „Кумановско - Липковско Поле“	4	988. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 151/2007 од 16 април 2008 година.....	49
979. Одлука за потврдување на Финансискиот план за 2008 година на Фондот за осигурување на депозити, Скопје.....	5	989. Решение на Уставниот суд на Република Македонија У. бр. 263/2007 од 9 април 2008 година.....	50
980. Одлука за изменување на Одлуката за давање на трајно користење на движна ствар.....	5	990. Решение за ставање во примена на установен катастар на недвижности...	51
981. Одлука за изведување на вежбовната активност „Светлина-08“.....	6	991. Решение за ставање во примена на установен катастар на недвижности...	51
982. Програма за изменување и дополнување на Програмата за задолжителна имунизација на населението во Република Македонија во 2008 година...	6	992. Решение за конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности.....	51
983. Решение за разрешување надворешни членови на Управата на Полициската академија - Скопје.....	7	993. Решение за конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности.....	52
		994. Решение за конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности.....	52
		995. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала.....	52
		Огласен дел.....	1-76

**ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****974.**

Врз основа на член 108, став 2 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/04 и 115/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**УРЕДБА  
ЗА ПОСЕБНИТЕ МЕРКИ НА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО ВОЕНА И ВОНРЕДНА СОСТОЈБА**

**Член 1**

Со оваа уредба се пропишуваат посебните мерки на заштита на културното наследство во воена и вонредна состојба настаната поради големи природни непогоди (во натамошниот текст: посебни мерки).

**Член 2**

Посебни мерки во смисла на оваа уредба се мерки на претпазливост, итни и корективни мерки за заштита и спасување на недвижното и движното културно наследство, добрата под привремена заштита, резервираните археолошки зони и националното богатство (во натамошниот текст: заштитени добра), загрозувани од воени дејства и големи природни непогоди и од последиците предизвикани од нив.

**Член 3**

Одредбите од оваа уредба се однесуваат на сите видови и категории недвижни и движни заштитени добра, со исклучок на архивската граѓа.

Посебните мерки за заштитените добра од став 1 на овој член се спроведуваат од страна на јавните установи за заштита на културното наследство определени во согласност со прописите за одбрана и имателите на заштитените добра.

Посебните мерки за заштитените добра од став 1 на овој член се остваруваат во рамките на единствениот систем за заштита и спасување во Република Македонија.

**Член 4**

Субјектите од член 3, став 2 на оваа уредба, во зависност од видот на заштитените добра и околностите поврзани со нивното загрозување, ги преземаат следните посебни мерки:

1. Означување со меѓународен знак за распознавање;
2. Техничка заштита „ин ситу“;
3. Отстранување;
4. Евакуација;
5. Засолнување;
6. Спасување од урнатини;
7. Спасување од поплави;
8. Заштита и спасување од пожари.

**Член 5**

Означување со меѓународен знак за распознавање – знакот на Конвенцијата за заштита на културните добра во случај на вооружен судир („Службен весник на ФНРЈ – Меѓународни договори и други спогодби“ бр. 4/56), се врши на недвижни заштитени добра кои уживаат имунитет на општа, специјална или засилена заштита во случај на вооружен судир и на транспорт на движни заштитени добра под меѓународна контрола за време на таков судир, што се организира на територијата на Република Македонија или во друга држава.

Означувањето во смисла на став 1 на овој член се врши во случаите, под услови и на начин утврдени со прописите за заштита на културното наследство.

Приоритет во означувањето, доколку истото не е спроведено во мирновременски услови, имаат недвижните добра под специјална и засилена заштита или со друг меѓународно признат статус, недвижното културно наследство од исклучително значење, споменичките центри, импровизираните скривници и објектите наменети за чување и/или изложување на движното културно наследство.

Во итни случаи или кога тоа е неопходно со оглед на околностите, поставувањето на меѓународниот знак за распознавање го спроведува имателот на односното заштитено добро, според насоките на надлежната јавна установа за заштита на културното наследство.

Означувањето во смисла на ставовите 1, 3 и 4 на овој член го вклучува и заменувањето на оштетените или уништените ознаки, како и поставувањето нови ознаки наместо тие што се отстранети неовластено.

**Член 6**

Техничка заштита „ин ситу“ се врши на недвижни заштитени добра во целост или на нивни најкарактеристични делови изложени директно или подложни на лесно или можно оштетување и уништување при воени дејства или како последица од нив, а особено објекти со слаба или веќе оштетена конструкција на кои не се извршени превентивни или други редовни конзерваторско-реставраторски интервенции, објекти со ранливи делови на архитектурата или со значајна архитектонска пластика, ѕидни слики, подни мозаици, иконостаси, украсни елементи и со други специфични недвижности по намена, меморијални добра, самостоечки уметнички, технички или други споменици и слично.

Техничка заштита „ин ситу“ се врши и на одделни видови движни заштитени добра, погодни за таква заштита, доколку истите не се отстрануваат, евакуираат или засолнуваат во смисла на членовите 7, 8 и 9 на оваа уредба.

Техничката заштита „ин ситу“ е мерка од привремен карактер, чие спроведување исклучува какво било намерно оштетување, односно штетно дејство или влијание врз добрата што се заштитуваат на тој начин, а се состои од потпирање или друг вид техничко зајакнување, поставување на заштитна конструкција од дрво или друг соодветен материјал и тампон од вреќи со песок или друг соодветен заштитен слој, засидување на некои отвори и/или нивно техничко обезбедување на друг начин, демонтирање на значајни елементи, депонирање на движни добра во специјална техничка опрема или нивно техничко обезбедување на самото место со употреба на соодветни технички средства и слично.

Приоритет во спроведувањето на техничката заштита „ин ситу“ има културното наследство од особено значење за кое истата е неопходна.

**Член 7**

Во случај на вооружен судир, како мерка на претпазливост против последици од напад, се врши:

1. Отстранување на движни заштитени добра од воени објекти и нивната околина, како и од околната на воени средства;

2. Отстранување на воени средства од недвижни заштитени добра и нивната околина, односно од заштитени објекти и подрачја.

Отстранувањето во смисла на став 1, точка 1 на овој член, со исклучок на движното културно наследство од особено значење, се врши доколку соодветните добра не се заштитуваат „ин ситу“.

Отстранувањето во смисла на став 1 и 2 на овој член го врши имателот на соодветното заштитено добро.

## Член 8

Во воена и вонредна состојба, доколку на друг начин не е можно да се спречат последиците од воени дејства или од големи природни непогоди, заради негова ефективна заштита и спасување, движното културно наследство што се наоѓа во загрозувани реони, објекти и правци на воени дејства, односно во загрозувани простори, се во други побезбедни простори.

Евакуацијата на движното културно наследство во смисла на став 1 од овој член се спроведува независно од евакуацијата на населението или истовремено со неа.

Приоритет во спроведувањето на евакуацијата има движното културно наследство од особено значење, а без оглед на видот на евакуацијата – движното културно наследство од исклучително значење.

Ако одредени заштитени добра не се категоризирани на начин и во постапка утврдена со закон, тие можат да бидат предмет на евакуација во смисла на ставовите 1, 2 и 3 на овој член доколку претходно за целите на евакуацијата, надлежната јавна установа за заштита на културното наследство извршила нивна оперативна категоризација според значењето што би го имале доколку би биле категоризирани на редовен начин.

Категоризацијата извршена во смисла на став 4 на овој член не го прејудира протекторскиот статус на односните добра.

## Член 9

Во случај на непосредна воена опасност, движното културно наследство се засолнува во посебно изградени засолништа и/или во други заштитни објекти наменети за таа цел.

По исклучок од став 1 на овој член, во тек на вооружен судир, под услови утврдени со ратификуван меѓународен договор, движно културно наследство од особено значење кое не било отстрането, евакуирано или засолнето на друг начин, може да се засолни во импровизирано засолниште под специјална заштита.

Засолнувањето во смисла на ставовите 1 и 2 на овој член се врши одделно од засолнувањето на населението.

Приоритет во спроведувањето на засолнувањето во смисла на став 1 на овој член има движното културно наследство од особено значење.

## Член 10

За време на воена и вонредна состојба се врши извлекување на затрупаните движни заштитени добра и на недвижностите по намена што може лесно да се демонтираат без предизвикување на дополнителна опасност од рушење или оштетување.

Извлекувањето во смисла на став 1 на овој член подразбира обезбедување на односниот објект, етапно расчистување на урнатините со едновремено преземање на оперативни мерки на претпазливост, изнесување на затрупаните заштитени добра и нивно сместување на определено место, нивно превентивно чистење и пакување, односно обезбедување за транспорт и слично.

Извлекувањето на затрупаните заштитени добра се врши систематично, според затекнатата состојба.

По извлекувањето на заштитените добра се пристапува кон расчистување на урнатините, со тоа што градежниот материјал се селектира по вид и намена, без оглед на степенот на неговата оштетеност и се дислоцира на сигурно место во непосредна близина на соодветниот објект.

Целосното расчистување на урнатините, со изнесување на шутот, се врши по извлекувањето на затрупаните заштитени добра и изнесувањето на селектираниот употреблив изворен градежен материјал.

## Член 11

За време на воена и вонредна состојба се врши спасување на поплавените заштитени добра.

Приоритет при спасувањето од поплава има движното културно наследство од особено значење и документацијата за заштитените добра.

Заштитените добра загрозувани од поплава и документацијата за нив, како и поплавените добра и документацијата се евакуираат на безбедно место.

Поплавените заштитени добра од хартија, текстил, дрво и друг материјал подложен на дополнително оштетување како последица од поплавата, како и поплавената документација за заштитените добра, има приоритет во натамошниот превентивен и редовен конзерваторски третман.

Поплавените културни добра од хартија, во период од 48 до 72 часа по поплавувањето по правило треба да се замрзнат и да се чуваат во ладилници до моментот на преземање конзерваторски зафати.

## Член 12

За време на воена и вонредна состојба се преземаат мерки за заштита и спасување од пожари на недвижни и движни заштитени добра.

При заштита и спасување од пожари на добрата од став 1 на овој член се постапува според нормативите и стандардите за постапките и начинот на отстранување на причините за настанување на пожари, откривање, спречување на ширење и гасење на пожари и давање помош при отстранувањето на последиците предизвикани од пожари.

Во објектите во кои се чуваат збирки на уметнички, историски, етнологски и други предмети, односно добра и документацијата за нив, по правило, пожарот не се гаси со вода ниту со препарати на база на CO<sub>2</sub>. За гасење на опожарените културни добра треба да се користат Halon гас системи.

Опожарените предмети, односно добра имаат приоритет при натамошниот превентивен и редовен конзерваторски третман.

## Член 13

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-2154/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

## 975.

Врз основа на член 50 став 1 од Законот за пожарникарство (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/04 и 81/07) и член 10 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 61/04, 96/04 и 67/07), а во врска со член 44 став 2 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа и член 22 став 1 точка 11 од Законот за локалната самоуправа (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**УРЕДБА  
ЗА МЕТОДОЛОГИЈА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА НАМЕНСКИ ДОТАЦИИ ЗА ПЛАТИ, ДОДАТОЦИ ОД ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ТЕРИТОРИЈАЛНИТЕ ПРОТИВПОЖАРНИ ЕДИНИЦИ ЗА 2009 ГОДИНА**

## Член 1

Со оваа уредба се пропишува методологијата за распределба на наменски дотации за плати, додатоци од плати и надоместоци за вработените во територијалните противпожарни единици (во натамошниот текст: ТППЕ) за 2009 година, по општини.

**Член 2**

Средствата за плати, додатоци од плати и надоместоци за вработените во ТППЕ се утврдуваат во Буџетот на Република Македонија за 2009 година, во раздел 06001 – Министерство за внатрешни работи, Програма А-Децентрализација, Потпрограма А2-Пренесување на надлежности на единиците на локалната самоуправа.

**Член 3**

Средствата од членот 2 на ова уредба се распределуваат по општини, согласно следните критериуми:

- број на вработени во ТППЕ согласно бројот на склучени спогодби за преземање на надлежност на Градот Скопје и општините и

- износ на основни плати, додатоци од плати и надоместоци по вработен во ТППЕ согласно закон.

**Член 4**

Распределбата на средствата од членот 2 на оваа уредба по општини се врши преку Министерството за внатрешни работи.

**Член 5**

Остатокот од средствата по исплатени плати, додатоци од плати и надоместоци за вработените во ТППЕ на месечно ниво, се пренесува во наредниот месец.

**Член 6**

Остатокот од средствата по исплатени плати, додатоци од плати и надоместоци за вработените во ТППЕ на 31.12.2009 година, Министерството за финансии го враќа во Буџетот на Република Македонија.

**Член 7**

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 1 јануари 2009 година.

Бр. 19-2248/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

**976.**

Врз основа на член 15 став 3 од Законот за Фондот за осигурување на депозити (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/00, 29/02, 43/02 и 49/03), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**О Д Л У К А****ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА 2007 ГОДИНА НА ФОНДОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ, СКОПЈЕ**

1. Со оваа одлука се потврдува Годишната сметка за 2007 година на Фондот за осигурување на депозити, Скопје, усвоена од Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 27.02.2008 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1409/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

**977.**

Врз основа на член 11 став 1 точка 6 од Законот за јавните претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/96, 6/02, 40/03, 49/06 и 22/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 23.03.2008 година, донесе

**О Д Л У К А****ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА И ГОДИШНАТА СМЕТКА ЗА 2007 ГОДИНА НА ЈПВ ХС „ДОЈРАНСКО ЕЗЕРО“ – СТАР ДОЈРАН**

1. Со оваа одлука се дава согласност на Годишниот извештај за работа, бр. 02-143/2 од 19.02.2008 година и Годишната сметка за 2007 година на ЈПВ ХС „Дојранско езеро“ – Стар Дојран, бр. 02-143/1 од 19.02.2008 година, усвоени од Управниот одбор на ЈПВ ХС „Дојранско езеро“ – Стар Дојран, на седницата одржана на 16.02.2008 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1530/1  
23 март 2008 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
м-р **Никола Груевски**, с.р.

**978.**

Врз основа на член 93 од Законот за водостопанствата (“Службен весник на Република Македонија” бр. 85/03 и 95/05) и член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија (“Службен весник на Република Македонија” бр.59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07 и 19/08), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 15.04.2008 година, донесе

**О Д Л У К А****ЗА ОСНОВАЊЕ НА ВОДОСТОПАНСТВО „КУМАНОВСКО - ЛИПКОВСКО ПОЛЕ“****Член 1**

Со оваа одлука се основа Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово.

Водостопанството „Кумановско-Липковско Поле“ ќе работи под фирма: Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово.

Скратен назив на фирмата е: ВС „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово.

Седиштето на Водостопанството „Кумановско-Липковско Поле“ ќе биде во Куманово, ул. „11-ти Октомври“ бб.

**Член 2**

Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово, се основа како јавно правно лице кое ќе врши економично стопанисување, користење, одржување и контрола на системи на подрачјето на дејствување, заради снабдување со вода за наводнување на земјоделско земјиште, снабдување со вода на комунални претпријатија за водоснабдување за консумирање од страна на човекот (вода за пиење и други потреби) и технолошки потреби, снабдување со вода за индустриски и технолошки (стопански) потреби, производство на електрична енергија, одводнување на земјиште и одржување на водостопанските објекти и постројки за заштита од поплави, регулација на реки и заштита на земјиштето од ерозија.

## Член 3

Подрачјето на дејствување на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ е географското подрачје кое опфаќа површини и корисници од општините Куманово, Липково, Крива Паланка, Ранковце и Старо Нагоричане.

Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ ќе ги стопанисува, користи и одржува системите опфатени на подрачјето на дејствување: ХС Липково, Системите за наводнување „Шупли Камен – Зубовце“, „Клеочовце – Довезенце-Јачинце“, „Калин Камен“, „Влашки Колиби“, вклучувајќи ги брана „Глажња“, брана „Липково“, брана „Отошница“, мала брана „Калин Камен“, мала брана „Влашки Колиби“, ХЕЦ „Глажња“ и ХЕЦ „Липково“.

## Член 4

Одборот на корисници на вода (во натамошниот текст: Одбор) на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ - Куманово, се состои од 12 членови, чија застапеност е според категоријата на корисник на вода и тоа:

- 7 места за водните заедници од подрачјето на дејствување на водостопанството;
- 4 места за комуналните претпријатија за водоснабдување; и
- 1 место за корисниците на вода за индустриски и технолошки потреби.

## Член 5

Местата во Одборот наменети за претставниците на водните заедници се распределуваат во зависност од територијата на општината опфатена со подрачјето на дејствување на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово, и тоа:

- 2 места за претставници од регионот на општината Куманово;
- 3 места за претставници од регионот на општината Липково; и
- 1 место за претставници од регионот на општините Крива Паланка, Ранковце и Старо Нагоричане.

## Член 6

За членови на првиот состав на Одборот на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ - Куманово се именуваат:

1. Горѓи Јакимовски
2. Христијан Денковски
3. Горан Илиевски
4. Иван Антевски
5. Тихо Стојковски
6. Ненад Цветковски
7. Гоце Иванов
8. Горан Спасовски
9. Бранкица Гогич
10. Ферат Мемети
11. Ридван Азири
12. Слободан Стојановски.

За претседавач на Одборот на корисници на вода на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово се именува Горѓи Јакимовски.

## Член 7

Именувањето на членовите на првиот состав на Одборот на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ - Куманово се врши за период од 2 (две) години.

Датумот на распишување на првите редовни избори за членови на Одборот на корисници на вода на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово е 31.03.2010 година.

## Член 8

Основни средства на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ - Куманово, потребни за вршење на дејноста опфатена во член 2 од оваа одлука, се објектите, инфраструктурата, опремата и други средства излачени од ликвидационата маса на ВРО „Водостопанство- „Куманово“ – Куманово, во ликвидација.

## Член 9

Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово својата организација и работа ја уредува со Статут.

Со оваа одлука се одобрува Статутот на Водостопанство „Кумановско-Липковско Поле“ – Куманово.

## Член 10

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1687/1  
15 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

## 979.

Врз основа на член 15 став 3 од Законот за Фондот за осигурување на депозити („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/00, 29/02, 43/02 и 49/03), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**О Д Л У К А**  
**ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН**  
**ЗА 2008 ГОДИНА НА ФОНДОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ**  
**НА ДЕПОЗИТИ, СКОПЈЕ**

1. Со оваа одлука се потврдува Финансискиот план за 2008 година на Фондот за осигурување на депозити, Скопје бр. 02-152/1 од 27.03.2008 година, усвоен од Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 27.03.2008 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-2027/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

## 980.

Врз основа на член 54 став 2 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/05 и 150/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**О Д Л У К А**  
**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ДАВАЊЕ**  
**НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНА СТВАР**

## Член 1

Во Одлуката за давање на трајно користење на движна ствар („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/08) во член 1 зборовите: „број на шасија W0000051N2731510, година на производство 1992“ се заменуваат со зборовите: „број на шасија W0L000017-K1008859, година на производство 1989“.

## Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-2225/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

## 981.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07 и 19/08) и член 19 став 1 точка 9 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/01, 5/03 и 58/06) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 22.04.2008 година, донесе

**О Д Л У К А  
ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ВЕЖБОВНАТА АКТИВНОСТ „СВЕТЛИНА-08“**

1. Вежбовната активност „Светлина-08“ ќе се одржи на воениот полигон „Криволак“ во Република Македонија во периодот од 10 до 23 мај 2008 година, со цел продолжување на соработката и размената на искуства помеѓу Министерството за одбрана на Република Македонија и Државниот колеџ „Индијан Ривер“ од Форт Пирс-Флорида, Соединети Американски Држави.

2. На вежбовната активност ќе учествуваат претставници од Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи, Центарот за управување со кризи, Дирекцијата за заштита и спасување, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Институт за одбранбени и мировни студии, Скопје.

3. Финансиските трошоци за реализација на вежбовната активност „Светлина-08“, делумно ќе ги обезбеди Министерството за одбрана, а делумно ќе ги обезбеди Државниот колеџ „Индијан Ривер“ од Форт Пирс-Флорида, Соединети Американски Држави.

4. Министерството за одбрана како носител на вежбата ќе ги изврши подготовките и организацијата на вежбата.

5. По завршувањето на вежбата Министерството за одбрана поднесува извештај пред Владата на Република Македонија.

6. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-2341/1  
22 април 2008 година  
Скопје

Заменик на претседателот  
на Владата на Република  
Македонија,  
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

## 982.

Врз основа на член 32 став 4 точка 2 од Законот за здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/04, 84/05, 111/05, 65/06 и 5/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25.02.2008 година, донесе

**ПРОГРАМА  
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2008 ГОДИНА**

Во Програмата за задолжителна имунизација на населението во Република Македонија во 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 146/2007) главата II “Имунизација по епидемиолошки индикации“, се додава нова глава III “Незадолжителна имунизација“ која гласи:

## III “НЕЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА“

**Имунизација против Хуман Папиломавирус**

Имунизацијата против Хуман Папиломавирус, ќе се спроведува како незадолжителна вакцина, по желба на родителот, за девојчиња од 9-15 години. Вакцинирањето се врши во три дози и тоа првата доза на одбран ден, втората доза - 2 месеци по првата доза и третата доза - 6 месеци по првата доза.

ХПВ вакцината се дава интрамукулно.

Со спроведување на имунизацијата против Хуман Папиломавирус, ќе се отпочне по донесување на Одлука од страна на Министерството за здравство, а на препорака од Комисијата за заразни болести и Комитетот за имунизација.

Глава III станува Глава IV.

Табела III - 1 станува Табела IV - 1.

Табелата III - 2 станува Табела IV - 2.

По Табела IV - 2, се додава нова Табела IV - 3.

## Табела IV - 3 “Незадолжителна имунизација“

Реден бр.	Вид на вакцина	Број на дози	Единечна цена	Вк. вредност
14.	Human papillomavirus vaccine	8.940	6.711,4	60.000.000,00 ден.
	ВКУПНО			60.000.000,00
	СЕ ВКУПНО			140.000.000,00

Глава IV која станува Глава 5 се менува и гласи:

## V. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Вкупните средства за реализација на Програмата изнесуваат 140.000.000,00 денари.

Од Буџетот на Република Македонија ќе се обезбедат 80.000.000,00 денари за набавка на вакцини, од IV - 1 за сите лица, минимум потребни резервни дози од IV - 2 за сите лица.

Средствата за набавка на вакцини од IV - 3 во висина од 25.000.000,00 денари ги обезбедува Министерството за здравство. Останатите 35.000.000,00 денари Министерството за здравство ќе ги обезбеди со Ребалансот на Буџетот за 2008 година. Вакцините се дистрибуираат до заводите за здравствена заштита и овластените гинеколошки здравствени установи во Република Македонија.

Средствата за набавка на вакцини, серуми од IV - 2 точка 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11 и 12 ги обезбедува Фондот за здравствено осигурување на Македонија.

За набавка на вакцини, здравствените услуги за преглед, имунизација и материјални трошоци за точка 4 и 9 од IV - 2, ќе ги обезбедат соодветните овластени институции, а трошоците ќе ги надоместува барателот.

Набавените вакцини ќе се дистрибуираат до овластените здравствени установи - извршители, врз основа на доставените потреби од вакцини.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-1068/1  
25 февруари 2008 година  
Скопје

Претседател на Владата  
на Република Македонија,  
м-р **Никола Груевски**, с.р.

### МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ 983.

Врз основа на член 22 став 6 од Законот за полициска-та академија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 40/2003), министерот за внатрешни работи, донесе

#### РЕШЕНИЕ ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ НАДВОРЕШНИ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА НА ПОЛИЦИСКАТА АКАДЕМИЈА - СКОПЈЕ

I. Од должноста надворешни членови на Управата на Полициската академија - Скопје, поради истекот на мандатот се разрешуваат:

- д-р Лазар Нанев, претседател на Основниот суд - Кавадарци и

- Мерита Шериф, виш полициски советник за развој на гранични работи во Секторот за организација, стратешко планирање и развој во Бирото за јавна безбедност во Министерството за внатрешни работи.

II. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 13.1-25642/1  
18 април 2008 година  
Скопје

Министер  
за внатрешни работи,  
м-р **Гордана Јанкулоска**, с.р.

### 984.

Врз основа на член 22 став 6 од Законот за полициска-та академија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 40/2003), министерот за внатрешни работи, донесе

#### РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ НАДВОРЕШНИ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА НА ПОЛИЦИСКАТА АКАДЕМИЈА - СКОПЈЕ

I. За надворешни членови на Управата на Полициска-та академија - Скопје, се именуваат:

- Воислав Зафировски, помошник на министерот во Секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди во Министерството за внатрешни работи,

- Тони Станковски, помошник на директорот за работи на јавен ред и мир во Секторот за работи на јавен ред и мир во Бирото за јавна безбедност во Министерството за внатрешни работи и

- Киро Тодоровски, виш советник за управување со човечки ресурси во Кабинетот на министерот во Министерството за внатрешни работи.

II. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 13.1-25643/1  
18 април 2008 година  
Скопје

Министер  
за внатрешни работи,  
м-р **Гордана Јанкулоска**, с.р.

### МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ 985.

Врз основа на член 17 став 3 од Законот за платниот промет („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2007), министерот за финансии донесе

#### УПАТСТВО ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА УПАТ- СТВОТО ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ПЛАТНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ ВО ЗЕМЈАТА

1. Во Упатството за формата и содржината на платните инструменти за вршење на платниот промет во земјата ("Службен весник на Република Македонија" број 161/2007), во делот II. ФОРМА И СОДРЖИНА НА ПЛАТНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ, во точката 8, по потточката 8.7 се додава нова потточка 8.8 која гласи:

„8.8. **Налог за плаќање на придонеси од плата** (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (Образец ПП53) "

2. Во потточката 8.1 Елементи на инструментот УПЛАТНИЦА (образец ПП 10), во делот Содржина на елементите и нивно пополнување, точката 3 се менува и гласи:

„Во елементот“ **даночен број или ЕМБГ и повикување на број**“ (одобрување), се впишува комбиниран нумерички и алфанумерички податок, од кои првите 13 места се даночен број или ЕМБГ, а останатите претставуваат однапред договорен број помеѓу учесниците во платниот промет (уплатувач и примач), а содржи дополнителни информации за основата на плаќањето на средства (на пр. број на фактура, број на договор по платен аванс, број на продажно место, број на кредитна партија и други дополнителни информации) и го пополнува учесникот.“

3. Во потточката 8.2 Елементи на инструментот НАЛОГ ЗА ИСПЛАТА НА ГОТОВИНА (образец ПП 40), после точката 15, во делот Користење на инструментот НАЛОГ ЗА ИСПЛАТА НА ГОТОВИНА (образец ПП 40), по зборот „ефектива“, зборовите во заградата се бришат.

4. По потточката 8.7 се додава нова потточка 8.8 која гласи:

„8.8 Елементи на инструментот **Налог за плаќање на придонеси од плата** (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53):

НАЛОГОДАВАЧ			ПРИМАЧ			
1. Назив и седиште на налогодавачот	Задолжителен		7. Назив на примачот		Задолжителен	
2. Банка на налогодавачот	Задолжителен		8. Банка на примачот		Задолжителен	
3. Трансакциска сметка на налогодавачот	Задолжителен		9. Трансакциска сметка на примачот		Задолжителен	
4. Даночен број или ЕМБГ	Задолжителен		10. Збирен износ		Задолжителен	
5. Број за архив - фолио број	Задолжителен		11. Датум на валута	Задолжителен	12. Начин (на плаќањето)	Задолжителен
6. Потпис (на налогодавачот)	Задолжителен		13. Датум на уплата	Задолжителен	14. Место на уплата	Задолжителен
15. Реден број (задолжителен)		16. Цел на дознаката	Задолжителен	17. Уплатна сметка (задолжителен)		
20. Место за потврда на прием (задолжителен)		21. Вкупен број налози на страна 1 од в број страници (задолжителен)		18. Приходна шифра и програма (задолжителен)	19. Износ (по поединечен дел) (задолжителен)	
		22. Вкупен износ на страна 1 од в број страници (задолжителен)				

#### Содржина на елементите и нивно пополнување:

1. Елементот „назив и седиште на налогодавачот“ (назив и седиште на правното или физичкото лице-налогодавач), е алфанумерички податок кој го пополнува учесникот, а го означува називот и седиштето на правното лице, на начин како што е заведен во Централниот регистар, односно името, адресата и седиштето на физичкото лице како што е евидентирано во документот за идентификација (лична карта или пасош) издаден од надлежен орган.

2. Во елементот „банка на налогодавачот“, се впишува алфанумерички податок кој укажува на називот на банката каде се наоѓа трансакциската сметка на налогодавачот, односно банката каде што истиот го поднесува инструментот заради извршување на платната трансакција. Овој елемент служи за дополнителна информација за бројот на сметката на налогодавачот, а го пополнува учесникот-налогодавач.

3. Елементот „**трансакциска сметка на налогодавачот**“, претставува податок од 15 нумерички знака кој се внесува во 15 полиња кои го означуваат бројот на трансакциската сметка на налогодавачот на чиј товар се врши плаќањето и истиот го пополнува учесникот.

4. Во елементот „**даночен број или единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ)**“ се впишува податок од 13 нумерички знаци кои претставуваат нумеричка идентификација на налогодавачот-даночен обврзник или даночен платец, или нумеричка идентификација на друго лице, во случај кога налогодавачот врши плаќање на придонеси од плата во име и за сметка на тоа лице. За даночните обврзници, односно платци-правни лица, идентификатор е Единствениот даночен број доделен од Управата за јавни приходи, а за даночните обврзници – физички лица, идентификатор е Единствениот матичен број на граѓанинот, кој претставува негов даночен број.

5. Елементот „**број за врска – фолио број**“ е нумерички податок а е генериран од Фондот на пензиско и инвалидско осигурување.

6. Елементот „**потпис**“ (на налогодавачот), го пополнува учесникот, овластено лице кое во правниот промет го претставува правното лице – налогодавач, односно физичкото лице-налогодавач, со што, инструментот станува налог за плаќање, т.е се одобрува извршување на трансакцијата.

7. Елементот „**назив на примачот**“, (назив и седиште на државниот орган) е алфанумерички податок кој го означува примачот на средствата, односно називот на институцијата - Фондот, а го пополнува издавачот на налогот.

8. Елементот „**банка на примачот**“, е алфанумерички податок кој служи за визуелна проверка на инструментот и како дополнително образложение за примачот кој е наведен на соодветниот платен инструмент а го пополнува издавачот на налогот.

9. Елементот „**трансакциска сметка на примачот**“ (број на трансакциска сметка на примачот), претставува податок од 15 нумерички знака кои се внесуваат во 15 полиња, а го означуваат: бројот на Трезорската сметка-Буџетот на РМ-чија сметка се води во НБРМ, а во чија полза се врши плаќањето и истиот го пополнува издавачот на налогот.

10. Елементот „**збирен износ**“ (вкупен), претставува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри, кој го пополнува издавачот на налогот. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња (за износ), се ставаат две звездички (\*\*), со што би се минимизирала злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места) со што полето со записка дените ги издвојува од денарите. Во овој елемент се впишува вкупниот износ кој претставува збир на сите износи.

11. Елементот „**датум на валута**“, е нумерички податок кој го пополнува учесникот со што се означува календарски датумот кога од неговата трансакциска сметка треба да се симнат средствата за да се изврши плаќањето, односно да се реализира трансакцијата.

12. Елементот „**начин**“ (на плаќањето), е нумерички податок и кој задолжително има вредност 2.

13. Елементот „**датум на уплата**“, е нумерички податок кој означува календарски кога е предаден инструментот кој го пополнува налогодавачот, а го верифицира носителот.

14. Елементот „**место на уплата**“, е алфанумерички податок кој го пополнува учесникот, а укажува на местото каде истиот го поднел налогот за плаќање.

15. Елементот „**реден број**“ на налог, е нумерички податок кој го означува бројот на налогот според редослед (прв, втор ...) и го пополнува издавачот на налогот.

16. Во елементот „**цел на дознака**“ кој е алфанумерички податок е содржан податокот за месец, година, број на вработени и сл. како и описот на намената и ос-

новата за плаќање, кои ги внесува издавачот на налогот. Кога налогодавачот врши плаќање на придонеси од плата во име и за сметка на друго лице, во овој елемент се впишува и називот и седиштето, односно името и презимето и местото на живеење на лицето во чие име и за чија сметка налогодавачот врши плаќање.

17. Елементот „**уплатна сметка**“ (за уплата на придонеси), е нумерички податок кој го пополнува издавачот на налогот а кој го претставува бројот на уплатната сметка за евидентирање на приливите на средства по основа на придонеси на Фондовите, каде што:

- во првите три полиња се внесува податок од три нумерички знака кој ја претставува уплатната сметка и секогаш во првите две полиња се внесуваат нумеричките знаци 8 и 4 (доколку не се претходно отпечатени на налогот).

- во вторите три полиња се внесува податок од три нумерички знака кој претставува статистичка ознака на општината.

18. Елементот „**приходна шифра и програма**“, е алфанумерички податок кој го пополнува издавачот на налогот. Првите шест нумерички знака ја претставуваат приходната шифра и се пополнуваат согласно со шифрите наведени во Правилникот за класификација на приходите. Наредните два алфанумерички знака ја претставуваат програмата на Фондот.

19. Елементот „**износ**“ (по поединечен дел од налог), претставува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри, кој го пополнува издавачот на налогот. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња (за износ), се ставаат две звездички (\*\*), со што би се минимизирала злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места) со што полето со записка дените ги издвојува од денарите. Во овој елемент издавачот на налогот го впишува износот кој се однесува по поединечниот налог.

20. Елементот „**место за потврда на приемот**“, е елемент во функција на учесникот, кој му користи како доказ дека, дал налог за извршување на одредена трансакција кај носителот. Овој елемент се повторува толку пати колку што содржи страници налогот.

21. Елементот „**вкупен број налози на страна 1 од x број страници**“, е нумерички податок кој го означува вкупниот број на поединечни налози содржани на првата страна од x број страници. На наредните страници се наведува вкупниот број поединечни налози на конкретната страна (на пр. вкупно 8 налога на страна 2 од вкупно 5 страници).

22. Елементот „**вкупен износ на страна 1 од x број страници**“, претставува нумерички податок изразен во македонски денари најмногу до 10 цифри, кој го пополнува издавачот на налогот. Пред првата цифра на износот помал од максималниот број на предвидените полиња (за износ), се ставаат две звездички (\*\*), со што би се минимизирала злоупотреба. После десетте полиња се впишува износот во дени (со две децимални места), со што полето со записка дените ги издвојува од денарите. Во овој елемент се впишува вкупниот износ (од сите износи по поединечни налози), кои се наоѓаат на страна 1, односно страна 2 итн). На наредните страници исто така се наведува вкупниот износ од сите поединечни налози кои се наоѓаат на конкретната страна (на пр. вкупен износ на 10 налога на страна 2 од вкупно 5 страници).

**Користење на инструментот:** Налог за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи)(образец ПП153):

Налогот за плаќање на придонеси од плата (образец ПП153) е инструмент кој според намената се состои од еден дел во два примероци. Инструментот налог за плаќање на придонеси од плата (образец ПП153) е оригинален документ на налогодавачот на кој носителот го



заверува приемот на определено место (Ознака за прием) и истиот останува кај носителот како документ за задолжување на сметката. Вториот примерок (од секоја страница) кој претставува извештај за задолжување, бидејќи е копија ги содржи сите елементи и податоци на елементите како на првиот примерок (со веќе потврден прием од носителот) и му се предава на учесникот како доказ за дадениот налог за извршување на трансакциите и следење на извршување на плаќањето од неговата трансакциска сметка. Со налогот за плаќање на придонеси од плата (образец ПП53) имателот на трансакциската сметка поднесува и податоци на електронски медиум за пренос (до колку носителот – банката го поставува тоа како услов) кој задолжително ги содржи сите елементи од поединечните налози од налогот за плаќање на придонеси од плата.

Налогот за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53) се користи единствено за плаќање на придонесите од плата. Бројот за врска, вкупниот износ и поединечните износи од Налогот за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53) треба да соодветствуваат со преземените електронски податоци од Фондот на пензиското и инвалидското осигурување. Налогот за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53) е правилно пополнет доколку се правилно пополнети сите поединечни налози односно неправилно е пополнет доколку и само еден од индивидуалните налози вклучени во истиот е неправилен."

4. Во делот III. ЗАЕДНИЧКИ ОБЕЛЕЖЈА НА ПЛАТНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ, точката 9.1 се менува и гласи:

„9.1. За платниот инструмент Налог за плаќање на придонеси од плата се користи 80 грамска бела офсет хартија."

Во точката 10.2 зборовите во заградата се менуваат и гласат: „(образец ПП31, образец ПП32 и образец ПП53)“.

5. Во делот IV. ВПИШУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ ВО ПЛАТНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ во точката 17 по алинеа 11 се додава нова алинеа која гласи: „број за врска максимум 30 знака“.

Во точката 20. по зборот (ПП31) се брише зборот „и“, а по зборот „(ПП32)“ се додаваат зборовите „и Налог за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на повеќе примачи) (образец ПП53)“.

6. Во насловот на ПРИЛОГОТ: ПЛАТНИ ИНСТРУМЕНТИ-ОБРАСЦИ (7), бројот „(7)“, се заменува со бројот „(8)“, а по точката 4.7 се додава нова точка 4.8 која гласи:

„4.8. Налог за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53)“.

7. Во прилогот "ШИФРИ НА ПЛАЌАЊЕ КАЈ ЕДИНСТВЕНИТЕ ПЛАТНИ ИНСТРУМЕНТИ" шифрите: "100;102; 110; 111; 120; 121; 122; 130; 150; 160; 170; 181; 182; 183; 186; 187; 190; 191; 192; 194; 195; 196, 198, 544, 545 и 547" се бришат а шифрата „546,“ се менува и гласи:

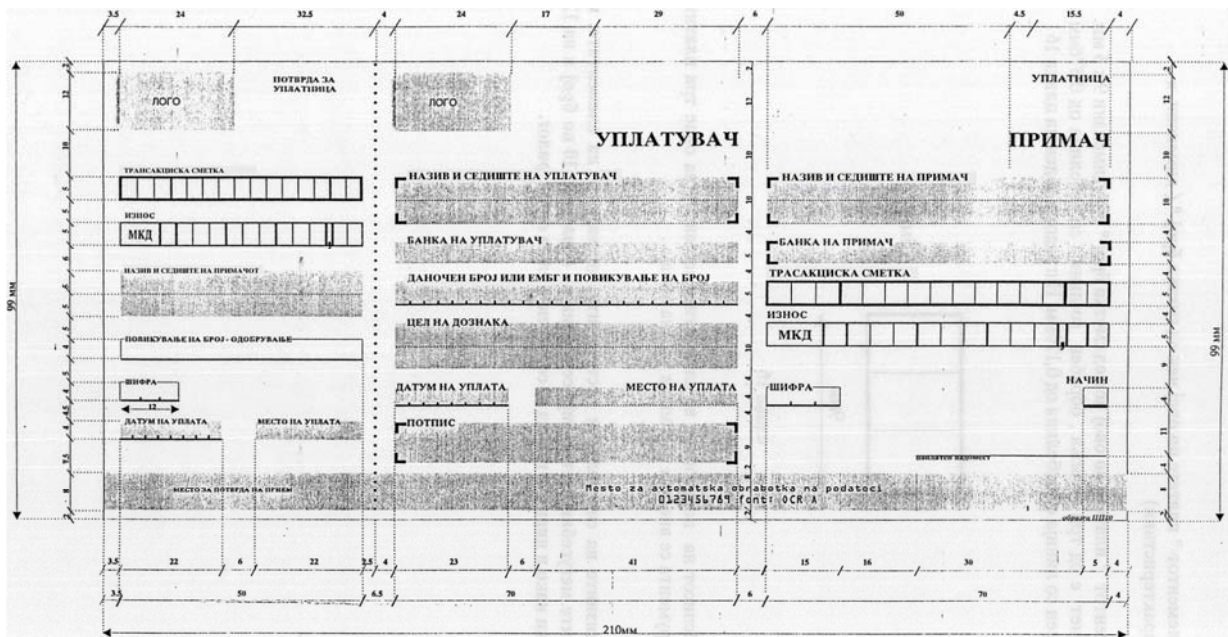
„546 – Запирање за обврска од нето плати на основа судско решение и други задршки по основ на закон – се користи за ознака при запирање на средства од нето плата на основа судско решение и други задршки по основ на закон (на пример: алиментација или друг основ по судска одлука).“

8. Во прилогот I. ГРАФИЧКО-ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПЛАТНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ, во точката 2 алинеја 3 зборовите „Бојата на заднината на платниот инструмент налог за плаќање на јавни приходи (образец ПП50) при уплата на придонесот за Фондот за пензиско и инвалидско осигурување“ се заменуваат со зборовите „Бојата и заднината на Налог за плаќање на придонеси од плата (образец ПП53)“.

По точката 18. Елемент „даночен број“, се додава нова точка 19 која гласи:

„19. Елементот „број за врска- фолио број“ е со димензии 70 x 5 мм и изглед како Елементот во точката 5 „повикување на број -задолжување.“

9. Образецот „ПП10 -УПЛАТНИЦА,“ и образецот "ПП 32 – ЗБИРЕН НАЛОГ ЗА ПРЕНОС (на товар на сметката на еден налогодавач, а во полза на повеќе примачи)", се заменуваат со нови образци и тоа:



ДИМЕНЗИИ НА (образец ПП10)  
УПЛАТНИЦА

НАЛОГОДАВАЧ		ЗБИРЕН НАЛОГ ЗА ПРЕНОС (на тојар на едно налогодавачко место на повеќе примачи)	
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА НАЛОГОДАВАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА НАЛОГОДАВАЧ	БАНКА НА НАЛОГОДАВАЧ	ИЗНОС МКД
ПОТТИС	ДАТУМ НА ВАРИТА	МЕСТО НА ПОВИКУВАЊЕ	ДАТУМ НА ПОВИКУВАЊЕ
ПРИМАЧ		ИЗНОС	
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИМ	ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА 1 ОД _____ СТРАНА	ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА 1	

ПРИМАЧ		ЗБИРЕН НАЛОГ ЗА ПРЕНОС (на тојар на едно налогодавачко место на повеќе примачи)	
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	ИЗНОС МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	ИЗНОС МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	ИЗНОС МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	ИЗНОС МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
НАЗИВ И СЕДНИШТЕ НА ПРИМАЧ	ТРАСАКШНСКА СМЕТКА НА ПРИМАЧ	ИЗНОС МКД	БАНКА НА ПРИМАЧ
ЦЕЛ НА ДОЗНАКАТА	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ОДОБРУВАЊЕ	ПОВИКУВАЊЕ НА БРОЈ ЗАДОЖУВАЊЕ	ШИФРА
МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИМ	ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА _____ ОД _____ СТРАНА	ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА _____	

Димензии на (образец ПП 32)  
ЗБИРЕН НАЛОГ ЗА ПРЕНОС

10. По образецот ПП 50 се додава нов образец ПП 53 кој гласи:

"ПП 53 НАЛОГ ЗА ПЛАЌАЊЕ НА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА "

<p style="text-align: center;"><b>НАЛОГОДАВАЧ</b></p> <p>НАЗИВ И СЕДИШТЕ НА НАЛОГОДАВАЧОТ</p> <p>БАНКА НА НАЛОГОДАВАЧОТ</p> <p>ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА</p> <p>ДАНОЧЕН БРОЈ или (ЕМБГ)</p> <p>БРОЈ ЗА ВРСКА - ФОЛНО БРОЈ</p> <p>ПОТПИС</p>	<p style="text-align: center;"><b>НАЛОГ ЗА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА</b></p> <p style="text-align: center;"><b>ПРИМАЧ</b></p> <p>НАЗИВ НА ПРИМАЧОТ</p> <p>БАНКА НА ПРИМАЧОТ</p> <p>ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА</p> <p>ЗБИРЕН ИЗНОС</p> <p>МКД</p> <p>ДАТУМ НА ВАЛУТА</p> <p>НАЧИН</p> <p>ДАТУМ НА УПЛАТА</p> <p>МЕСТО НА УПЛАТА</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИЕМ</p> <p>ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА 1 ОД ... СТРАНА</p>		<p>ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА 1</p> <p>МКД</p>

<p style="text-align: center;"><b>НАЛОГОДАВАЧ</b></p> <p>НАЗИВ И СЕДИШТЕ НА НАЛОГОДАВАЧОТ</p> <p>БАНКА НА НАЛОГОДАВАЧОТ</p> <p>ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА</p> <p>ДАНОЧЕН БРОЈ или (ЕМБГ)</p> <p>БРОЈ ЗА ВРСКА - ФОЛНО БРОЈ</p> <p>ПОТПИС</p>	<p style="text-align: center;"><b>НАЛОГ ЗА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА</b></p> <p style="text-align: center;"><b>ПРИМАЧ</b></p> <p>НАЗИВ НА ПРИМАЧОТ</p> <p>БАНКА НА ПРИМАЧОТ</p> <p>ТРАНСАКЦИСКА СМЕТКА</p> <p>ЗБИРЕН ИЗНОС</p> <p>МКД</p> <p>ДАТУМ НА ВАЛУТА</p> <p>НАЧИН</p> <p>ДАТУМ НА УПЛАТА</p> <p>МЕСТО НА УПЛАТА</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр.</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИКОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД</p>
<p>МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИЕМ</p> <p>ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА 1 ОД ... СТРАНА</p>		<p>ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА 1</p> <p>МКД</p>

		НАЛОГ ЗА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИЕМ</p> <p>ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА 1 ОД ____СТРАНА</p>		<p>ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА 1</p> <p>МКД _____</p>	<p>образец ПП 53</p>
		НАЛОГ ЗА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>ЦЕЛ НА ДОЗНАКА</p> <p>Р.бр. _____</p>	<p>УПЛАТНА СМЕТКА</p> <p>ПРИХОЛНА ВИФРА И ПРОГРАМА</p>	<p>ИЗНОС</p> <p>МКД _____</p>	
<p>МЕСТО ЗА ПОТВРДА НА ПРИЕМ</p> <p>ВКУПЕН БРОЈ НАЛОЗИ НА СТРАНА 1 ОД ____СТРАНА</p>		<p>ВКУПЕН ИЗНОС НА СТРАНА 1</p> <p>МКД _____</p>	<p>образец ПП 53</p>

**Димензии на (образец ПП53)  
НАЛОГ ЗА ПРИДОНЕСИ ОД ПЛАТА**

11. Налогот за плаќање на придонеси од плата (на товар на еден налогодавач а во полза на еден или повеќе примачи) (образец ПП53) за плаќање на придонесите од плата, започнува да се користи од 1 септември 2008 година за плаќање на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, а од 1 октомври 2008 година за плаќање на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување, за здравствено осигурување и за вработување.

12. Образецот ПП 50 - Налог за јавни приходи кој се користи при уплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, престанува да се користи со отпочнувањето на примената на Образецот ПП 53.

13. Во Прилогот "ШИФРИ НА ПЛАЌАЊЕ КАЈ ЕДИНСТВЕНИТЕ ПЛАТНИ ИНСТРУМЕНТИ" шифрата на плаќање 140-Исплата на пензии во готово, престанува да се применува од 1 јануари 2009 година.

14. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 12-4450/6  
17 април 2008 година  
Скопје

Министер,  
д-р **Трајко Славески**, с.р.

## МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ 986.

Врз основа на член 421, став 1 од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/07), министерот за транспорт и врски во согласност со министерот за внатрешни работи донесе

### П Р А В И Л Н И К ЗА СООБРАЌАЈНИТЕ ЗНАЦИ, ОПРЕМА И СИГНАЛИЗАЦИЈА НА ПАТОТ

#### 1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

##### Член 1

Со овој правилник се пропишуваат видот, значењето, обликот, бојата, димензиите на сообраќајните знаци, опрема и сигнализација што се поставуваат на јавните патишта.

##### Член 2

На сообраќајниот знак може да се напише и називот на одредиштата кои се наоѓаат во друга држава.

Називот на одредиштата во друга држава се испишува со латинично писмо и меѓународна транскрипција на називот.

Со одредиштето во друга држава, задолжително се запишува знакот 3129 (национална автоознака).

##### Член 3

Сообраќајните знаци се изработуваат така, што нивното значење е постојано или променливо.

Површината на туристичките знаци и останатата сигнализација е со постојана содржина.

Површината на сообраќајните знаци се изработува од материјали со рефлектирачки својства, најмалку од класа на рефлексија I, а за автопатишта и патишта наменети исклучиво за сообраќај на моторни возила, најмалку од класа на рефлексија II.

Бојата на позадината на сообраќајниот знак е со сива боја и без сјај, за да се спречи одвркањето на вниманието на возачите.

##### Член 4

Сообраќајните знаци може да бидат изведени со сопствен извор на светлина (внатрешно осветлување) или со надворешен извор на светлина (осветлени однадвор со посебни светилки).

Кога сообраќајниот знак е осветлен однадвор, површината на сообраќајниот знак е од класа на рефлексија I.

Сообраќајните знаци и знаците со променливи пораки може да бидат изведени со светлечки материјали на подлога со црна боја.

##### Член 5

На опремата и сигнализацијата за означување на работ на коловозот, за означување на работите, препреките, оштетувањата на коловозот и за водење и насочување на сообраќајот во подрачјата на работи на патот и на заштитните огради се поставуваат рефлектирачки ознаки од класа на рефлексија II.

##### Член 6

Сообраќајните знаци, опремата и сигнализацијата во сите детали се изработуваат според македонските стандарди.

##### Член 7

Сообраќајните знаци што се поставуваат на ист носач се со исти рефлектирачки својства.

Дополнителните табли, кои детално го означуваат поимот на сообраќајниот знак на кој се додадени, претставуваат составен дел на тој сообраќаен знак под кој што се поставени.

##### Член 8

Сообраќајните знаци се поставуваат од десната страна на патот покрај коловозот, во насока на движење на возилата.

Ако на местото на кое се поставува сообраќајниот знак постои опасност учесниците во сообраќајот нема навреме да го забележат заради густината на сообраќајот или од други причини, сообраќајниот знак се поставува и на спротивната, лева страна на патот или над коловозот.

Сообраќајните знаци се поставуваат на начин на кој не го попречуваат движењето на возилата и пешаците.

##### Член 9

Графичките прикази на сообраќајните знаци, опремата и сигнализацијата на патот, дадени во овој правилник, се со дескриптивна содржина.

## 2. СООБРАЌАЈНИ ЗНАЦИ 2.1. Знаци за опасност

##### Член 10

Знаци за опасност се:

1) знакот „опасност на патот“ (101) означува близина на делот од патот или место на патот на кое на учесниците во сообраќајот им се заканува опасност за која со овој правилник не е предвиден посебен знак за опасност. На знакот може да биде додадена дополнителна табла која ја објаснува опасноста што се заканува.



101

2) знакот „крстосување на патишта со иста важност“ (102) означува близина на крстосување на патишта, од кои ниту еден пат не е пат со предимство на минување.



102

3) знакот „кривина на лево“ (103-10), знакот „кривина надесно“ (103-20), знакот „двојна кривина или повеќе кривини едноподруго од кои првата е на лево“ (105-10) и знакот „двојна кривина или повеќе кривини едноподруго од кои првата е надесно“ (105-20), означуваат приближување до кривина или кривини кои се опасни заради своите карактеристики или заради недоволна видливост.



103-10

103-20

105-10

105-20

4) знакот „крстосување со спореден пат под прав агол“ (301), знакот „спојување со спореден пат под прав агол од лева страна“ (301-10), знакот „спојување со спореден пат под прав агол од десна страна“ (301-20), знакот „спојување со спореден пат под остар агол од лева страна“ (301-30) и знакот „спојување со спореден пат под остар агол од десна страна“ (301-40), означуваат близина на крстосница на која патот со предност на минување се крстосува, односно спојува со спореден пат.



301

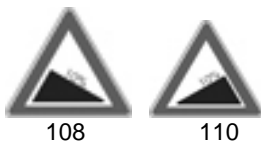
301-10

301-20

301-30

301-40

5) знакот „опасна надолнина“ (108) и знакот „опасна нагорнина“ (110) означуваат приближување кон опасна надолнина, односно нагорнина ако разликата во висина претставува опасност која произлегува од тие услови. Случаите на надолнини и нагорнини со различни наклони се изразуваат според актуелната состојба.



108

110

6) знакот „нерамен коловоз“ означува близина на дел од патот на кој патот е нерамен заради близина на издадености и вдлабнатини (112), големи издадености на патот (112-10), или опасни вдлабнатини на патот (112-20).



112

112-10

112-20

7) знакот „опасност од мраз“ (113) означува близина на дел на патот на кој постои опасност од неочекувана опасност од мраз.



113

8) знакот „лизгав коловоз“ (114) означува близина на делот од патот на кој коловозот во одредени атмосферски услови или слични околности има лизгава површина.



114

9) Знакот „одронување на камења“ (115) означува близина на делот од патот на кој постои опасност од паѓање на камења или од камења што се наоѓаат на десната, односно левата страна на патот во насока на движење на возилото.



115

10) знакот „камења прскаат“ (116) означува близина на делот од патот на кој се наоѓа чакалест, односно песокилив материјал или кој е послан со ситни камчиња на тврда подлога, заради што за другите учесници во сообраќајот постои зголемена опасност од прскање на камења.



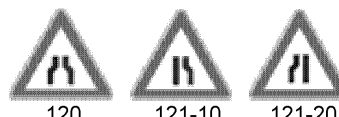
116

11) знакот „бочен ветер“ (117) означува близина на делот од патот на кој има појава на силен бочен ветер.



117

12) знакот „стеснување на патот“ (120), знакот „стеснување на патот од десна страна“ (121-10) и знакот „стеснување на патот од лева страна“ (121-20) означуваат приближување до стеснување на коловозот кое може да биде опасно.



120

121-10

121-20

13) знакот „работи на патот“ (123) означува близина на место на кое се изведуваат работи на патот.



123

14) знакот „густ сообраќај“ (124) означува близина на делот од патот на кој во одредени сообраќајни услови или други околности постои опасност од густ сообраќај.



124

15) знакот „сообраќај во две насоки“ (125) означува место на патот од кое сообраќајот се одвива во две насоки.



125

16) знакот „подвижен мост“ (128) означува близина на место на кое патот минува преку подвижен мост.



128

17) знакот „близина на брег“ (129) означува близина на место на кое патот наидува на брег.



129

18) знаците „наидување на сообраќајни светлосни знаци“ (131 и 131-10) означува близина на вкрстосување или обележан пешачки премин на кој сообраќајот е управуван со уреди за давање светлосни сигнали.



131



131-10

19) знакот „пешаци на патот“ (133) означува близина на делот од патот по кој се движат пешаци.



133

20) знакот „обележан пешачки премин“ (134) означува близина на место на кое се наоѓа обележан пешачки премин.



134

21) знакот „деца на патот“ (136) означува близина на место на патот на кое се движат деца (пред училиште, детска градинка, игралишта и сл.).



136

22) знакот „велосипедисти на патот“ (138) означува близина на дел од патот по кој се движат велосипедисти или близина на места на кое велосипедистите наидуваат на патот од бочен пат или од велосипедска патека.



138

23) знакот „животни на патот“ (140) означува место на кое домашните животни минуваат преку патот или се движат по должина на патот под надзор.



140

24) знакот „дивеч на патот“ (142) означува посебно опасни места на кои дивечот често минува преку патот.



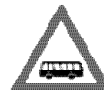
142

25) знакот „близина на воздухопловна писта“ (144) означува дел од патот преку кој прелетуваат воздухоплови во низок лет, при слетување односно полетување.



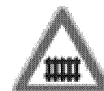
144

26) знакот „близина на автобуска станица“ (145) означува близина на автобуска станица.



145

27) знакот „премин на патот преку железничка пруга со браници или полубраници“ (150) означува близина на премин на патот преку железничка пруга во ниво која е обезбедена со браници или полубраници.



150

28) знакот „премин на патот преку железничка пруга без браници или полубраници“ (151) означува близина на премин на патот преку железничка пруга во ниво, кој не е обезбеден со браници или полубраници.



151

29) знакот „трамвајска пруга“ (152) означува близина на место на кое патот минува преку трамвајска пруга во ниво.



152

30) знакот „вкрстосување со кружен тек на сообраќајот“ (153) означува близина на вкрстосување на која сообраќајот се одвива кружно.



153

31) знакот „превртување или излизгување на возила“ (154) означува близина на делот од патот на кој постои зголемена опасност од излизгување или превртување на возилата.



154

32) знакот „неутврдена банкина“ (155) означува близина на делот од патот каде покрај коловозот, не е утврдена банкина.



155

33) знакот „тунел (галерија)“ (156) означува близина на тунел или галерија на патот.



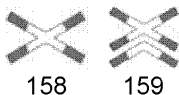
156

34) знакот „опасност од пожар“ (157) означува подрачје во кое постои зголемена опасност од настанување на пожар.



157

35) знакот „Андреин крст“ (158) означува место на кое патот минува преку железничка пруга во ниво без браници или полубраници со еден колосек односно (159) со два или повеќе колосеци. Кога покрај патот нема доволно простор за нормално поставување на знакот, тој може да се постави така што кусата страна е во хоризонтална положба.



158

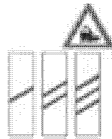
159

36) знакот „приближување кон премин на патот преку железничка пруга со браници или полубраници“ (160) означува оддалеченост до преминот на патот преку железничка пруга во ниво кој е обезбеден со браници или полубраници.



160

37) знакот „приближување кон премин на пат преку железничка пруга без браници или полубраници“ (161) означува оддалеченост до преминот на патот преку железничка пруга во ниво кој не е обезбеден со браници или полубраници.



161

#### Член 11

Симболите на знаците за опасност: 103-10; 103-20; 105-10; 105-20; 301; 301-10; 301-20; 301-30; 301-40, како и знаците 140 и 142 може да бидат различни, што зависи од вистинската ситуација и околноста на патот. Симболот на знакот за опасност 115 („одрон на камења“), може да биде свртен на другата страна.

#### Член 12

Знаците за опасност имаат облик на рамностран триаголник, чија долна страна е хоризонтална, со врвот свртен нагоре.

#### Член 13

Основната боја на знаците за опасност е бела, а рабовите на триаголникот се црвени. Симболите на знаците за опасност се со црна боја.

#### Член 14

Должината на страната на рамностранниот триаголник кај знаците за опасност изнесува:

- на автопатишта, магистрални патишта и на патишта резервирани исклучиво за сообраќај на моторни возила - 120 см.
- на регионални патишта и на магистрални и собирни градски сообраќајници - 90 см.
- на сите останати патишта и градски сообраќајници - 60 см.
- во тунели и галерии – 60 см.
- кога се употребуваат како вметнати знаци – мин. 40 см.

На патиштата од алинеа 2 од овој член, според потребата може да се поставуваат и знаци за опасност чија страна на триаголникот изнесува 120 см, а на патиштата од алинеа 3 од овој член и знаци за опасност чија страна на триаголникот изнесува 90 см.

#### Член 15

Според обликот, бојата или големината отстапуваат следните знаци за опасност од одредбите од членовите 10, 11, 12, 13 и 14 од овој правилник:

- 1) според обликот:
  - знаците 158 и 159 („Андреин крст“) кои имаат облик на еден, односно два вкрстени краци. Заради подобра воочливост на знакот „Андреин крст“, тој може да биде вметнат на табла со бела подлога.
  - знаците 160 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга со браници или полубраници“) и 161 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга без браници или полубраници“) кои имаат облик на правоаголник, чија основа ја сочинува кусата страна.
- 2) според бојата:
  - симболите на знаците 131 и 131-10 („наидување на сообраќајни светлосни знаци“), кои по вертикалната оска имаат црвено светло на горната страна, жолто светло во средината, зелено светло долната страна, а по хоризонтална оска - црвено светло на левата страна, жолто светло на средина и зелено светло на десната страна;
  - знакот 123 („работи на патот“) има основна портокалова боја
  - знакот 124 („густ сообраќај“) има на возилата црвени светла,
  - на знакот 157 („опасност од пожар“) симболот на киритот е со бела боја, а симболот на оган - со црвена боја,
  - кога знаците за опасност се поставуваат за означување на работи на патот, на препреки и оштетувања на коловозот, основната боја е портокалова.
- 3) според големина:
  - знаците 158 и 159 („Андреин крст“), кои имаат краци со должина 120 см и ширина 12 см;



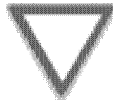
- знаците 160 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга со браници или полубраници“) и 161 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга без браници и полубраници“), чија големина е 30 x 100 см, а косите линии на знакот чија ширина е 8 см се поставени под агол од 30 степени.

## 2.2. Знаци за изречни наредби

### Член 16

Знаци за изречни наредби се:

1) Знакот „крстосување со пат со предимство (предимство) на минување“ (205) означува близина на крстосница на која возачот дава предност на сите возила што се движат на патот на кој тој наидува.



205

2) Знакот „задолжително запирање“ (206) означува место пред влезот во крстосница на кое возачот го запира возилото и дава предимство на минување на сите возила што се движат по патот на кој што тој наидува, или означува место пред премин на пат преку железничка пруга во исто ниво на кој возачот го запира возилото и дава предимство на минување на сите возила што се движат по железничката пруга на која тој наидува.



206

3) Знакот „предимство на минување за возила од спротивна насока“ (208) означува забрана за пристап на возила на тесниот дел од патот пред да поминат возилата од спротивна насока на тој дел од патот.



208

4) Знакот „забрана за сообраќај во двете насоки“ (250) означува пат, односно дел од патот на кој сообраќајот е забранет за сите возила во двете насоки.



250

5) Знакот „забрана за сообраќајот за сите возила на моторен погон освен за моторцикли без приколка и мопеди“ (251) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за сите возила на моторен погон освен за моторцикли без приколка и за мопеди.



251

6) Знакот „забрана на сообраќајот за товарни моторни возила“ (253) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за товарни возила. Ако под симболот за камион на знакот е напишана најголемата дозволена маса на камионот, забраната важи само за оние товарни возила чија најголема дозволена маса ја надминува означената.



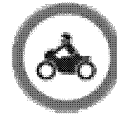
253

7) Знакот „забрана на сообраќајот за велосипеди“ (254) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за велосипеди.



254

8) Знакот „забрана на сообраќајот за моторцикли“ (255) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за моторцикли и моторни возила на три тркала.



255

9) Знакот „забрана на сообраќајот за мопеди“ (256) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за мопеди на две или три тркала.



256

10) Знакот „забрана на сообраќајот за коњаници“ (258) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за коњаници.



258

11) Знакот „забрана на сообраќајот за пешаци“ (259) означува пат, односно дел од патот на кој е забрането движењето на пешаци.



259

12) Знакот „забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон“ (260) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за сите возила на моторен погон.



260

13) Знакот „забрана на сообраќајот за возила што превезуваат опасни материи“ (261) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила што превезуваат опасни материи.



261

14) Знакот „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна маса ја преминува определената маса“ (262) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила, чија вкупна маса ја преминува масата што е означена на знакот.



262

15) Знакот „забрана на сообраќајот за возила што го пречекоруваат определеното оскино оптоварување“ (263) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила со поголемо оскино оптоварување од она што е означено на знакот.



263

16) Знакот „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна широчина ја преминува определената широчина“ (264) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила, чија вкупна широчина ја преминува широчината што е означена на знакот.



264

17) Знакот „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна висина ја преминува определената висина“ (265) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила, чија вкупна висина ја преминува висината што е означена на знакот.



265

18) Знакот „забрана на сообраќајот за возила што ја пречекоруваат определената должина“ (266) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила чија вкупна должина ја пречекорува должината што е означена на знакот.



266

19) Знакот „забрана за сообраќај во една насока“ (267) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возилата од насоката кон која е свртен знакот.



267

20) Знакот „забрана на сообраќајот за цистерни“ (269) означува пат односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила кои превезуваат материи кои можат да ја загадат околината. Од тоа исклучок е погонското гориво во резервоарот, ако резервоарот ги исполнува условите на ЕЦЕ.



269

21) Знакот „забрана за полукружно свртување“ (272) означува место на кое полукружното свртување е забрането.



272

22) Знакот „најмало растојание меѓу возилата“ (273) означува најмало растојание меѓу возилата во движењето, кон кое возачите треба да се придржуваат.



273

23) Знакот „ограничување на брзината“ (274) означува пат, односно дел од патот по кој возилата не треба да се движат со брзина поголема од означената на знакот (во км/час).

Симболот на знакот од став 1 од оваа точка има дескриптивно значење. Во знакот, ограничената брзина се впишува според вистинските услови и околности на патот, како и потребите за безбедноста на сообраќајот.

Ако на знакот од став 1 од оваа точка се додаде дополнителна табла на која е означен видот на моторното возило или масата на возилото, означеното ограничување на брзината се однесува само на тој вид возила или на возила чија најголема дозволена маса ја надминува означената.

Кога знакот од став 1 на оваа точка е поставен под знакот 3004 („назив на населено место“), ограничувањето на брзината важи за целото подрачје на населбата.



274

24) Знакот „забрана за престигнување на сите возила на моторен погон, освен на моторцикли без приколка и мопеди“ (276) означува пат, односно дел од патот на кој е забрането престигнувањето на сите моторни возила освен на моторцикли без приколка и на мопедите.



276

25) Знакот „забрана за престигнување за товарни возила“ (277) означува пат, односно дел од патот на кој на товарните возила, чија најголема дозволена маса надминува 3,5 т, им се забранува да престигнуваат други моторни возила, освен моторцикли без приколка и мопеди.

Ако на знакот од став 1 од оваа точка е додадена дополнителна табла на која е назначена друга најголема дозволена маса, забраната важи само за оние товарни возила чија најголема дозволена маса ја надминува означената.



277

26) Знакот „забрана на сообраќајот за автобуси“ (278) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за автобуси.



278

27) Знакот „забрана на сообраќајот за возила што превезуваат експлозив или некои запалливи материи“ (279) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за возила што превезуваат експлозив и некои лесно запалливи материи.



28) Знакот „забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон што влечат приклучно возило“ (280) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за сите возила на моторен погон што влечат приклучно возило.



280

29) Знакот „забрана на сообраќајот за товарни возила на моторен погон што влечат приклучно возило“ (281) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за товарни возила кои влечат приклучно возило.



281

30) Знакот „забрана на сообраќајот за трактори“ (282) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за трактори.



282

31) Знакот „забрана за запирање и паркирање“ (283) означува страна од патот на која запирањето и паркирањето на возила е забрането.



283

32) Знакот „забрана за паркирање“ (286) означува страна од патот на која паркирањето на возила е забрането.



286

33) Знакот „наизменично паркирање“ (287) означува дел од патот на кој паркирањето во непарни денови е забрането.



287

34) Знакот „наизменично паркирање“ (288) означува дел од патот на кој паркирањето во парни денови е забрането.



288

35) Знакот „забрана на сообраќајот за мопеди и велосипеди“ (289) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за мопеди и велосипеди.



289

36) Знакот „забрана на сообраќајот за запрежни возила“ (290) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за запрежни возила.



290

37) Знакот „забрана на сообраќајот за рачна количка“ (291) означува пат, односно дел од патот на кој е забранет сообраќајот за рачни колички.



291

38) Знакот „забрана за свртување налево“ (292) означува вкрстување на кое свртувањето налево е забрането.



292

39) Знакот „забрана за свртување надесно“ (293) означува вкрстување на кое свртувањето надесно е забрането.



293

40) Знакот „забрана за минување без запирање – царина“ (294) означува близина на царинарница каде возилото треба да запре. Зборовите што се испишуваат на знакот се: „ЦАРИНА – DOUANE“.



294

41) Знакот „забрана за минување без запирање – полиција“ (295) означува близина на полиција каде возилото треба да запре. Зборовите што се испишуваат на знакот се: „ПОЛИЦИЈА – POLICE“.



295

42) Знакот „забрана за минување без запирање – патарина” (296) означува близина на место каде возилото треба да запре заради наплата на патарина. Тој знак може да се употреби за означување близина на други места на кои возилото треба да запре. Во тој случај, зборовите што се испишани на знакот – „ПАТАРИНА – PEAGE” (296) се заменуваат со соодветен натпис што ја означува причината за задолжителното запирање.



296

43) Знакот „забрана за давање звучни знаци” (297) означува пат, односно дел од патот на кој не треба да се даваат звучни знаци со уреди во возилото, освен во случај на непосредна опасност.



297

44) Знакот „забрането фотографирање” (298) означува простор крај патот на кој фотографирањето е забрането.



298

На знаците „забрана за запирање и паркирање” (283) и „забрана за паркирање” (286) може да се додаде дополнителна табла со ознака на:

- денот во седмицата односно месецот и времето во текот на денот на кои се однесува забраната;
- најдолгото дозволено времетраење на запирањето односно паркирањето;
- категориите на возила на кои се однесува забраната;

Симболите на знаците за забрана односно ограничување „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна маса ја преминува определената маса” (262), „забрана на сообраќајот за возила што го пречекоруваат определеното оскино оптоварување” (263), „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна ширина ја пречекорува определената ширина” (264), „забрана на сообраќајот за возила чија вкупна висина ја преминува определената висина” (265), „забрана на сообраќајот за возила што ја пречекоруваат определената должина” (266), „најмало растојание меѓу возилата” (273), „ограничување на брзината” (274), дадени се заради пример, додека вистинските вредности се впишуваат според условите и околностите на патот, како и потребите на безбедноста на сообраќајот.

#### Член 17

Знакот „забрана на сообраќајот за цистерни” (269), „забрана на сообраќајот за возила што превезуваат експлозив или некои запалливи материи” (279) и „забрана на сообраќајот за возила што превезуваат опасни материи” (261), се поставуваат во согласност со одредбите на Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот превоз („Службен весник на Р.М.” бр. 92/2007).

#### Член 18

Знаците за изречни наредби кои за учесниците во сообраќајот на патиштата претставуваат обврска се:

1) Знаците „задолжителна насока” (209-10), (209-20), (209-30), (211-10), (211-20) и (212) означуваат насоки по кои возилата треба да се движат.



209-10

209-20

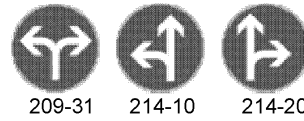
209-30

211-10

211-20

212

2) Знаците „дозволенa насока” (209-31), (214-10) и (214-20) означуваат насоки по кои возилата можат да се движат.



209-31

214-10

214-20

3) Знаците „кружен тек на сообраќајот” (215), „задолжително обиколување од левата страна” (222-10) и „задолжително обиколување од десната страна” (222-20), означуваат коловоз односно дел од коловозот по кој возилата треба да се движат при обиколувањето на пешачките острови, на островите за насочување на сообраќајот и на другите објекти на коловозот.

Знаците (215), (222-10) и (222-20) се поставуваат на места каде што започнува задолжителната насока за движење на возилата; знаците (222-10) и (222-20) се поставуваат пред места каде што почнува задолжителната насока за движење на возилата.



215

222-10

222-20

4) Знакот „патека за велосипедисти” (237) означува патека по која треба да се движат велосипедите, а забрането е движењето на други возила.



237

5) Знакот „патека за коњаници” (238) означува патека по која треба да се движат јавачите, а забрането е движењето на другите учесници во сообраќајот.



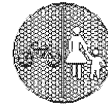
238

6) Знакот „патека за пешаци” (239) означува посебно изградена пешачка патека по која пешаците треба да се движат, а забрането е движењето на другите учесници во сообраќајот.



239

7) Знакот „патека за велосипедисти и пешаци” (241) означува посебно изградена патека по која пешаците и велосипедистите треба одделно да се движат, а забрането е движењето на другите учесници во сообраќајот. Површината за пешаци е одделена од површината за велосипедисти со бела вертикална линија на површината на патеката.



241

8) Знакот „зимска опрема” (синцири за снег) (268) означува дел од патот на кој моторните возила, освен моторциклите, треба да имаат пропишана зимска опрема во зимски услови.



268

9) знакот „најмала дозволена брзина” (275) означува пат односно дел од патот на кој во нормални услови возилата треба да се движат најмалку со брзината (во км/час) што е означена на знакот.

Симболот на знакот од став 1. од оваа точка е даден како пример. Во знакот, дозволената најмала брзина се впишува според вистинските услови и околности на патот и потребите за безбедноста на сообраќајот.



275

#### Член 19

Знаците за изречни наредби имаат облик на круг, освен знаците „вкрстосување на пат со предимство на минување” (205) и „задолжително запирање” (206).

#### Член 20

Основната боја на знаците за забрана, односно ограничување е бела, а основната боја на знаците за обврски е сина. Симболите и натписите на знаците за забрана, односно ограничување се со црна боја, а на знаците за обврски со бела. Рабната лента на кругот, како и рамните и косите линии на знаците за изречни наредби се со црвена боја.

#### Член 21

Дијаметарот на кругот на знаците за изречни наредби изнесува:

- на автопатишта, магистрални патишта и на патишта резервирани исклучиво за сообраќај на моторни возила со минимална ширина на коловоз од седум метри - 90 см;
- на регионални патишта со ширина на коловозот од 5,0 до 7,0 м и на магистрални и собирни градски сообраќајници - 60 см;
- на сите останати патишта и градски сообраќајници - 40 см;
- во тунели или галерии – 60 см;
- кога се користат како вметнати знаци - минимално 40 см.

На патиштата од алинеа 2, став 1 од овој член може според потребата, да се постават и знаци за изречни наредби чиј дијаметар на кругот изнесува 90 см, а на патиштата од алинеа 3, став 1 од овој член, и знаци за изречни наредби чиј дијаметар на кругот изнесува 60 см.

#### Член 22

Косите линии на знаците за изречни наредби: „забрана за полукружно свртување” (272), „забрана за запирање и паркирање” (283-50), „забрана за паркирање” (286-50), „наизменично паркирање” (287), „наизменично паркирање” (288), „забрана за свртување налево” (292) и „забрана за свртување надесно” (293) се поставуваат под агол од 45 степени во однос на хоризонталната рамнина.

#### Член 23

Според обликот, бојата, симболите или големината, отстапуваат следните знаци за изречни наредби од членовите 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22 од овој правилник,:

1) според обликот:

- знакот 205 („вкрстосување со пат со предимство на минување“) кој има облик на рамностран триаголник, чија една страна е поставена хоризонтално, а врвот наспроти неа е свртен кон долната страна.

- знакот 206 („задолжително запирање“), кој има облик на правилен осумаголник.

2) Според бојата и симболот:

- знакот 206 („задолжително запирање“), кој има основа со црвена боја, а раб и симбол „СТОП” со бела боја.

- симболот на знакот 269 („забрана на сообраќајот за цистерни“), кој е со црвена боја, оската со тркалата односно оската на тркалото-со црна боја, а двете бра-новидни линии-со сина боја.

- симболот на знакот 279 („забрана на сообраќајот за возила што превезуваат експлозив или лесно запалливи материји“) и на знакот 261 („забрана на сообраќајот на возила што превезуваат опасни материји“), кои се со црвена боја, а оската на возилата и тркалата-со црна боја.

- симболот на знакот 255 („забрана на сообраќајот за моторцикли“) и на знакот 256 („забрана на сообраќајот за мопеди“), кои може да бидат и во облик на возила на моторен погон на три тркала.

- симболот на знакот 294 („забрана на минување без запирање – царина“), знакот 295 („забрана на минување без запирање – полиција“) и знакот 296 („забрана на минување без запирање – патарина“) се испишани зборови што ја означуваат причината за задолжително запирање.

- симболот на знакот 208 („предимство на минување на возила од спротивна насока“) има стрелка што ја означува насоката која нема предимство – со црвена боја.

- знакот 283-50 („забрана за запирање и паркирање“) и знакот 286-50 („забрана за паркирање“), има основна сина боја;

- знакот 287 и знакот 288 („наизменично паркирање“), имаат сина основна боја, а симболот е со бела боја;

- таблите на кои се поставени знаците за забрана и за ограничување, кога се користат за означување работи на патот, за препреки и оштетувања на коловозот, имаат основна портокалова боја.

3) Според големината:

- Страните на рамностранниот триаголник на знакот 205 („вкрстосување со пат со предимство на минување“) со должина:

- на автопатишта, магистрални патишта и на патишта резервирани исклучиво за сообраќај на моторни возила, со широчина на коловозот од 7,0 и повеќе метри – 120 см;

- на регионални патишта и на магистрални и собирни градски сообраќајници, со ширина на коловоз помалку од 7,0 м – 90 см;

- на велосипедски патеки, на патишта во подрачјето на смирен сообраќај и на некатегоризирани патишта – 60 см;

- кога се употребуваат како вметнат знак на знаците за водење на сообраќајот по насоката на возење – 45 см.

- Дијаметарот на кругот во кој е впишан правилниот осумаголник на знакот 206 („задолжително запирање“), кој е:

- на автопатишта, магистрални патишта и на патишта резервирани исклучиво за сообраќај на моторни возила, со широчина на коловозот од 7,0 и повеќе метри – 90 см;

- на регионални патишта и на магистрални и собирни градски сообраќајници со ширина на коловоз под 7,0 м – 60 см;

- кога се поставува во тунели и галерии – 60 см;

- кога се употребува како вметнат знак на знаците за водење на сообраќајот по насока на возење – 40 см.

### 2.3. Знаци за известување

#### Член 24

Знаци за известување се:

1) знак „престанување на ограничување на брзината” (278), означува место од каде престанува ограничувањето на брзината, а знакот „престанување за најмала дозволена брзина” (279) означува место на кое престанува пропишаната најмала дозволена брзина. Брзината наведена на знаците е дадена како пример.



278



279

2) знак „престанување на забраната за престигнување на сите возила на моторен погон освен на мопеди“ (280), означува место од каде престанува забраната за престигнување на сите моторни возила, освен на моторцикли без приколки и мопеди.



280

3) знак „престанување на забраната за престигнување на товарни возила“ (281), означува место на кое престанува забраната за престигнување на товарни возила.



281

4) знаците „завршеток на патека за коњаници“ (241), „завршеток на пешачката патека“ (243), „завршеток на велосипедската патека“ (244), „престанување на обврската за употреба на зимска опрема“ (268) и „престанување на сите забрани“ (282) означуваат места на кои престанува да важи соодветната забрана.



241

243

244

268

282

5) знак „зона во која е ограничена брзината“ (274-1.50), означува подрачје, т.е. зона во која возилата не треба да се движат со брзина (во км/час) поголема од онаа што е означена на знакот. Брзината наведена на знакот е дадена како пример.



274-1.50

6) знак „завршеток на зоната во која е ограничена брзината“ (274-2.50) означува место на кое престанува ограничувањето на брзината. Брзината наведена на знакот е дадена како пример.



274-2.50

7) знак „пешачка зона“ (242), означува подрачје кое е наменето за движење на пешаци, и каде е забрането движење на возила на моторен погон.



242

8) знак „завршеток на пешачката зона“ (283), означува место на која престанува забраната за движење на возила на моторен погон.



283

9) знак „зона во која е ограничено времетраењето на паркирање“ (290), означува место во населба од кое се влегува во зона каде што е спроведено општо ограничување на времетраењето на паркирање на одредено време, без оглед на тоа дали се плаќа надомест за пар-

кирање или не. На знакот 290 може да биде додадена дополнителна табла на која ќе се означат деновите или часовите за кое важи ограничувањето.



290

10) знак „завршеток на зоната во која е ограничено времетраењето на паркирање“ (292), означува место во населба од кое се излегува од зоната во која е предвидено општо ограничување на времетраењето на паркирањето.



292

11) знак „пат со предимство на минување“ (306), означува пат или дел од патот на кој возилата имаат предимство на минување во однос на возилата што се движат на патишта што се вкрстосуваат со тој пат односно со дел од патот.



306

12) знак „завршување на патот со предимство на минување“ (307), означува место на кое завршува патот или дел од патот со предимство на минување.



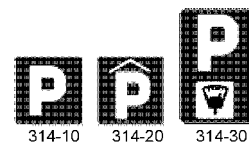
307

13) знак „предимство на минување во однос на возилата од спротивна насока“ (308), го известува возачот дека на тесен премин има право на предимство во однос на возилата што доаѓаат од спротивна насока. Кога се употребува знакот 308, на приодот на тесен премин од спротивна насока треба да биде поставен знакот „предимство на минување за возила од спротивна насока“ (208).



308

14) знаците „паркиралиште“ (314-10), „гаража“ (314-20) и „временско ограничување на паркирањето“ (314-30), означуваат простор кој е одреден или посебно уреден за паркирање односно гаражирање на возила. На знакот 314-10 или на дополнителна табла може со соодветни симболи или натписи да се означи начинот на паркирање, насоката во која се наоѓа паркиралиштето, оддалеченоста во метри до паркиралиштето, категориите на возила за кои е наменето паркиралиштето, и евентуалното временско ограничување на паркирањето (314-30).



314-10

314-20

314-30

15) знак „подрачје на смирен сообраќај“ (325), означува место во населба од каде се влегува во подрачје во кое не треба да се вози побрзо од брзината на пешачење.



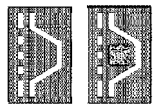
325

16) знак „завршеток на подрачјето на смирен сообраќај“ (326), означува место на кое се излегува од подрачјето на смирен сообраќај.



326

17) знак „проширување за принудно запирање на возила“ (328-10), кој со црвен симбол „SOS“ или без „SOS“ телефон (328-20) означува место или близина на места на кои е изградена посебна површина на коловозот за принудно запирање на возила. Знакот се поставува на 250 м пред проширувањето, а по исклучок, ако условите и околностите на патотот не го дозволуваат тоа, и на 150 м пред местото кое го означува.



328-10 328-20

18) знак „автопат“ (330), означува место од каде што започнува автопатот.



330

19) знак „пат резервиран за сообраќај на моторни возила“ (331), означува место од кое започнува патот резервиран исклучиво за сообраќај на моторни возила.



331

20) знак „завршеток на автопат“ (334), означува место на кое завршува автопатот.



334

21) знак „завршеток на пат резервиран за сообраќај на моторни возила“ (336), означува место на кое завршува патот наменет исклучиво за сообраќај на моторни возила.



336

22) знак „болница“ (357), означува близина на болница и предупредување за возачот да не создава дополнителна бучава со своето возило.



357

23) знак „станција за прва помош“ (358), означува близина на место или место на кое се наоѓа станица за итна медицинска помош.



358

24) знаците „обележан пешачки премин“ (350-10) и „обележан премин за велосипедска патека“ (350-20) означуваат место на патот на кое се наоѓа обележан пешачки премин, односно обележан премин за велосипедска патека.



350-10 350-20

25) знак „деца на патот“ (351), означува место на патот на кое се движат деца.



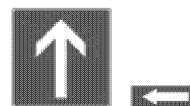
351

26) знак „дозволено обиколување“ (352), означува коловоз или дел од коловозот по кој можат да се движат возилата при обиколување на пешачките острови, острови за насочување на сообраќајот и други препреки на коловозот.



352

27) знаците „пат со еднонасочен сообраќај“ (353-10) и (220) ги известуваат учесниците во сообраќајот за еднонасочниот пат.



353-10 220

28) знак „подземен или надземен пешачки премин“ (355), означува место на кое се наоѓа подземен или надземен пешачки премин.



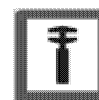
355

29) знак „издаденост на патот“ (356), означува место каде се поставени технички средства за намалување на брзината.



356

30) знак „работилница за поправка на возила“ (359), означува близина на место на кое се наоѓа работилница за поправка на возила.



359

31) знак „телефон“ (360), означува близина на места или место каде се наоѓа телефонска говорница.



360

32) знак „бензиска станица” (361), означува близина на место на кое се наоѓа бензиска станица.



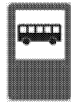
361

33) знак „вода за пиење” (362), означува близина на места или место каде се наоѓа вода за пиење.



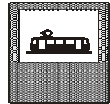
362

34) знак „стојалиште за автобус” (363), означува место каде се наоѓа стојалиште за автобус.



363

35) знак „стојалиште за трамвај” (364), означува место каде се наоѓа стојалиште за трамвај.



364

36) знак „информација” (367), означува близина на места или место во кое може да се добијат туристички информации.



367

37) знак „аеродром” (368), означува близина на воздушно пристаниште или место на воздушно пристаниште.



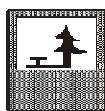
368

38) знак „марина” (369), означува близина на места или место каде што се наоѓа пристаниште за спортски и туристички пловила.



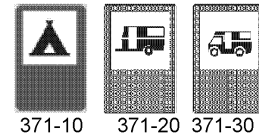
369

39) знак „терен уреден за излетници” (370), означува близина на места или место на кое се наоѓа уреден терен за излетници.



370

40) знаците „терен за кампување под шатори” (371-10), „терен за кампување во приколки” (371-20) и „терен за кампување во возила” (371-30) означуваат близина на терени или терен уреден за кампување под шатори, престој во приколки или во возила. Знаците може меѓусебно да се комбинираат според намената на теренот за кампување.



371-10

371-20

371-30

41) знак „планинарски дом” (372), означува близина на места или место на кое се наоѓа планинарски дом.



372

42) знак „противпожарна служба” (373), означува близина на места или место во кое се наоѓа служба за гаснење на пожар.



373

43) знак „возило за помош на патот” (374), означува близина на места или место во кое се наоѓа служба за давање помош во случај на дефект на возило.



374

44) знак „хотел или мотел” (375), означува близина на места или место каде се наоѓа хотел, односно мотел.



375

45) знак „ресторан” (376), означува близина на места или место каде се наоѓа ресторан.



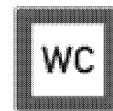
376

46) знак „кафеана” (377), означува близина на места или место на кое се наоѓа кафеана.



377

47) знак „WC” (378), означува близина на место на кое се наоѓа јавен санитарен јазол.



378

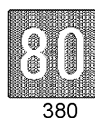
48) знак „пералница за возила” (379), означува близина на место на кое се наоѓа сервис за миење возила.



379

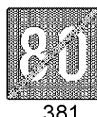


49) знак „брзина што се препорачува“ (380), означува брзина која се препорачува на одреден дел од патот. Брзината наведена на знакот е дадена како пример.



380

50) знак „престанок на препорачаната брзина“ (381), означува место на кое престанува препорачаната брзина. Брзината наведена на знакот е дадена како пример.



381

51) знак „престанување на забраната за давање звучни знаци“ (3014), означува место на кое престанува забраната за давање звучни знаци.



382

52) знак „училишна патрола“ (383), ги известува возачите за близината на места или место на кое припадниците на училишната сообраќајна единица обезбедуваат премин на децата преку коловозот или на обележаниот пешачки премин.



383

53) знак „полициска станица“ (384), означува место на кое се наоѓа полициска станица.



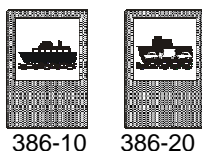
384

54) знак „ТАХИ“ (229), означува место каде што се наоѓа такси стојалиште.



229

55) знаците „пристаниште-траект“ (386-10) и (386-20) означуваат близина на пристаниште односно траект.



386-10

386-20

56) знак „радиостаница“ (387), означува подрачје на чујност на радиостаницата која дава службени информации за состојбата на патиштата, чиј назив и фреквентно подрачје се напишани на знакот.



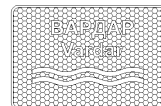
387

57) знак „подрачје на заштитени води“ (388), означува место на патот од каде патот се простира по подрачје на заштитени води и каде сите возачи треба да бидат особено внимателни.



388

58) знак „река“ (3001), означува име на река преку која преминува патот.



3001

59) знаците „патен објект“ (3002-10 и 3002-20), означуваат назив и должина на патниот објект од посебно значење (тунел, вијадукт и сл.).



3002-10



3002-20

60) знак „планински превој“ (3003), означува планински превој со надморска висина.



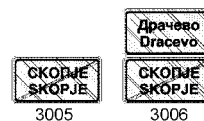
3003

61) знак „назив на населено место“ (3004), означува назив на место (населба) во кое влегува патот и границата од која почнува тоа место.



3004

62) знак „завршеток на населено место“ (3005), означува место на кое завршува населбата низ која минува патот, додека знакот (3006) означува место на кое завршува една населба, а започнува следното населено место.



3005

3006

63) знак „патоказ“ (3007) и (3008), означува место, карактеристичен објект или содржина кон која води патот на кој упатува патоказот.

Ако на патоказот се напише и бројот на патот со кој тој се означува, бројот се впишува на спротивната страна од стрелката и се одвојува со линија од другите натписи на патоказот.

На патоказот можат да бидат напишани најмногу два називи на места, и тоа еден под друг, како и оддалеченоста на местата во која води патот, изразена во километри.



3007



3008

64) знак „патоказ за аеродром” (3009), означува насока за патот кон аеродром.



3009

65) знаците „патоказ за обиколување” (3010), (3011) и (3012) означуваат насока за привремено обиколување.



3010

3011

3012

66) знак „слеп пат” (3013), означува близина и положба на пат кој нема излез (слеп пат). Положбата на симболот и знакот треба да одговараат на положбата на слепиот пат кон патот на кој се поставува тој знак.



3013

67) знак „насока на движење на возила што имаат намера да свртат налево на крстосница на која свртувањето налево е забрането” (3014), означува пат по кој возилото треба да се движи, ако има намера да заврти налево на следната крстосница на која свртувањето налево е забрането.



3014

68) знаците „престројување на возила” (3015) и „престројување на возила со назив на населени места” (3016) означуваат место за престројување на крстосница со повеќе сообраќајни ленти. Бројот на стрелките треба да одговара на бројот на сообраќајните ленти и на начинот на уредување на сообраќајните ленти во конкретниот случај. На знакот можат да бидат напишани и називите на местата (404).



3015



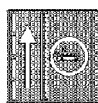
3016

69) знак „предзнак за обиколување” (3017), означува правец и насока на обиколување околу населено место. Знакот „предзнак за обиколување” означува правец и насока на обиколно пренасочување на сообраќајот, кога заради обиколување на населби, забрана или оштетувања на коловозот, сообраќајот делумно или целосно е забранет. Кај понатамошно насочување на сообраќајот, на знакот треба да се додаде дополнителна табла со натпис „ОБИКОЛУВАЊЕ ... км”;

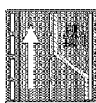


3017

70) знаците „сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници” (3018) и (3019) означуваат сообраќајна лента со симбол или текст по која се движат само возила за јавен превоз на патници. На знаците (3018) и (3019), наместо симболот може да има текст: „Трам”, „Bus”, „Taxi”, или комбинација од нив.

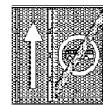


3018



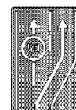
3019

71) знак „завршување на сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници” (3020), означува место на кое завршува сообраќајната лента за движење на возила за јавен превоз на патници.

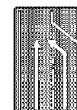


3020

72) знак „сообраќајна лента за бавни возила” (3021), означува почеток на сообраќајната лента по која треба да се движи бавно возило што се движи со брзина помала од брзината вметната во знакот, и знак „завршување на сообраќајна лента за бавни возила” (3022), означува место на кое завршува сообраќајната лента за движење на бавни возила. Брзината вметната во знакот е дадена како пример.

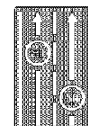


3021



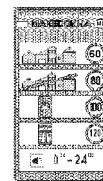
3022

73) знак „дозволена брзина на поединечна сообраќајна лента” (3023) означува најмала дозволена брзина на поединечна сообраќајна лента. Брзината вметната во знакот е дадена како пример;



3023

74) знак „ограничување на најголема дозволена брзина на патиштата во Македонија” (3024), означува општо ограничување на дозволената брзина во Република Македонија според видот на патот и обврска за палење на кратки светла кога возилото е во сообраќај.



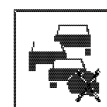
3024

75) знак „Република Македонија” (3025), означува влез на патот на територијата на Република Македонија.



3025

76) знак „угасни го моторот” (3026), означува потреба од исклучување на работата на моторот од возилото во случај на запирање.



3026

77) знак „табла за означување назив на улица” (3027), го означува називот на улицата низ која минуваат или во која влегуваат возачите и пешаците. Знакот може да ги има и куќните броеви на блокот на кој се однесува.

Булевар Партизански одреди

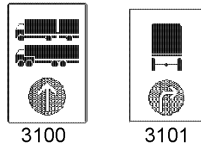
3027

78) знак „станица на полиција” (3028), означува близина на места или место каде што е станицата на полиција. Под стрелката може да се напише оддалеченоста во метри до местото каде што е полициската станица.



3028

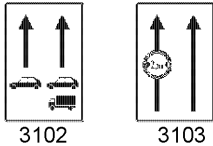
80) знаците „обиколна насока за одредени видови возила” (3100) и (3101) ги известува возачите дека возилата што се прикажани на знакот треба да возат во насока која е одредена со вметнатиот сообраќаен знак за задолжителна насока.



3100

3101

81) знак „сообраќајна лента наменета за одреден вид возила”, кој со симболот (3102) или со вметнат сообраќаен знак (3103) означува број и намена на сообраќајните ленти, кога заради одржување на пропусната моќ на патот во подрачјето на изведување на работи, краткотрајно ограничување или оштетувања на коловозот, сообраќајот е уреден на таков начин што сообраќајните ленти се наменуваат за одредени видови. Ширината што е вметната во знакот е дадена како пример.



3102

3103

82) знак „Предзнак за рачно регулирање на сообраќајот” (3104), го известува возачот за близината на место каде се изведуваат работи и каде сообраќајот се пропушта наизменично во една насока.



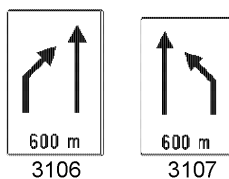
3104

83) знак „слепо лице” (3105), го известува возачот дека се приближува до место на патот или зона во која се движат слепи лица.



3105

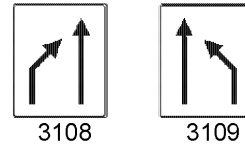
84) знаците „предзнак за затворање на сообраќајната лента” (3106) и (3107) означуваат оддалеченост до местото, односно завршување на една од сообраќајните ленти наменета за движење на возила во иста насока. Бројот на стрелки на знакот треба да биде еднаков на бројот на сообраќајни ленти по кои се одвива сообраќајот;



3106

3107

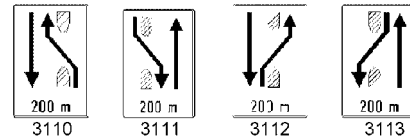
85) знаците „затворање на сообраќајната лента” (3108) и (3109), означува место каде е затворена, односно укината една од сообраќајните ленти наменети за движење на возила во иста насока. Бројот на стрелките на знакот треба да биде еднаков на бројот на сообраќајните ленти по кои се одвива сообраќајот.



3108

3109

86) знаците „предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти” (3110), (3111), (3112) и (3113) известуваат и означува правец и начин на пренасочување на сообраќајот, кога заради препреки или оштетувања на коловозот, сообраќајот се пренасочува од коловозна лента за еднонасочно движење на коловозна лента наменета за сообраќај од спротивна насока на одредено време, па со тоа на одредено време е воспоставен двонасочен сообраќај, и обратно, при премин од двонасочен сообраќај во еднонасочен сообраќај. Бројот на стрелки на знакот треба да одговара на бројот на сообраќајни ленти по кои се одвива сообраќајот.



3110

3111

3112

3113

87) знак „број на меѓународен пат” (3118), означува број на меѓународен пат.



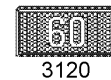
3118

88) знак „број на автопат” (3119), означува број на автопатот.



3119

89) знак „број на магистрален пат и пат резервиран само за моторни возила” (3120), означува број на магистрален пат и пат резервиран само за моторни возила.



3120

90) знак „број на регионален пат” (3121), означува број на регионален пат.



3121

91) знак „ознака на делница од магистрален пат” (3122), означува број на патот, број на делницата и километрите на делницата од патот на која знакот е поставен.



3122

92) знак „ознака на делница од регионален пат” (3123), означува број на патот, број на делницата и километрите на делницата на која знакот е поставен.



3123

93) знак „километарска ознака за автопат“ (3124), ги означува километрите на кои знакот е поставен.



3124

94) знак „ознака на излез од автопат“ (3125), означува приближување на излез од автопат или друг пат.



3125

95) знак „ознака за јазли на автопатишта“ (3126), означува приближување кон вкрстосување на автопатишта или автопат и пат резервиран само за моторен сообраќај.



3126

96) знак „ознака за бројот на излез или јазол“ (3127), означува број на излези или јазли на автопатот, односно на патот резервиран за сообраќај на моторни возила.



3127

97) знак „излез од автопат или од пат резервиран за сообраќај на моторни возила“ (3128), означува оддалеченост до почетокот на сообраќајниот знак за излез од патот;



3128

99) знак „национална автоознака на сообраќајните знаци“ (3129). Во знакот се впишува ознаката на државата на која автознаката се однесува;



3129

#### Член 25

Основната боја на знаците за известување е жолта со симболи и натписи во црна боја, сина со симболи и натписи во бела и црна боја, како и зелена со симболи и натписи во бела боја.

По исклучок, црвената боја може да биде употребена на знаците за известување и не може да преовладува на знаците 328-10 и 328-20 („проширување за принудно запирање на возила“), а портокалова боја може да биде употребена кај привремено насочување на сообраќајот на знаците 3010, 3011 и 3012 („патоказ за обиколување“), 3015 и 3016 („престројување на возила“).

На ист знак (табла) може на основната подлога да се вметнат подлоги со соодветни бои, зависно од видот на патот кој води до назначеното одредиште.

#### Член 26

Знаците за известување имаат облик на квадрат, правоаголник или круг.

#### Член 27

Дијаметарот на кругот на знаците за известување изнесува:

- на автопатишта, на патишта резервирани за сообраќај на моторни возила, што не се улици, со ширина на коловоз од седум и повеќе метри - 90 см;
- на патишта со ширина на коловоз од 5,0 до 7,0 м и на главни градски сообраќајници (или улици) - 60 см;
- во тунели и галерии - 60 см;
- на сите останати патишта и градски улици и кога е вметнат знак - 40 см.

Големината на страната на знаците за известување со облик на квадрат изнесуваат:

- на автопатишта, на патишта резервирани за сообраќај на моторни возила, што не се улици, со ширина на коловоз од седум и повеќе метри - 90 см;
- на патишта со ширина на коловоз од 5,0 до 7,0 м и на главни градски сообраќајници (или улици) - 60 см;
- во тунели и галерии - 60 x 60 см;
- на сите останати патишта и градски улици и кога е вметнат знак, минимално - 40 x 40 см.

Големината на страната на знаците за известување во облик на правоаголник изнесува:

- на автопатишта, на патишта резервирани за сообраќај на моторни возила, што не се улици, со ширина на коловоз од седум и повеќе метри - 90 x 135 см;
- на патишта со ширина на коловоз од 5,0 до 7,0 м и на главни градски сообраќајници (или улици) - 60 x 90 см;
- во тунели и галерии - 60 x 90 см;
- на сите останати патишта и на градски улици, и кога е вметнат знак, минимално - 40 x 60 см.
- Димензиите на знаците „ознака на патот“ изнесуваат 35 x 25 см, 35 x 30 см односно 45 x 40 см.

#### Член 28

Според обликот, бојата, симболите или големината, отстапуваат следните знаци за известување од членовите 24, 25, 26 и 27 од овој правилник,

1) Според обликот:

- знакот 3007 и 3008 („патоказ“) и знакот 3009 („патоказ на аеродром“) кои завршуваат во облик на стрелка.
- знакот 3125 („излез од автопат или од пат резервиран за сообраќај на моторни возила“), чија една страна на правоаголникот е 100 см, другата е 30 см, а косите линии на знакот се со ширина од 8 см, поставени под агол од 30 степени.

2) Според бојата и симболот

- знаците 278 („престанок на ограничување на брзината“), 280 („престанок на забрана за престигнување на сите возила на моторен погон, освен на мопеди“), 281 („престанок на забраната за престигнување на товарни возила“), 282 („престанок на сите забрани“) и 3014 („престанок на забраната за давање звучни сигнали“), кои се со бела боја, а симболот и петте коси линии - во црна боја.

- знаците 306 („пат со предимство на минување“) и 307 („завршеток на пат со предимство на минување“), кои имаат внатрешен квадрат со жолта боја, а појасот меѓу внатрешните квадрати и надворешниот раб на знакот е со бела боја.

- знакот 351 („деца на патот“), кој е со бела боја, надворешниот раб на знакот е со сина боја, а симболот на знакот е со црна боја.

- знаците 334 („завршеток на автопат“), 336 („завршеток на пат резервиран за сообраќај на моторни возила“), 3005 и 3006 („завршеток на населено место“), 279 („престанок на најмала дозволена брзина“), 268 („престанок на обврската за употреба на зимска опрема“), 241 („завршеток на велосипедска патека“), 243 („завршеток на пешачка патека“), 242 („завршеток на патека за коњаници“), 283 („завршеток на пешачка зона“), 326 („завршеток на подрачјето за смирен сообраќај“), 381 („престанок на препорачаната брзина“) кои се прецртани со коса линија во црвена боја;

- знаците 274-1.50 („зона во која е ограничена брзината“), 274-1.50 („завршеток на зона во која е ограничена брзината“), 242 („пешачка зона“), 283 („завршеток на пешачка зона“), 290 („зона во која е ограничено времетраењето на паркирање“), и 292 („завршеток на зона во која е ограничено времетраењето на паркирање“), кои имаат поле во бела боја, натпис во црна боја и вметнат знак во соодветни бои;

- знакот 274-2.50 („завршеток на зона во која брзината е ограничена“) и знакот 292 („завршеток на зона во која е ограничено времетраењето на паркирање“) - знаците се вметнати во соодветните сообраќајни знаци и прецртани со 5 коси линии во црна боја;

- знаците 330 („автопат“) и 334 („завршеток на автопат“), кои се во зелена боја и знаците 331 („пат резервиран за сообраќај на моторни возила“) и 334 („завршеток на пат резервиран за сообраќај на моторни возила“), кои се со сина боја;

- знакот 3007 и 3008 („патоказ“), кои може да содржат натпис, симбол, или натпис и симбол што поблиску го одредуваат карактеристичниот објект на кој се однесуваат;

- знаците 3009 („патоказ на аеродром“), 3124 („километража на автопат“), 3017 („насока на обиколување“), 3026 („угасни го моторот“), 3027 („табла за означување називи на улици“), 3122 („ознака на делница од магистрален пат“), кои се во бела боја со натпис и рамки во црна боја;

- знаците 3002-10 и 3002-20 („патен објект“), 3016 („престројување на возила со називи на населени места“), 3007 и 3008 („патоказ“), 3004 („назив на населено место“), 3005 и 3006 („завршеток на населено место“), 3021 („сообраќајна лента за бавни возила“), 3022 („завршеток на сообраќајна лента за бавни возила“) и 3023 („дозволена брзина на поединечна сообраќајна лента“), кои ако се однесуваат на автопат, имаат зелена боја со раб во бела боја, а бојата на буквите е бела; ако се однесуваат на магистрален пат, имаат поле во сина боја со раб во бела боја, а симболите и натписите на нив се во бела боја; ако се однесуваат на останатите патишта, имаат поле во жолта боја со раб во црна боја, а бојата на буквите е црна; ако се однесуваат на називи на дел од населби, значајни објекти, имаат поле од бела боја, а работ и натписите се во црна боја;

- знакот 3025 („Република Македонија“), кој е во бела боја, надворешниот раб го сочинуваат две меѓусебно одвоени линии со црвена и жолта боја, натпис со црна боја и грбот на Република Македонија;

- знакот 328-10 („проширување за запирање на возила под принуда“) има натпис SOS на црвена подлога;

- знакот 3104 („предзнак за рачно регулирање на сообраќајот“), кој е во портокалова боја, а симболот и работ на знакот се во црна боја;

- знаците 3118 („број на меѓународен пат“) и 3119 („број на автопат“), кои се во зелена боја, а симболот и надворешниот раб во бела боја;

- знакот 3120 („број на магистрален пат и пат резервиран само за моторни возила“), кој е во сина боја, а симболот и надворешниот раб во бела боја;

- знакот 3121 („број на регионален пат“) кој е во жолта боја, а симболот и надворешниот раб во црна боја;

- знаците 3124 („километарска ознака за автопат“), 3127 („ознака за бројот на излези или јазли“) е за автопат во зелена боја, а за магистрален пат – со сина боја, а симболот односно бројот и надворешниот раб – со бела боја;

- знаците 3125 („ознака за излез од автопат“), 3126 („ознака за јазол на автопатишта“) и 3129 („национална автоознака на сообраќајните знаци“) имаат поле во бела боја со симбол и рамки во црна боја;

- знакот 3128 („излез од автопат или од пат резервиран за моторни возила“), кој е за автопат во зелена боја, за магистрален пат со сина боја, бројките буквите и косите линии се во бела боја

3) Според големина:

- знакот 3025 („Република Македонија“) е со големина 70 x 130 см;

#### Член 29

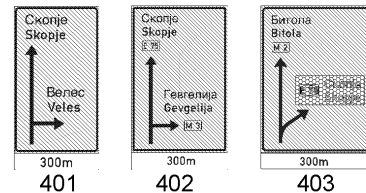
На делот од знакот под белото поле (знаците 375, 3007 и 3008) може со симболи или натписи да се означат називот и видот на угостителскиот објект и насоката во која се наоѓа местото, просторот или службата на кој се однесува знакот како и оддалеченоста во метри.

#### 2.4. Знаци известување при водење на сообраќајот

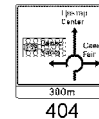
#### Член 30

Знаците за известување и водење на сообраќајот се:

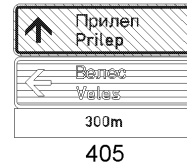
1) знак „крстосница“ (401), (402) и (403) означува меѓусебна положба на насоките на патиштата, како и местата до кои водат патиштата што се вкрстосуваат. Положбата на стрелките треба да одговара на положбата на патиштата на теренот.



2) знак „крстосница со кружен облик“ (404) означува крстосница на која сообраќајот се одвива кружно.



3) знак „препатоказ“ (405) означува насока на движење до населените места.



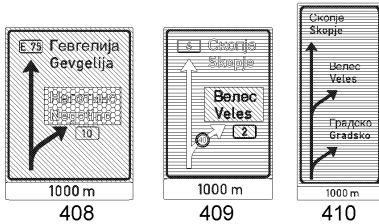
4) знак „патоказна табла“ (406) означува насока на патот за населеното место што е напишано на знакот. Знакот може да има најмногу три полиња за означување на насоките на движење и најмногу две населени места, внатре во полињата. Кога знакот се поставува над коловозот (на портал), секое поле се поставува како посебен знак над сообраќајните ленти на кои знакот се однесува.



5) знак „најава на населено место“ (407) означува наидување и оддалеченост до првото населено место што е испишано на знакот.



6) знак „предпоказна табла за излез“ (408), (409) и (410) - означува име на излезот или издвојување на автопатот и патиштата со вкрстосување во две нивоа. Положбата на стрелките треба да одговара на положбата на патиштата на теренот.



7) знак „предпоказ за излез од автопат или брз пат со ознака за излез“ (411).



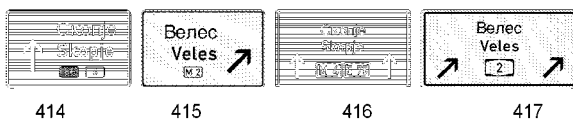
8) знак „предпоказ за јазол на автопатот со ознака за јазол“ (412).



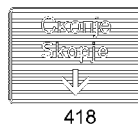
9) знак „предпоказ за излез“ (413) на автопатот - означува правец на движење до населените места испишани на знакот.



10) знаците „патоказ на портал над една сообраќајна лента“ (414), (415) и „патоказ на портал над две сообраќајни ленти“ (416) и (417) на автопат и пат со вкрстосувања на повеќе нивоа, означуваат насока на движење до населените места што се напишани на знаците. На знаците најмногу можат да бидат напишани три имиња на места.



11) знак „патоказ за престојување над сообраќајните ленти“ – на портал (418) на автопат и пат со вкрстосувања во повеќе нивоа, ги известува возачите за сообраќајната лента за движење до населеното место, испишано на знакот.



12) знак „потврдување на насоката“ (419) означува потврдување на насоката за движење после минување на крстосницата. Знакот содржи назив на местата и оддалеченоста, изразена во километри. На знакот може да биде испишан бројот на патот и најмногу пет имиња на места, како и оддалеченоста во километри до тие места.

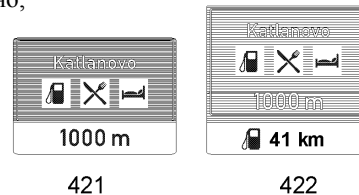


13) знак „табла за означување излез“ (420) означува место на излез од автопат или од пат резервиран за сообраќај на моторни возила.

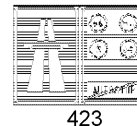


14) знак „одмаралиште“ (421) и (422) - означува наидување на место на кое се наоѓа одмаралиште со услуги содржини и простор за одмор на патниците. На знакот се наоѓаат симболи на содржините на станицата за одмор и оддалеченоста до неа (421), односно до наредната бензинска станица (422).

Кога знакот (422) се поставува на почетокот на сообраќајната лента за исклучување, под симболот на содржината на станицата за одмор се наоѓа коса стрелка надесно,



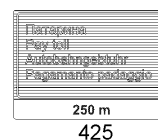
15) знак „забрана за влегување на одредени видови возила на автопат или на пат резервиран за сообраќај на моторни возила“ (423) - означува за кои видови возила и учесници во сообраќајот е забрането движењето по автопатот или по патот резервиран за сообраќај на моторни возила.



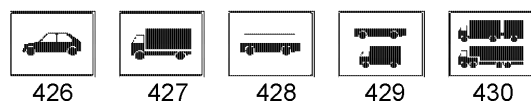
15) знак „патарина“ (424), поставен над сообраќајните ленти, означува наидување на објект за наплата на патарина.



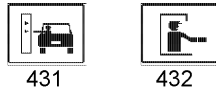
16) знак „известување за наплата на патарина“ (425) - означува наидување на објектот за наплата на патарина.



17) знак (426), (427), (428), (429) и (430), поставен над сообраќајните ленти, означува класифицирање на возила според видови во сообраќајните ленти при наидување на објект за наплата на патарина.



18) знак „задолжително земање на наплата на карта“ (431) и „наплата на патарина“ (432), означува задолжително земање наплата на карта, односно плаќање патарина во објектот за наплата на патарина.



431



432

### Член 31

Основната боја на знаците што известуваат за водење на сообраќајот е жолта, со симболи и натписи во црна боја, сина со симболи и натписи во бела и црна боја, како и зелена, со симболи и натписи во бела боја.

Исклучок од ова е портокаловата боја што може да биде употребена кај привремените насочувања на сообраќајот на знаците „крстосница“ (401, 402, 403, 404), „претпатокказ“ (405) и „патоказна табла“ (406).

Знаците 401 и 402 („крстосница“), 406 („патоказна табла“), 419 („потврдување на насоката“), 408, 409 и 410 („претпатокказна табла за излез“), 413 („претпатокказ за излез“), 414, 415, 416 и 417 („патоказ на коловозот на портал“), кои ако се однесуваат на автопат, имаат поле во зелена боја со раб во бела боја, а бојата на буквите е бела; ако се однесува на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, имаат поле во сина боја, со раб во бела боја, а симболите и натписите на нив се во бела боја; ако се однесуваат на останатите патишта, имаат поле во жолта боја со раб во црна боја, а бојата на буквите е црна; ако се однесуваат на делови од населби, значајни објекти, имаат поле во бела боја, а работ и натписите се во црна боја.

На истиот знак (табла), може на основната подлога да се вметнат подлоги со соодветни бои, зависно од видот на патот што води до назначеното одредиште.

### Член 32

Големината на знаците за известување при водење на сообраќајот, зависи од висината и бројот на поими (букви) на знакот.

Минималната висина на поимите изнесува:

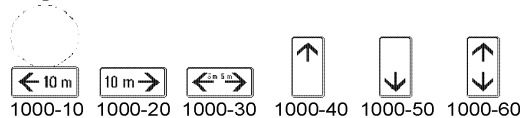
- а) за автопатишта:
  - знак поставен над коловозот - 35 см,
  - знак поставен од страна на коловозот - 28 см.
- б) за патишта резервирани за сообраќај на моторни возила - 28 см;
- в) за приклучни патишта на автопат и на патишта резервирани за сообраќај на моторни возила - 21 см,
- г) за останати патишта и регионални патишта - 17,5 см.

## 2.5. Дополнителни табли

### Член 33

Дополнителни табли се:

1) дополнителни табли 1000-10 до 1000-60 означуваат примена на забрана за паркирање или запирање на возила до знакот, од знакот односно од едната или другата страна на знакот.



2) дополнителната табла 1001-20 означува оддалеченост меѓу знакот кон кој е поставена дополнителната табла и објектот, теренот или делот од патот на кој се однесува известувањето.



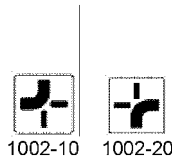
1001-20

3) дополнителната табла 1001-30 означува должина на дел од патот на кој се заканува опасноста означена со знакот, односно на кој се применува изречната наредба означена со знакот, или на кој се однесува содржината на знакот кон кој се истакнува дополнителната табла.



1001-30

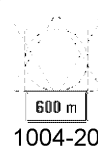
4) дополнителните табли 1002-10 и 1002-20 означуваат положба на патот со право на предимство.



1002-10

1002-20

5) дополнителната табла 1004-20 означува оддалеченост меѓу знакот кон кој е поставена дополнителната табла и почетокот на делот на патот односно местото на кое се однесува знакот.



1004-20

6) дополнителната табла 1004-30 означува оддалеченост до местото на кое стои знакот 206 („задолжително запирање“), каде што возачот го запира возилото.



1004-30

7) дополнителната табла 1006-36 означува близина на место на патот на кое се случила сообраќајна незгода.



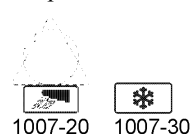
1006-36

8) дополнителната табла 1006-37 појаснува дека во време на миграција, жабите во голем број преминуваат преку патот, и во врска со тоа, претставуваат одредена опасност за возачот. Дополнителната табла, се додава кон знакот 101 („опасност на патот“).



1006-37

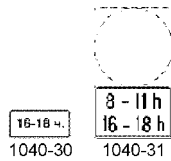
9) дополнителна табла 1007-20 и дополнителната табла 1007-30 означуваат почеток на делот од патот односно местото на кое постои опасност од неочекуван дожд или опасност од мраз.



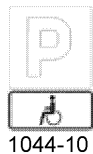
1007-20

1007-30

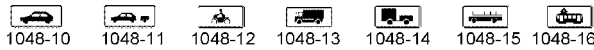
10) дополнителните табли 1040-30 и 1040-31 означуваат време за кое важи изречната наредба, ако таа не важи непрекинато.



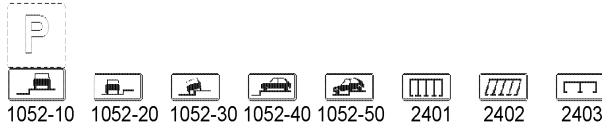
11) дополнителната табла 1044-20 означува место на кое паркирањето е резервирано за возила на инвалиди или близина на пат на кој може да се појави инвалидизирано лице во количка.



12) дополнителните табли 1048-10 до 1048-16 содржат симболи кои поблиску го одредуваат значењето на знакот кон кој се поставуваат.



13) дополнителните табли од 1052-10 до 1052-50 и 2401 до 2403 означуваат положба при паркирање на возила.



14) дополнителната табла 2400 содржи поблиско објаснение на знакот со зборови или на друг начин, ако тоа не е јасно определено со симболот на знакот.



15) дополнителната табла 2429 означува отстранување на возилата со специјални возила наменети за отстранување на непрописно паркираните возила како и запустените возила на местата на кои паркирањето или запирањето на возила е забрането со сообраќаен знак.



16) дополнителната табла 2800 означува место на кое паркирањето е резервирано за одредени корисници.



17) дополнителна табла 2850 означува делница на патот која може да биде поплавена во специфични атмосферски околности.



18) дополнителната табла 2860 означува близина на дел од патот на кој можат да се појават постари и изнемоштени лица.



19) дополнителната табла 2870 означува почеток на дел од патот на кој се врши чистење на снегот.



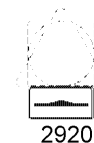
20) дополнителната табла 2880 појаснува дека на патот се изведуваат работи во врска со обележувањето на ознаки на коловозот.



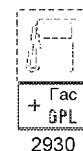
21) дополнителната табла 2900 појаснува дека сообраќајниот знак, кон кој е додадена дополнителната табла, е поставен заради коловозни траги.



22) дополнителната табла 2920 означува место на патот каде што се наоѓа опрема за смирување на сообраќајот (издадености). Се поставува со знакот 136 („деца на патот“), 274 („ограничување на брзината“) и 351 („деца на патот“);



23) дополнителна табла 2930 означува бензинска станица со место за точење на гас.



#### Член 34

Основната боја на дополнителната табла е бела, а бојата на натписот и симболот на дополнителната табла е црна, освен дополнителната табла 2850 чиј симбол е со сина боја.



Според бојата, отстапуваат дополнителните табли што се додадени кон знакот со кој се означуваат работи на патот, препреки и оштетувања на коловозот, или кај привременото насочување на сообраќајот, и имаат портокалова како основна боја, а симболите и натписите се со црна боја.

#### Член 35

Ширината на дополнителната табла што е поставена кон знакот на патот не треба да биде поголема од должината на онаа страна на знакот кон која се поставува дополнителната табла, односно од проекцијата на крајните точки на знакот.

Висината на дополнителната табла не треба да изнесува повеќе од половина од нејзината должина, освен дополнителните табли 1000-40, 1000-50, 1000-60, 1002-10 и 1002-20.

#### Член 36

Ако со овој Правилник не е одреден симболот на дополнителната табла, дозволена е употребата на меѓународен симбол.

### 3. СВЕТЛОСНИ СООБРАЌАЈНИ ЗНАЦИ

#### Член 37

За управување на сообраќајот се употребуваат уреди со кои даваат светлосни сообраќајни знаци со тробојни светла, со црвена, жолта и зелена боја.

Сообраќајни светлосни знаци се:

- светлосни знаци за управување со сообраќајот;
- светлосни знаци за управување со сообраќајот наменети само за пешаци;
- светлосни знаци за управување со јавниот градски сообраќај;
- светлосни знаци за обележување на патните премини преку железничка пруга;
- светлосни знаци за обележување работи на патот и препреки.

Светлото што се употребува како светлосен сообраќаен знак може да биде постојано (непрекинато) или трепкачко (испрекинато). Светлосните сообраќајни знаци може да се поставуваат на табли со бела боја чиј раб е со црна боја (контрастна табла).

#### 3.1. Светлосни знаци за управување со сообраќајот

#### Член 38

Уредите за давање светлосни сообраќајни знаци со тробојни светла може да се употребуваат за истовремено управување со сообраќајот на повеќе сообраќајни ленти, или за секоја сообраќајна лента одделно.

Ако со уредот од став 1 на овој член се управува сообраќајот на секоја лента одделно, светлосните знаци се над сообраќајната лента на која се однесуваат.

Кога светлосните сообраќајни знаци од став 1 на овој член се употребуваат за управување на повеќе сообраќајни ленти и насоки на движење истовремено, светлосните сообраќајни знаци се на десната страна на коловозот.

На патишта со повеќе од една коловозна лента за секоја насока на движење, потребно е да се повтори уредот за давање светлосни сообраќајни знаци со тробојни светла.

Светлата на уредот за давање знаци на светлосните сигнали се:

- 1) црвеното светло означува забрането минување на возила – слика 7.01;
- 2) црвеното и жолтото светло означуваат скоро престанување на забраната за минување пред појавата на зеленото светло - слика 7.02;
- 3) зеленото светло означува слободно минување на возила - слика 7.03;

4) жолтото светло означува забрана за минување, освен за возилата, кои во моментот на појава на жолтото светло се наоѓаат на таква оддалеченост од сообраќајниот сигнал, што да не можат да запрат на безбеден начин, а притоа да не го преминат тој знак – слика 7.04;

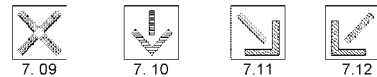
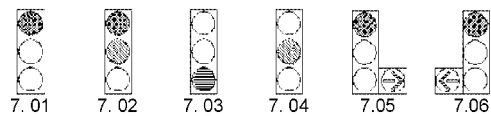
5) дополнителната светлечка стрелка означува слободно минување на возила во насока означена со зелената светлечка стрелка и за време додека е запалено црвеното или жолтото светло, при што возачот треба да ги пропушти возилата што се движат по патот на кој влегуваат и пешаците кои преминуваат преку коловозот – слика 7.05 и 7.06;

6) облиците на стрелки се прикажани на слика 7.07 (за стрелки на црвена оптика) и 7.08 (за стрелки на зелена оптика);

7) прекрстените линии со црвена боја означуваат забрана на текот на сообраќајот по должина на сообраќајната лента над која се наоѓа знакот - слика 7.09;

8) зелената стрелка со врвот свртен надолу означува слободен тек на сообраќајот по должина на сообраќајната лента над која се наоѓа знакот – слика 7.10;

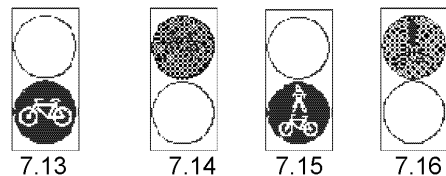
9) жолтата стрелка со врвот свртен кон десната или левата страна означува преминување на текот на сообраќајот во соседната сообраќајна лента од сообраќајната лента над која се наоѓа знакот – слика 7.11 и 7.12.



Доколку со уредот за давање светлосни сообраќајни знаци се управува сообраќајот на велосипедисти на премин на велосипедската патека преку коловозот, светлото на уредот за давање светлосни сообраќајни знаци е во облик на светлечка силуета на велосипед на темна подлога, и означува:

- слободно минување за велосипедисти – слика 7.13,
- забрането минување за велосипедисти - слика 7.14.

Истиот уред за давање светлосни сообраќајни знаци за велосипедисти и пешаци може да се примени во случај кога пешачката и велосипедската патека се една покрај друга – слика 7.15 и 7.16.



#### 3.2. Светлосни знаци за управување на сообраќајот што се наменети само за пешаци

#### Член 39

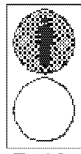
За управување на сообраќајот на пешаците со светлосни уреди, се поставуваат светлосни сообраќајни знаци со наизменично, црвено и зелено светло. Зеленото светло може да биде временски темпирано така, што во одреден временски интервал, пред да се угасне, се јавува како трепкачко зелено светло. Црвеното и зеленото светло не можат да бидат запалени во исто време.

Светлечката силуета на пешакот на темна подлога означува:

- слободно минување за пешаци - слика 7.17,
- забрането минување за пешаци - слика 7.18.



7.17



7.18

### 3.3. Светлосни знаци за управување на јавниот градски сообраќај

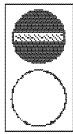
#### Член 40

За управување на трамвајскиот сообраќај се употребуваат еднобојни светлосни знаци, во облик на светлечки линии со бела или жолта боја.

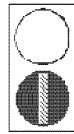
Светлечката линија може да биде хоризонтална, вертикална или коса. Хоризонталната линија значи забрана на минување на трамвајот и се поставува по нормалната оска на горниот дел, а вертикалната и косата линија значи слободно минување на трамвајот во соодветната насока, и се поставува во долниот дел.

Со линиите се означува:

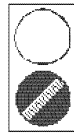
- забрана за минување на трамвајот - слика 7.19;
- слободно минување на трамвајот во насока право - слика 7.20;
- слободно минување на трамвајот во насока десно - слика 7.21;
- слободно минување на трамвајот во насока лево - слика 7.22.



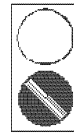
7.19



7.20



7.21



7.22

#### Член 41

Големината на светлата од Членовите 49, 50 и 51 изнесува:

- 1) за знаците од член 49 (Сл. 7.01 до 7.08), дијаметарот на кругот на светлата е 200 и 300 мм;
- 2) за знаците од член 49 (слика 7.09, 7.10, 7.11 и 7.12) на автопатишта и патишта наменети исклучиво за сообраќај на моторни возила, должината на страната е најмалку 600 мм, а на останатите патишта, должината на страната е најмалку 500 мм;
- 3) за знаците од член 49 (Сл. 7.13, 7.14, 7.15, 7.16), член 50 (слика 7.17 и 7.18) и член 51 (слика 7.19, 7.20, 7.21, 7.22), дијаметарот на кругот на светлата е 200 мм.

### 3.4. Светлосни знаци за означување премин на пат преку железничка пруга

#### Член 42

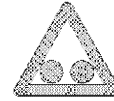
Светлосните сообраќајни знаци за означување премин на патот преку железничка пруга во ниво, може да бидат знаци за означување браници и полубраници и знаци со кои се најавува приближување на возот, односно затворање на преминот со браници или полубраници.

#### Член 43

Ако со светлосните знаци на преминот на патот преку железничка пруга во ниво без браници или полубраници се најавува приближување на возот, односно спуштање на браникот или полубраникот на преминот на патот преку железничка пруга, и ако со тие знаци

учесниците во сообраќајот се известуваат дека браникот или полубраникот е во спуштена положба, тие светлосни знаци се даваат наизменично со палење на две црвени светла од кружен облик.

Светлата од став 1. од овој член треба да се наоѓаат едно покрај друго во хоризонтална оска на таблата што има облик на рамностран триаголник со врвот свртен нагоре, чија боја и димензии одговараат на бојата и димензиите на знаците за опасност.



7.23

### 3.5. Светлосни знаци за обележување работи на патот и на препреки

#### Член 44

Светлосните сообраќајни знаци за обележување работи на патот и на препреки можат да бидат табли за означување препреки со трепкач (член 70, слика 9.22 и 9.23), подвижна табла со трепкачи и знаци (член 70, слика 9.24, слика 9.25 и слика 9.26), како и привremени уреди за давање знаци на сообраќајните сигнали заради наизменично пропуштање на возилата од спротивни насоки (знаци од член 49, 50 и 51 од овој правилник).

## 4. ОЗНАКИ НА КОЛОВОЗОТ

#### Член 45

Ознаки на коловозот се:

- 1) надолжните ознаки;
- 2) напречните ознаки;
- 3) останатите ознаки на коловозот и на предметите покрај работ на коловозот.

#### Член 46

Ознаките на коловозот се виртуваат, лепат, вградуваат или втиснуваат во коловозната површина, и не треба да ја зголемат лизгавоста на коловозот. Ознаките на коловозот не треба да бидат повисоки од 0,6 см во однос на површината на коловозот.

Ознаките на коловозот треба да имаат ретрорефлексија утврдена со македонските стандарди.

Исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член се ознаките (делинеатори) со кои се означува централната или рабната линија на објектите или девијациите, кои можат да бидат повисоки од 0,6 см од површината на коловозот. Нивната висина не треба да биде поголема од 2,0 см од површината на коловозот.

#### Член 47

Ознаките на коловозот се со бела боја.

Исклучок од одредбата на став 1. од овој член се ознаките што се обележуваат со жолта боја, и тоа:

- 1) ознаките на места на коловозот на кои паркирањето е забрането
- 2) испрекинатата линија за одвојување на лентата за движење на возилата на јавен превоз на патници;
- 3) ознаките со кои се обележуваат местата за одредена намена (автобуски стојалишта, такси - возила, полиција, велосипедски и пешачки ленти и др.);
- 4) техничките средства за смирување на сообраќајот

Исклучок од одредбата од став 1 од овој член, се ознаките со портокалова боја со кои се обележуваат привremени опасности на патот.

#### 4.1. Надолжни ознаки на коловозот

##### Член 48

Надолжни ознаки на коловозот се неиспрекинатите, испрекинатите и двојните линии.

Ширината на надолжните линии на коловозот изнесува најмалку 10 см, а растојанието меѓу паралелните надолжни двојни линии е 10 см.

Ширината на централната разделна линија, според ширината на сообраќајната лента, изнесува:

- 1) за ширина на сообраќајна лента 2,5-3,0 м - 10 см
  - 2) за ширина на сообраќајна лента 3,0-3,5 м - 12 см,
  - 3) за ширина на сообраќајна лента  $\geq 3,5$  м - 20 см;
- Ширината на рабната и на разделната линија е еднаква.

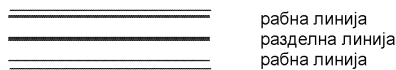
##### Член 49

Неиспрекинатата надолжна линија може да биде разделна (безбедносна линија) и рабна – слика 8.01.

Разделната линија служи за раздвојување на двонасочните коловозни површини според насоките на движење.

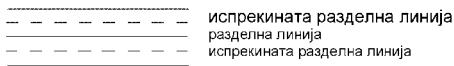
Рабната линија го означува работ на возната површина на коловозот.

Неиспрекинатата надолжна линија означува забрана на премин на возилата преку таа линија или забрана за движење на возилата по таа линија.



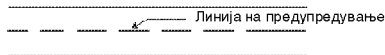
8.01

Испрекинатата надолжна линија може да биде испрекинатата разделна линија, линија за предупредување, кратка и широка линија. Испрекинатата разделна линија ја дели коловозната површина на сообраќајни ленти – слика 8.02.



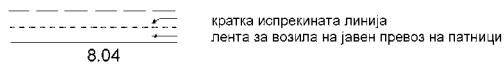
8.02

Линијата за предупредување служи за најавување близина на неиспрекинатата линија – слика 8.03



8.03

Кратката испрекинатата линија служи како разделна линија на природните краци на крстосницата, како линија водилка во самата крстосница и за одвојување на лентите за возила на јавен превоз на патници кога таа се употребува во одредени временски интервали во текот на денот – слика 8.04.



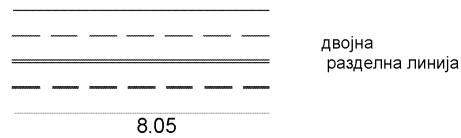
8.04

Широката испрекинатата линија служи како рабна линија за разделување на тековите во крстосницата на вонградски патишта; минималната ширина од 30 см. Двојната надолжна линија може да биде двојна неиспрекинатата, двојна испрекинатата и двојна комбинирана.

Двојната неиспрекинатата линија (двојна безбедносна линија) служи за разделување на двонасочните коловозни површини според насоките на движење – слика 8.05.

Двојната неиспрекинатата разделна линија задолжително се изведува на коловозите за двонасочен сообраќај на возила, и тоа:

- а) со две или повеќе возни ленти за секоја насока;
- б) со непарен број на возни ленти, ако престигнувањето се забранува во двете насоки;
- в) во тунели;
- г) на објекти;
- д) ако тоа го бараат сообраќајните и безбедносните услови на патот или околината на патот.



8.05

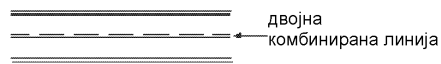
Двојната неиспрекинатата линија означува забрана за преминување на возила преку тие линии или забрана за движење на возила по тие линии.

Двојната испрекинатата линија служи за обележување на сообраќајните ленти со променлива насока на движење, на кои сообраќајот е управуван со сообраќајни светлосни знаци – слика 8.06.



8.06

Двојната комбинирана линија служи за разделување на сообраќајните ленти на места на кои условите на прегледност се такви, што дозволуваат престигнување само во едната насока на движење – слика 8.07.



8.07

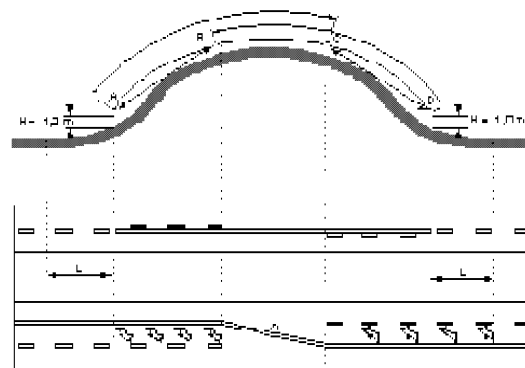
##### Член 50

Деловите од коловозот во близина на врвот на превој, на крстосница, на премин на патот преку железничка пруга во ниво и на места на кои прегледноста на патот е значително намалена, може да се обележат со една или со две паралелни надолжни неиспрекинати линии или со двојна линија, од кои едната е неиспрекинатата, а другата е испрекинатата – слики 8.08, 8.09 и 8.10.

Должината меѓу точките В и С (слика 8.08) се одредува според големината на  $n$  и дозволените брзини, на начин, што сведувањето од две на една сообраќајна лента се изведува така, што:

$$n \leq 1:60 \text{ за } V > 50 \text{ км/час}$$

$$n < 1:30 \text{ за } V \leq 50 \text{ км/час}$$

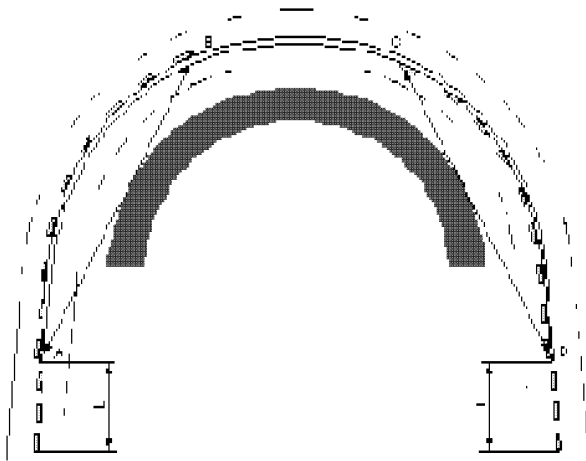


8.08

$L$  = должина на предупредувањето

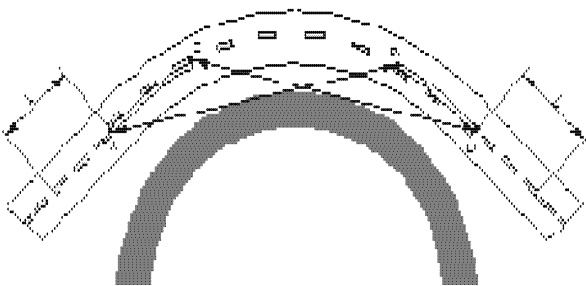
$M = (A-B, C-D)$  = должина на прегледноста

$H$  = меродавна висина на очите на возачот



8.09

L = должина на предупредувањето  
M = (A-B, C-D) = должина на прегледноста



8.10

L = должина на предупредувањето  
M = (A-B, C-D) = должина на прегледноста

#### Член 51

За утврдување на должината на прегледноста се зема брзината која не ја пречекоруваат 85% од возилата, или пресметковната брзина, ако нејзината вредност е поголема.

Должината на прегледноста (M) се утврдува според брзината на движење на возилата (слики 8.09 и 8.10), и изнесува најмалку и тоа:

- за 130 км/час - 200 м;
- за 100 км/час - 160 м;
- за 80 км/час - 130 м;
- за 60 км/час - 80 м.

При одредување на должината на прегледноста, за обележување на ознаките на коловозот во близина на врвот на превојот, во непрегледна кривина, или на слично место, меродавната висина на очите на возачот изнесува 1,0 м, а меродавната висина на предметите - 1,1 м.

Должината на линиите за предупредување (L) се утврдува според брзината на движење на возилата, и изнесува најмалку и тоа:

- за 100 км/час - 150 м;
- за 80 км/час - 120 м;
- за 60 км/час - 100 м;
- за 40 км/час - 60 м.

### 4.2. Напречни ознаки на коловозот

#### Член 52

Напречни ознаки се:

- линија на запирање;
- коси линии;

- граничници;
- пешачки премини;
- премини за велосипедски патеки преку коловозот.

#### Член 53

Напречните ознаки на коловозот се обележуваат со неиспрекинати и испрекинати линии, и можат да бидат повлечени на коловозот, така што зафаќаат една или повеќе сообраќајни ленти.

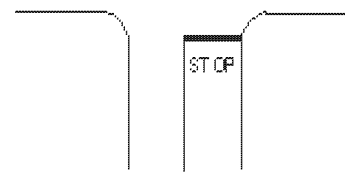
#### Член 54

Напречните ознаки, со оглед на аголот под кој ги гледа возачот, се пошироки од надолжните ознаки.

#### Член 55

Линијата на запирање може да биде неиспрекината или испрекината, и тоа:

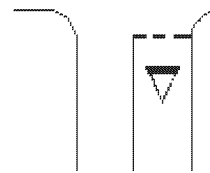
1) неиспрекинатата линија на запирање означува место на кое возачот треба да го запре возилото. Пред линијата на запирање, на коловозот може да се напише зборот СТОП - слика 8.11;



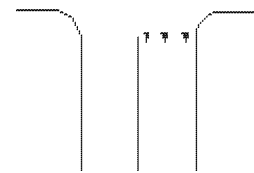
8.11

2) Испрекинатата линија на запирање означува место на кое возачот треба да го запре возилото ако е потребно да ги пропушти возилата што се движат по патот со право на предимство на минување. Пред линијата на запирање може да се обележи триаголникот за предупредување - слика 8.12;

3) Наместо со испрекината линија на запирање, местото каде што возачот треба да го запре возилото кога е потребно да ги пропушти возилата што се движат на патот со право на предимство на минување, може да се обележи со триаголник со врвот свртен кон возилото - слика 8.13;

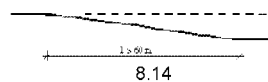


8.12

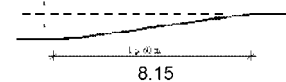


8.13

4) Косите линии означуваат место на отворање на излезната лента (слика 8.14) и на затворање на влезната лента (слика 8.15) на автопатишта;



8.14



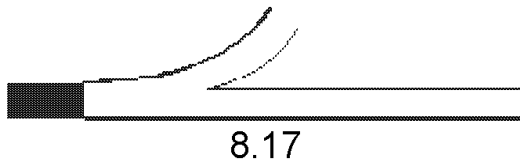
8.15

5) Затворање на сообраќајната лента наменета за возила на јавен превоз на патници (слика 8.16);



8.16

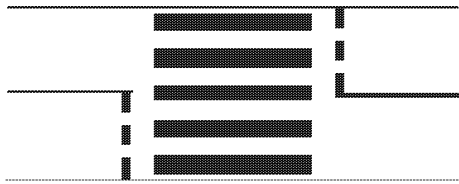
6) Граничникот означува место за влегување на кое е потребно да се одвои дел од коловозот на кој е забранет сообраќајот - слика 8.17;



8.17

7) Пешачкиот премин означува дел од површината на коловозот наменета за минување на пешаци - слика 8.18.

На местата на кои пешачкиот премин не може да се обележи со боја, преминот може да се обележи со челични или пластични елементи, со клинови или со рефлектирачки ознаки.

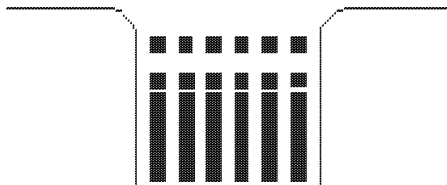


8.18

Кога на коловозот е означен пешачки премин (слика 8.18), тој треба да биде обележан со знаков 350-10 („обележан пешачки премин“), а по потреба и знакот 133 („пешаци на патот“), освен на местата на кои сообраќајот се регулира со светлосни сигнали (семафори);

8) На коловозот, кон пешачкиот премин што се наоѓа во близина на училиште, треба да стои натписот „ШКОЛО“ (слика 8.42);

9) Преминот на велосипедската патека преку коловозот е дел од површината на коловозот што е наменет исклучиво за премин на велосипедисти - слика 8.19.



8.19

#### 4.3. Останати ознаки на коловозот и на предметите покрај работ на коловозот

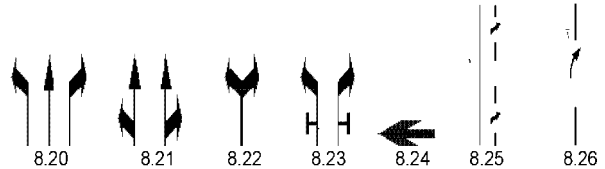
##### Член 56

Останати ознаки на коловозот и на предметите покрај работ на коловозот се стрелките, полињата за насочување на сообраќајот, линиите за насочување, натписите, ознаките за означување на сообраќајните површини за посебна намена; ознаките за обележување на места за паркирање и надолжните ознаки (ознаките на предметите покрај работ на коловозот).

1) Со стрелките на коловозот се обележува задолжителната насока за движење на возилата ако се обележани во сообраќајната лента што е орабена со непрекинатата линија, и се известуваат возачите за намената на сообраќајните ленти, ако се обележани во лента што е орабена со испрекинатата линија.

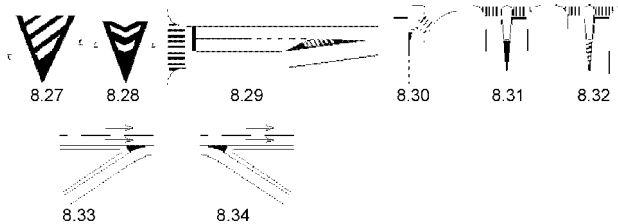
Со стрелките може да се значи:

- една насока - слика 8.20;
  - две насоки (комбинирана) - слика 8.21 и 8.22;
  - престојување на две блиски крстосници каде што престојувањето треба да се изврши пред првата крстосница на која е забрането свртувањето во назначените насоки - слика 8.23;
  - насока на движење во гаражи - слика 8.24,
  - свртување на сообраќајот - слика 8.25.
- Тесната стрелка за преминување на сообраќајот во соседна лента може да се применува наместо линијата за предупредување - слика 8.26;



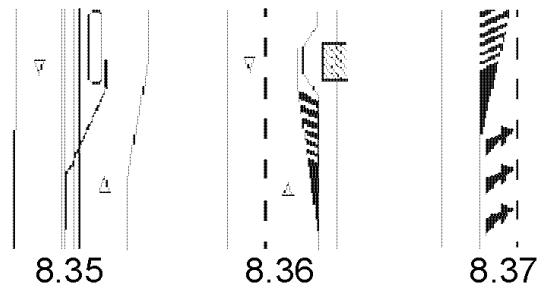
2) Полињата за насочување на сообраќајот означуваат површина на која сообраќајот е забранет и на која не е дозволено запирање и паркирање на возилата, и тоа:

- меѓу две ленти со спротивни насоки - слика 8.27;
- меѓу две ленти со исти насоки - слика 8.28;
- на места на отворање на посебни ленти за свртување - слика 8.29;
- пред остров за разделување на сообраќајните текови - слика 8.30, 8.31 и 8.32;
- на влезен крак во автопат - слика 8.33,
- на излезен крак од автопат - слика 8.34;



3) Линиите за насочување означуваат место на промена на слободната површина на коловозот пред цврстите препреки што се наоѓаат на патот или на неговите рабови.

Линиите за насочување можат да бидат пред островот за престојување на возилата за јавен превоз на патници (слика 8.35); за обликување на препреки на работ на патот (слика 8.36), како и за означување на промената на корисната површина на коловозот (слика 8.37);



4) Натписите на коловозот им даваат на учесниците во сообраќајот потребни информации, на пример, зборовите „STOP“, „BUS“, „TRAM“, „TAXI“, „ШКОЛО“, „ВОЗ“; за називи на места, за ограничување на брзината итн. (слики 8.38, 8.39, 8.40, 8.41, 8.42, 8.43, 8.44, 8.45, 8.46, 8.47, 8.48, 8.49 и 8.50);



8.38



8.39



8.40



8.41



8.42



8.43



8.44



8.45



8.46



8.47



8.48

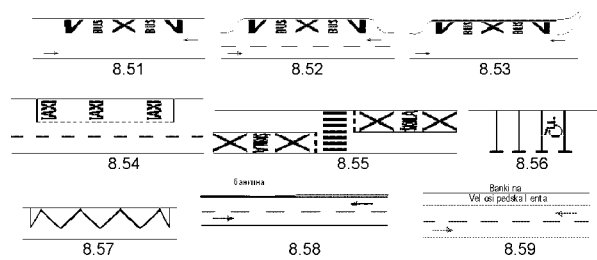


8.49

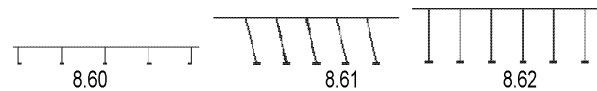


8.50

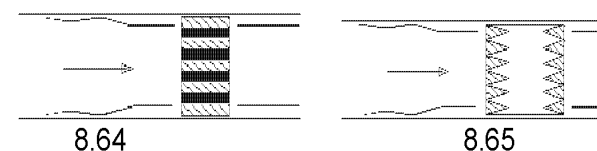
5) Означувањето на сообраќајните површини за посебни намени служи за обележување на местата што се резервирани за автобуски стојалишта (слики 8.51, 8.52 и 8.53), за обележување на местата што се резервирани за такси возила ( 8.54), за обележување на пешачкиот премин во близина на училиште ( 8.55), за обележување на места што се резервирани за инвалиди (слика 8.56), како и за обележување на места на кои е забрането запирање и паркирање (слики 8.57 и 8.58) и за обележување на велосипедски и пешачки ленти ( 8.59);



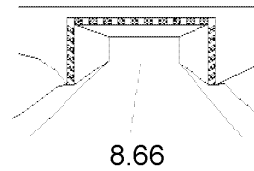
6) Обележувањето на местата за паркирање на возилата служи за означување на просторот за паркирање. Паркирањето, во однос на работ на коловозот, може да биде надолжно (слика 8.60), косо (слика 8.61) и под прав агол (слика 8.62).



7) Обележување на направите за смирување на сообраќајот – вештачки издадености на коловозот ( 8.64) и издигнати површини ( 8.65)



8) Елементите на конструкција и опрема на јавни патишта и на другите предмети кои означуваат постојани препреки во рамките на профилот на патот, се обележуваат со црвено - бела ознака - слика 8.66.



8.66

5. СООБРАЌАЈНА ОПРЕМА НА ПАТИШТАТА

5.1. Опрема за означување на работ на коловозот

Член 57

Опрема за означување на работ на коловозот е:  
1) столбчето за покажување на насоката на движење (слика 9.01) - служи за означување на работ на коловозот.

Столбчето за покажување на насоката, во видливата насока треба да има рефлектирачка ознака од рефлектирачко стакло или пластичен елемент со вградени рефлектирачки материјали.

Рефлектирачката ознака во насоката на возење од десната страна е со црвена боја, а од левата страна со бела боја.

На коловозот со еднонасочен сообраќај, рефлектирачката ознака е со црвена боја од обете страни.



Сл. 9.01

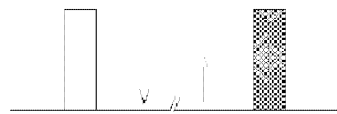
2) Столбчињата за покажување на насоката во тунели и галерии, го означуваат работ на коловозот во тунелот, односно галеријата.

Телото на столбчето за покажување на насоката, во целост треба да биде рефлектирачко, освен делот што носи дел од столбчето.

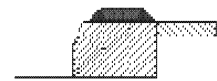
Столбчињата за покажување на насоката во тунели треба да рефлектираат црвено светло на десната страна и бело светло на левата страна на патот, гледано во насоката на возење (слика 9.02).

На коловозот со еднонасочен сообраќај, рефлектирачката ознака е од обете страни со црвена боја.

Наместо столбчиња за покажување на насоката, може да се постават делинеатори со примена на LED - технологија (слика 9.03);

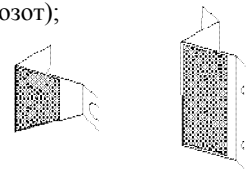


Сл. 9.02



Сл. 9.03

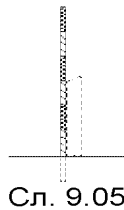
3) Рефлектирачките ознаки го означуваат работ на коловозот и се поставуваат односно нанесуваат на објекти на места на кои не е можно да се постават столбчиња за покажување на насоката (слика 9.04), а чиј облик, големина и боја зависат од местото на поставување (на заштитна ограда, на бочните страни на тунелот, на потпорен ѕид и сл., како и на надолжните и напречните ознаки на коловозот);



Сл. 9.04

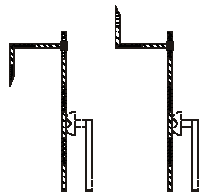
4) Стаповите за снег во зимски услови, го означуваат работ на коловозот и означуваат простирање на патот или патната градба.

Стаповите за снег на патот (слика 9.05) и патните градби (слика 9.06) се обоени наизменично во црвено и жолто, и по можност со рефлектирачки материи.



Сл. 9.05

На почетокот на патната градба, се поставува стап со граничник, свртен надолу, а на крајот на патната градба стап со граничник свртен нагоре.



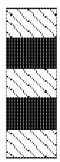
Сл. 9.06

### 5.2. Опрема за означување на краевите на сообраќајниот остров

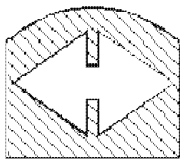
Член 58

Опрема за означување на краевите на сообраќајниот остров:

1) табла или елемент за означување на сообраќајниот остров (слика 9.07, 9.08 и 9.09) - означува почеток на сообраќаен остров на крстосница, на завршеток на разделниот остров на излезните краци на автопатишта и патишта резервирани за сообраќај на моторни возила.



9.07



9.08



9.09

### 5.3. Опрема, знаци и ознаки за означување работи, препреки и оштетувања на коловозот

Член 59

Опрема, останати знаци и ознаките за означување работи, препреки и оштетувања на коловозот се:

1) табла за означување препреки на патот на левата страна (слика 9.10) и десната страна (слика 9.11), во насока на возењето, означува работи или препреки на патиштата, на објектите и на останатите сообраќајни површини;



9.10



9.11

- табла за означување препреки на патот и остра кривина на патот со насока на насочување надесно и налево (слики: 9.12, 9.13, 9.14 и 9.15).



9.12



9.13

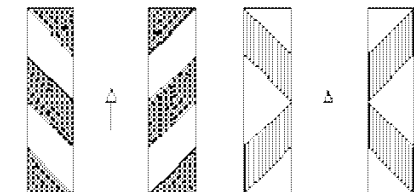


9.14



9.15

- табла (бочни) препреки (слики: 9.16, 9.17, 9.18 и 9.19), означува место со бочно намалување на профилот на патот. Се применуваат и во случаи на едностраночни патишта, кога привремено се воспоставува двонасочен сообраќај. Со таблите, физички се раздвојува насоката на возење.



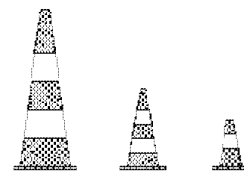
9.16

9.17

9.18

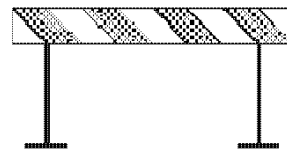
9.19

2) конус (слика 9.20), служи за обележување на места со краткотрајни работи на патот.



9.20

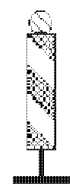
3) браник за означување на препреки (слика 9.21), служи за означување на препреки на сообраќајната површина.



9.21

4) табла за означување препреки со трепкач (слика 9.22 и 9.23) - служи за обележување работи на патот.

Ако за обележување на работите на патот се применува повеќе од еден трепкач, тогаш трепкачите можат да бидат електрично поврзани и да работат синхронизирано во режимот на таканаречена „светлосна низа“;



9.22



9.23

5) подвижната табла со трепкачи и знаци (слика 9.24 и слика 9.25) означува место на изведување на работи или оштетувања на патот.

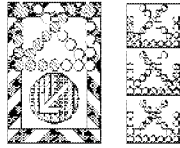


9.24



9.25

6) подвижната табла со трепкачи и светлосни стрелки што се насочени надолу и со сообраќаен знак (слика 9.26), се означува место на патот каде сообраќајната лента е затворена, а сообраќајот се пренасочува;



9.26

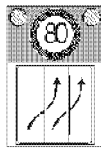
7) подвижната сигнална табла со променлива содржина (слики: 9.27, 9.28 и 9.29) предупредува на близина на место на кое се изведуваат работи, или каде е зададена насоката или начинот за пренасочување на сообраќајот;



9.27



9.28



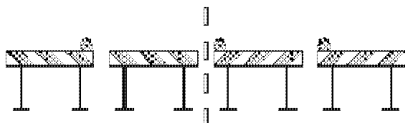
9.29

### 5.3. Светлосни знаци за означување работи, други препреки и оштетувања на коловозот

#### Член 60

Светлосни знаци за означување работи, други препреки и оштетувања на коловозот се:

1) црвеното светло, кое се употребува на табли за означување на затворениот дел од патот (слика 9.30);



9.30

2) трепкачкото жолто светло, кое се употребува за нагласување на сообраќајниот знак над кој се поставува (слика 9.31);



9.31

3) низата од жолти, меѓусебно поврзани светла кои наизменично се палат/гасат во насоката на возење. Низата од светла предупредува дека една или повеќе сообраќајни ленти се затворени и сообраќајот е пренасочен (слика 9.32).



9.32

#### Член 61

Дијаметарот на светлата од точка 2. и 3. на Член 71 не треба да биде помал од 210 мм.

Растојанието меѓу светлата, зависно од ситуацијата, изнесува од 5,0 до 10,0 м.

### 5.4. Опрема за водење и насочување на сообраќајот во зона на работи на патот, на препреки и на оштетувања на коловозот

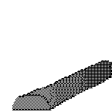
#### Член 62

Во опрема за водење и насочување на сообраќајот во зона на работи на патот, на други препреки и на оштетувања на коловозот, припаѓаат:

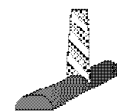
1) монтажните рабници кои служат за насочување на сообраќајот на возила по сообраќајните ленти.

На рабникот треба да бидат втиснати рефлектирачки тела заради подобра видливост во ноќни услови и при намалена видливост (слика 9.33).

Заради подобра видливост, на рабникот може да му се додаде насочувачка ознака, т.н. маркер (слика 9.34);



9.33

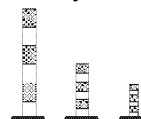


9.34

2) маркерите за разделување на насоките на возење; се поставуваат во случај на воведување на двонасочен сообраќај на еднонасочен пат.

Површината на маркерите треба да биде изведена од рефлектирачки материјали (слика 9.35).

Маркерите може да стојат самостојно или да бидат прицврстени на монтажни рабници. Кога маркерите се прицврстени на монтажни рабници, треба да бидат изведени така што црвените и белите ленти се насочени од врвот надолу во насока на возењето (слика 9.36);



9.35



9.36

3) маркерите на светлоодбивните ознаки за насочување (делинеатори) се со бела боја, и служат за разделување на насоките на возење (слика 9.37).



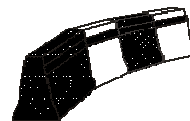
9.37

4) завесите и лентите служат за заградување на помали простори (слика 9.38).



9.38

5) разделните огради физички ги раздвојуваат површините што се наменети за сообраќај во спротивни насоки (слика 9.39);



9.39



б) растегливите и слојувачки огради кои служат за затворање на помали сообраќајни површини (слики: 9.40 и 9.41).



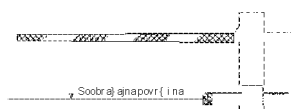
### 5.5. Браници и полубраници

#### Член 63

Браници и полубраници се направи што се наменети за затворање на сообраќајот на возила и пешаци во насока кон која се напречно поставени.

#### Член 64

Браниците со кои на преминот на патот преку железничка пруга во ниво се затвора сообраќајот по целата широчина на патот (слика 9.42) треба да бидат означени со најмалку три црвени рефлектирачки тела, од кои едното треба да биде сместено на средина на браникот, а другите две поблиску до краевите на браникот.



9.42

Полубраниците, со кои се затвора сообраќајот на преминот на патот преку железничка пруга во ниво, само до половина од ширината на патот (слика 9.43), треба да бидат означени со најмалку три црвени рефлектирачки тела, поставени на соодветни растојанија по целата должина на полубраникот, од кои едното треба да биде сместено на самиот крај на полубраникот.



9.43

Кога браниците и полубраниците се поставуваат на влезот на паркиралиште или во гаража, се обоени со црвена боја, и по можност се означуваат со најмалку едно црвено рефлектирачко тело.

Браниците и полубраниците треба да бидат обележани со црвени рефлектирачки тела, односно црвени рефлектирачки материји, и дури ако се обележани со посебни постојани или трепкачки црвени светла.

Рефлектирачките тела од став 1. и 2. од овој Член треба да имаат површина од барем 40 см<sup>2</sup>, и треба да се постават така што да бидат воочливи од насоката на патот на кој се затвора сообраќајот.

По целата должина, браниците и полубраниците треба да бидат со нанесени со ретрорефлектирачки материји од класа на рефлексија II.

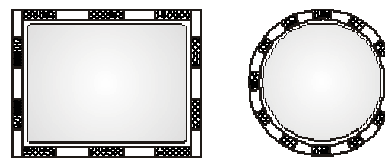
### 5.6. Сообраќајни огледала

#### Член 65

Сообраќајните огледала се наменети за обезбедување на минимална должина на прегледност, потребна за безбедно вклучување од спореден пат на пат со предимство на минување или во други слични случаи.

Надворешниот раб на сообраќајното огледало треба да биде обоен со рефлектирачки материјал со наизменични полиња во црвена и бела боја.

Сообраќајните огледала можат да бидат со правоаголен или кружен облик (слика 9.44 и 9.45).



9.44

9.45

### 5.7. Заштитни огради

#### Член 66

Заштитната ограда е техничка безбедносна конструкција, чија основна цел е да го спречи излизувањето на возилата од планумот на патот, односно да ги задржи возилата кои се лизнале од коловозот.

Заштитните огради се изработуваат од железо, бетон, дрво или комбинирани.

#### Член 67

Заштитната ограда треба да биде опремена со рефлектирачки материјал, на десната страна, во насока на возењето со црвена боја, а од левата страна со бела боја. На коловозот со еднострано сообраќај, рефлектирачката ознака е од обете страни со црвена боја.

Заштитната ограда се поставува во согласност со македонските стандарди.

### 5.8. Огради против заслепување

#### Член 68

Оградите против заслепување од светлата на возилата од спротивна насока, се поставуваат во разделниот појас на патот со два коловоза за сообраќај во спротивни насоки.

#### Член 69

Оградата против заслепување се изведува од метал, дрво, полимерни мрежи, со засадување на грмушки и др.

Оградите против заслепување се поставуваат во согласност со македонските стандарди.

### 5.9. Заштитни жичани огради

#### Член 70

Заштитни жичани огради се:

- 1) оградите што се наменети за заштита на сообраќајот на патот од дивеч и други животни,
- 2) оградите на надвозниците за заштита на сообраќајот под надвозниците.

#### Член 71

Заштитните жичани огради се поставуваат на:

- а) автопатишта;
  - б) патишта резервирани за сообраќај на моторни возила,
  - в) останати патишта според потребата.
- Заштитните жичани огради се поставуваат во согласност со македонските стандарди.

### 5.10. Пешачки огради

#### Член 72

Пешачките огради се наменети за обезбедување на пешаците од паѓање од површината која треба или треба да ја користат за движење.

Пешачките огради треба да се употребуваат и за водење (канализирање) на пешаците на подрачјето на крстосници, премини за пешаци, мостови за пешаци.

Пешачките огради се поставуваат во согласност со македонските стандарди.

### 5.11. Ублажувачи на удар

#### Член 73

Ублажувачите на удар се направи што се користат за обезбедување на посебно опасни места на патот, каде постои опасност од налет на возило на цврста градба,

Ублажувачите на удар се наменети за намалување на последиците од удар на патниците, возилата или градбата.

Ублажувачите на удари се поставуваат во согласност со македонските стандарди.

### 5.12. Ознаки за рачно управување на сообраќајот

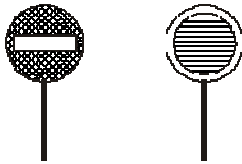
#### Член 74

1) црвено и зелено знаме со големина од најмалку 40 x 40 см. Црвеното знаме (слика 9.46), кога работникот на патот го држи напречно на насоката на возење, означува забрана за сообраќајот, а зеленото знаме (слика 9.47) слободно минување.



Сл. 9.46 Сл. 9.47

2) кружна табла со дијаметар од 60 см, која на една страна има знак 204 (забрана на сообраќајот во една насока, слика 9.48), на другата страна - зелено поле со бел раб со ширина од 6 см (слика 9.49). Знакот 204 е свртен кон возилото што доаѓа, значи забрана за минување, а зеленото поле со бел знак, слободно минување.



9.48

9.49

### 5.13. Направи за смирување на сообраќајот

#### Член 75

На патиштата може да се постават направи за смирување на сообраќајот со кои се влијае врз намалување на брзината на движење и забавување на возилата до дозволената брзина.

Направите за смирување на сообраќајот се состојат од напречни бели линии, звучни и вибрациски ленти, како и издадени или подигнати површини на коловозот.

Белите линии се изведуваат со помош на средства за изведување ознаки на коловозот, додека звучните и вибрациските ленти со орапување на коловозната површина, со глодање или со нанесување на релјефни слоеви на коловозот.

Вештачките издадености се од конвексен профил, а издигнатите површини од трапезен профил, кои треба да се разликуваат од коловозната површина на патот според материјалот и бојата, така да бидат добро видливи дење и ноќе како и во услови на намалена видливост.

#### Член 76

Вештачките издадености и издигнатите површини може да се поставуваат само на локални и градски сообраќајници во населби.

Употребата на вметнатите вдлабнатини и издигнатите површини не е дозволена на патишта на кои се одвива јавен автобуски превоз на патници или често се движат возила на брза помош.

#### Член 77

Вештачките издадености и издигнатите површини треба да бидат означени со дополнителна табла 2920 кон сообраќајниот знак 136 (274 или 351) и сообраќајните знаци 356 („издаденост на патот“), и со ознаки на коловозот. Нивната површина треба да биде материјал против лизгање и означена со рефлектирачки материјал на онаа страна од која возилото се приближува.

Вештачките издадености треба да бидат солидно закотвени во коловозната површина, како би се спречило одвојувањето на поединечните елементи или нивните делови. Во зоната на вештачки издадености и издигнати површини треба да се спроведат соодветни мерки за одводнување.

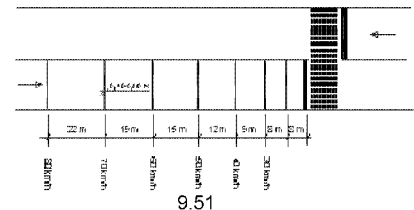
#### Член 78

Најчести мерки што се користат за смирување на сообраќајот на коловозот се:

1. оптичките бели линии за предупредување, за предупредување на возачите за потребата од намалување на брзината.

Линиите се изведуваат со сериско поставување на најмалку 4 бели напречни рефлективни ленти на насоката на возење преку целата ширина на сообраќајната лента, на сè помало растојание. Првата линија може да биде со ширина од 20 см, а кај следните, ширината се зголемува за 10 см, (слика 9.50). Растојанието меѓу линиите е зависно од почетната и од крајната брзина, која возилото треба да ја постигне пред опасниот дел од патот (слика 9.51).

Оптичките бели линии се поставуваат пред крстосница, пешачки премини, пред опасни делови од патот, пред таблата 3004 („назив на населено место“) и слично.



9.50

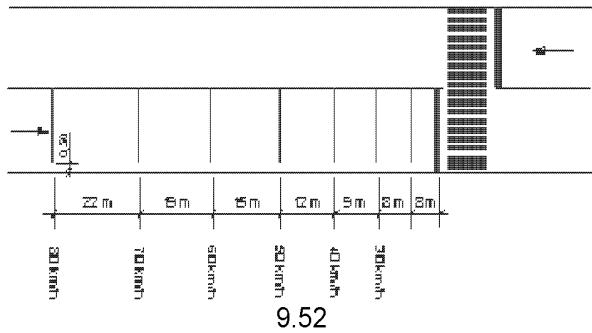
9.51

2. лентите за звучно предупредување на возачите („звучна лента“), кои при преминот на возилата произведуваат тивки вибрации и звучни ефекти, и со тоа ги предупредуваат возачите да ја намалат брзината, (слика 9.52).

Лентите се изведуваат со рапување на коловозната површина со површински средства, глодање или нанесување камен материјал со гранулација 8-12мм.

Звучните ленти се изведуваат во парови на оддалеченост 1,8 м (2,0 м), преку сообраќајната лента, со ширина 15-40 см и висина 5-12 мм, на меѓусебно растојание кое е зависно од почетната и конечната брзина, која возилото ја постигнува пред опасниот дел од патот.

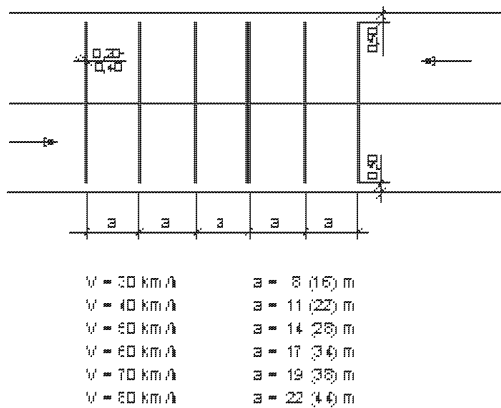
Звучните ленти, се поставуваат пред училишта, детски градинки, железнички премини, патни наплатни премини, крстосници и опасни кривини каде брзините на движење се големи и каде е потребно да се даде предупредување на начин, со звучни сигнали и мали вибрации на возилата, за постигнување на брзината до пропишаната.



3. вибрациските ленти, кои при преминување на возилата предизвикуваат силни вибрации и звучни ефекти, и со тоа ги предупредуваат возачите да ја намалат брзината. Лентите се положени во парови на меѓусебна оддалеченост од 1,8 м (2,0 м), (слика 9.53).

Вибрациските ленти се изведуваат од камен материјал со гранулација 8-12 мм, преку целата ширина на коловозот, со ширина од 20 до 40 см и висина 18-25 мм. Растојанието помеѓу парот на ленти „а“, зависи од најголемата дозволена брзина, што претставува временско минување од 1 секунда, односно 2 секунди.

Вибрациските ленти се поставуваат на местата каде што треба да се предупреди возачот, за брзина на возење според воспоставеното ограничување на брзината.



9.53

4. Вештачките издадености се физички направи што се поставуваат пред зоната за смирување на сообраќајот, односно во станбените улици, обележани со сообраќајниот знак 274-1.50 („зона во која е ограничена брзината“) или со знакот 325 („подрачје на смирен сообраќај“), слика 9.54.

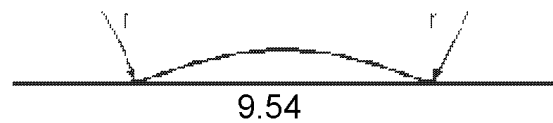
Издаденостите се поставуваат преку половината или по целата широчина на сообраќајната лента.

Ако се поставуваат во низа, меѓусебната оддалеченост на издаденостите може да изнесува од 20 до 60 м, зависно од ситуацијата.

Зависно од ограничувањето на брзината, истите се со следните димензии:

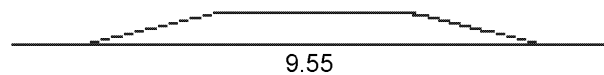
- до 50 км/час, нивната ширина не треба да биде помала од 60 см, а висината не треба да преминува 3 см;
- до 40 км/ час, нивната ширина не треба да биде помала од 90 см, а висината не треба да преминува 5 см;
- до 30 км/ час, нивната ширина не треба да биде помала од 120 см, а висината не треба да преминува 7 см.

Типот а) и б) треба да се изведува од модулари елементи, од гума или пластични маси, а типот в) може да се изведува и од асфалтна маса.



5. Издигнатите површини се градежно изведени направи, наменети за присилно намалување на брзината. Се изведуваат поединечно или во низа на места каде што се наоѓа обележан пешачки премин (слика 9.55).

Висината на површината е 7 - 12 см. Наклонот на природните рампи изнесува 1:10, а минималната должина е 1 м.



## 6. ПОСТАВУВАЊЕ НА СООБРАЌАЈНИ ЗНАЦИ И СООБРАЌАЈНА ОПРЕМА НА ПАТИШТАТА

### Член 79

Сообраќајните знаци на вонградските патишта се поставуваат на висина од 1,2 до 1,4 м, освен знаците 215 („кружен тек“), 222-10 и 222-20 („задолжително обиколување“) кога се поставуваат на разделен остров, а знаците 3001 („река“), 3118 („број на меѓународен пат“), 3119 („број на автопат“), 3120 („број на магистрален пат“), 3121 („број на регионален пат“), 3122 („ознака на делница од магистрален пат“), 3123 („ознака на делница од регионален пат“) и 3124 („километарска ознака на автопат“) се поставуваат на висина 80 - 120 см.

Сообраќајните знаци во населбите, кои се поставуваат покрај коловозот, се поставуваат на висина 0,30-2,20 м, а сообраќајните знаци кои се поставуваат над коловозот, се поставуваат на висина од минимум 4,5 м, а по исклучок кога тоа го бараат сообраќајните услови и околности и на поголема висина.

Висината од став 1 и 2 од овој член се смета од површината на коловозот до долниот раб на сообраќајниот знак, а ако сообраќајот знак се поставува заедно со дополнителна табла, се смета до долниот раб на дополнителната табла. Висината и положбата на сообраќајниот знак треба да бидат такви, што не го загрозуваат движењето на пешаците, и пешаците и возилата да не ги заклучуваат.

### Член 80

Заради подобра воочливост, сообраќајните знаци може да се поставуваат на контрастни табли со бела боја. Во тој случај, на таблата може да се испише текстот што го појаснува знакот.

### Член 81

На ист столб не треба да се поставуваат повеќе од два сообраќајни знака.

Знакот 123 („работи на патот“) и знаците 274 („ограничување на брзината“), 276 („забрана за претстигнување“), 209-10 до 209-30, 211-10, 211-20 и 212 („задолжителна насока“), кај времената регулација на сообраќајот можат да бидат поставени на подлошка и издигнати најмалку 0,30 м над површината на коловозот.

Столбовите на кои се поставуваат знаци со кои се означуваат времени работи и сл. (времена регулација), треба да бидат обоени со наизменични полиња од црвена и бела боја, така што полињата се широки по 25 см.

Знакот 3027 („табла за означување назив на улица“) може да се постави и на градежен објект (зграда) покрај патот.

#### Член 82

Столбот на сообраќајниот знак се поставува, според правилото, најмногу 2 м од работ на коловозот. Хоризонталното растојание помеѓу работ на коловозот и најблискиот раб на сообраќајниот знак треба да изнесува најмалку 0,30 м.

#### Член 83

Сообраќајниот знак, по исклучок, може да биде поставен на:

- 1) на конзолен носач, ако е подобро воочлив за учесниците во сообраќајот.
- 2) на семафорски столб, и тоа:
  - знакот 205 („крстосување со пат со предимство на минување“);
  - знакот 206 („задолжително запирање“);
  - знакот 267 („забрана на сообраќајот во една насока“);
  - знаците 209-10, 209-20, 209-30, 211-10, 211-20 и 212 („задолжителна насока“);
  - знакот 215 („кружен тек на сообраќајот“);
  - знаците 220 и 353-10 („пат со еднонасочен сообраќај“);
  - знакот 306 („пат со предимство на минување“);
  - знаците 3007 и 3008 („патоказ“);
  - знакот 3009 (патоказ за „аеродром“);
  - знаците 215, 222-10 и 222-20 („патоказ за обиколување“);
  - знакот 3027 („табла за означување назив на улица“).
- 3) на останати столбови покрај патот (на пр. столбови за јавна расвета).

### 6.1. Знаци за опасност

#### Член 84

Знаците за опасност надвор од населбите се поставуваат, на оддалеченост од 150 до 250 м пред опасното место на патот.

Знаците од ставот 1 од овој член може да се поставуваат и на оддалеченост помала од 150 м пред опасното место на патот, ако тоа го бараат околностите на делот од патот на кој се поставува знакот. На барање на безбедноста на сообраќајот, особено брзината со која возилата се движат или непрегледноста на патот, знаците за опасност се поставуваат на оддалеченост помала од 150 м или на поголема од 250 м пред опасното место на патот.

Кон знаците за опасност што се поставени на оддалеченост помала од 150 м или на поголема од 250 м, треба да бидат придружени и дополнителни табели на кои се означува оддалеченоста од опасното место заради кое се поставуваат тие знаци.

На патиштата што не се прегледни или на кои е дозволена поголема брзина на возење, како и во случаи кога постои опасност возачот ненадејно и неподготвено да најде на опасно место на патот, меѓу знакот за опасност поставен на оддалеченост од став 1 и 2 од овој член и тоа опасно место на патот, ќе се постави еден или повеќе исти знаци на кои ќе се постават и дополнителни табели со ознака на оддалеченоста до опасното место.

#### Член 85

Привремените опасности на патот, знакот 123 („работи на патот“), 115 („одрунување на камења“) и други ќе се означат со сообраќајни знаци што се предвидени со овој правилник за означување на трајни опасности од ист вид.

#### Член 86

Од начинот на поставување на знаците за опасност отстапува начинот на поставување на следните знаци:

1) знакот 123 („работи на патот“) се поставува непосредно пред местата на кои се изведуваат работи, а покрај него се поставува посебен браник кој ноќе и во услови на намалена видливост треба да има пропишан светлосен знак;

2) знакот 125 („сообраќај во две насоки“) се поставува на местото на кое почнува сообраќајот во две насоки, а според потреба, се поставува и на дел од патот на кој се одвива сообраќајот во двете насоки;

3) знакот 102 („крстосување на патишта со иста важност“) се поставува на вонградски патишта;

4) знаците 301 („крстосување со спореден пат под прав агол“), 301-10 („спојување со според пат под прав агол од лева страна“), 301-20 („спојување со според пат под прав агол од десна страна“), 301-30 („спојување со според пат под остер агол од лева страна“) и 301-40 („спојување со според пат под остер агол од десна страна“), треба да се постават само ако на споредниот пат што се крстосува со патот со предимство на минување, пред крстосувањето, се постави знакот 205 („крстосување со пат со предимство на минување“) или знакот 206 („задолжително запирање“);

5) знакот 152 („трамвајска пруга“) се поставува, надвор од населбите, а по исклучок може да се постави и на патишта во населба ако тоа го бара безбедноста на сообраќајот;

6) знаците 158 и 159 („Андреин крст“) се поставува само на премините на пат преку железничка пруга во ниво, кои се целосно незаштитени, или кои се заштитени само со уреди за давање светлосни и звучни знаци, без браници или полубраници, и тоа на оддалеченост од 5 м од најблиската железничка шина, а ако околностите тоа го бараат, и на помала, односно поголема оддалеченост, но не поблиску од 3 м, односно не подалеку од 10 м од железничката шина.

Ако преминот на патот преку железничката пруга во ниво е заштитен со уреди за давање светлосни знаци, знакот „Андреин крст“ се поставува на истиот столб, и тоа над светлосните знаци. Знакот „Андреин крст“ треба да биде воочлив на патот на кој е поставен од оддалеченост најмалку 50 м;

7) знакот 160 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга со браници или полубраници“) и знакот 161 („приближување кон премин на пат преку железничка пруга без браници или полубраници“) се поставуваат така што знакот во облик на правоаголник со три коси линии и со соодветниот знак за опасност се поставува на 240 м пред местото на крстосување на патот и железничката пруга во ниво, знакот со две коси линии на 160 м, а знакот со една коса линија на 80 м пред местото на крстосување на патот и железничката пруга во ниво.

Пониската страна на косите линии е поблиску до коловозот. Знакот за опасност може да биде поставен и над знакот во облик на правоаголник што се поставува на 80 м од преминот на патот преку железничка пруга во ниво.

## 6.2. Знаци за изречни наредби

### Член 87

Знаците за изречни наредби се поставуваат непосредно на места, на кои за учесниците во сообраќајот, почнува обврската да ги почитуваат наредбите изразени со сообраќајниот знак.

Ако заради слаба прегледност на патот, или од други безбедносни причини, учесниците во сообраќајот треба да бидат однапред известени за изречната наредба, знакот за изречна наредба може да биде поставен и на соодветна оддалеченост од местото од кое важи наредбата.

Кон знаците за изречни наредби, кои според одредбата од став 2 од овој член се поставуваат на одредена оддалеченост од местото на кое е поставен знакот за изречна наредба и од кое важи, треба да се додадат дополнителни табли со назнака на оддалеченоста од местото од кое важи наредбата.

### Член 88

Знаците за изречни наредби треба повторно да се поставуваат после секое крстосување со друг пат, ако изречната наредба важи и после таквото крстосување.

Изречната наредба изразена со знак за забрана и ограничување, или со знак за обврска што е поставен на влезот во населба на ист столб на кој е поставен и знакот за обележување на населено место, важи на подрачјето на целата населба ако на одделни паишта или делови од патот во населбата не е изразена друга наредба со друг сообраќаен знак.

Оваа наредба се однесува и на сообраќајни патни објекти (тунели, мостови, и сл.).

### Член 89

За означување на изречни наредби што важат само за одредено време во текот на денот или само во одредени денови, на патот може да се постават и сообраќајни знаци што се изработени така, што да симболираат и дополнителните табли со кои е одредено нивното значење, се воочливи само во времето за кое важи изречната наредба изразена со знакот.

### Член 90

Од начинот на поставување на знаците за изречни наредби отстапува начинот за поставување на овие знаци и тоа:

1) знакот 206 („задолжително запирање“) се поставува, на место на кое возилата треба да запрат за да ги пропуштат возилата кои се движат по патот со предимство на минување, како и на места на кои возилата треба да запрат за да ги пропуштат возилата што се движат по пруга. Кон знакот 206 се додава напречна линија на коловозот што означува линија пред која возилото треба да запре;

2) знакот 208 („предимство на минување за возила од спротивна насока“) се поставува на место од кое не може да се види дел од патот на кој се однесува забраната;

3) знакот 283 („забрана за запирање и паркирање“) и знакот 286 („забрана за паркирање“) може да имаат дополнителна табла со вртана стрелка што се поставува под знакот, напоредно со должината на оската на патот, а која упатува на тоа дека забраната односно ограничувањето, означено со сообраќајниот знак, се однесува само на делот на патот што се протега во насока означена со стрелката и на оддалеченост што е означена кон стрелката;

4) знаците 209-10, 209-20, 209-30, 211-10, 211-20 и 212 („задолжителна насока“) се поставуваат на крстосници;

5) знакот 222-20 („задолжително обиколување од десна страна“), знакот 222-10 („задолжително обиколување од лева страна“), знакот 352 („дозволено обиколување“) и знакот 215 („кружен тек на сообраќајот“) се поставуваат на врвот или на работ на пешачкиот остров односно на островот за насочување на сообраќајот, или пред другите објекти на коловозот на патот.

## 6.3. Знаци за известување

### Член 91

Знаците за известување се поставуваат така што на учесниците во сообраќајот им се даваат претходни известувања, известувања за претстројување, известувања за свртување, известување за насоката на движење, како и за означување на објектите, теренот, улицата или деловите од патот на кои се однесуваат.

Ако објектот или теренот на кој се однесува знакот за известување не се наоѓа на патот на кој знакот е поставен, потребното известување може да биде поставено на дополнителна табла или на самиот знак, така што на учесниците во сообраќајот им се овозможува лесно и брзо пронаоѓање на објектот, односно теренот на кој знакот се однесува.

### Член 92

Поставувањето на следните знаци за известување се разликува од начинот на поставување на останатите знаци за известување:

- знакот 308 („предимство на минување спрема возилата од спротивна насока“) се поставува пред стеснетиот дел од патот, а на спротивната страна на стеснатиот дел од патот се поставува знакот 208 („предимство на минување за возила од спротивна насока“);

- знакот 350-10 („обележан пешачки премин“), знакот 350-20 („обележан премин за велосипедска патека“) и знакот 305 (подземен или надземен пешачки премин) се поставуваат само непосредно пред обележаниот пешачки премин или премин, односно над нив;

- знаците 353-10 и 220 („пат со еднонасочен сообраќај“) се поставуваат по должината на патот за еднонасочен сообраќај, и тоа на местата, на кои на возачот кој се движи по патот, односно кој влегува во еднонасочен пат, потребно е да му се даде известување за еднонасочниот сообраќај;

- знакот 353-10 се поставува така што стрелката е под прав агол во однос на надолжната оска на патот, а знакот 220 со паралелна стрелка во однос на надолжната оска на патот;

- знакот 306 („пат со предимство на минување“) се поставува на главни сообраќајници во населби и на приоди во населбите пред крстосување;

- знакот 280 („престанок на забраната за престигнување на сите возила на моторен погон, освен на мопеди“), знакот 281 (престанок на забраната за престигнување на товарни автомобили), знаците 278 и 279 (престанок на ограничувањето на брзината и престанок за најмалата дозволена брзина) и знакот 3014 (престанок на забраната за давање звучни сигнали) се поставуваат на места на патот на кои престанува да важи соодветната забрана изразена со сообраќајните знаци на тој пат;

- знакот 282 („престанок за сите забрани“) се поставува на места на патот на кои престануваат да важат сите забрани изразени со сообраќајните знаци на тој пат;

- знакот 363 („стојалиште за автобуси“), знакот 364 („трамвајско стојалиште“) и знакот 229 („такси“) се поставува на предниот дел на стојалиштето односно на делот од стојалиштето што е паралелен со надолжната оска на патот, во насоката на движење;

- знакот 3004 („назив на населено место“) и 3005 („завршеток на населеното место“) се поставува на местото на влез во населбата, и означува од кое место треба да се применуваат прописите на сообраќајот во населби;

- знаците 3007 и 3008 („патоказ“) се поставува на крстосница, на местото на кое почнува патот на кој се однесува знакот;

- знакот 3014 („насока за движење на возилата што имаат намера да свртат налево на крстосница на која свртувањето налево е забрането“), се поставува на првата крстосница пред онаа на која возилото сака да сврти налево, а на која свртувањето налево е забрането;

- знакот 3027 („табла за означување називот на улици“) се поставува на крстосница;

- знакот 3118 („број на меѓународен пат“), знакот 3119 („број на автопат“), 3120 („број на магистрален пат“) и 3121 („број на регионален пат“), кога се поставуваат како посебни знаци, можат да бидат поставени под или над другите сообраќајни знаци;

- знакот 3122 („ознака на делница од магистрален пат“) и знакот 3123 („ознака на делница од регионален пат“) се поставуваат од едната страна на патот со две лица на знакот;

- знакот 3128 („излез од автопат“) се поставува кога сообраќајната лента за излез од автопатот е помала од пропишаната должина, и на крајот на автопатот или брзиот пат.

Поставувањето на знаците од став 1 од овој член не влијае врз обврската за поставување на соодветни знаци за забрана и на знаци за обврска на места на кои возилата од другите патишта влегуваат на пат со еднонасочен сообраќај.

#### 6.4. Знаци за известување и водење на сообраќајот

##### Член 93

Ивестувањето на учесниците во сообраќајот со знаци за известување и водење на сообраќајот во зона на крстосување се спроведува во четири степени.

Зависно од видот на патот, геометриското обликување на крстосувањата, како и оддалеченоста на две соседни крстосници, може да се изостави или да се додаде еден од степените.

##### Член 94

Степените за известување од Член 104 се: „претходно известување“, „известување за престојување“, „известување за свртување“ и „потврдно известување“.

##### Член 95

На автопатишта и на патишта со крстосувања во повеќе нивоа, треба да се постават сите четири степени на известување, со тоа што во вториот степен знакот се поставува на портал, односно на полуportal.

На магистралните патишта секогаш треба да се постави првиот, третиот и четвртиот степен, а вториот се поставува ако патот е со повеќе сообраќајни ленти.

На регионалните патишта треба да се постави првиот и третиот, а на локалните патишта најмалку третиот степен за известување.

##### Член 96

Симболите на знаците за „престојување на возила“ (3015 и 3016), „сообраќајната лента наменета за одреден вид возила“ (3102 и 3103), „предзнакот за затворање на сообраќајна лента“ (3106 и 3107), „затворање на сообраќајна лента“ (3108 и 3109) и „предзнакот за пренасочување на сообраќајот на пат со одделени коловозни ленти“ (3110, 3111, 3112 и 3113), треба да одговараат на вистинскиот број на сообраќајни ленти и на начинот на престојување на нив.

##### Член 97

Поставувањето на следните знаци за известување отстапува од начинот на поставување на останатите знаци за известување и водење на сообраќајот:

- знаците 401, 402 и 403 („крстосница“) и 404 („крстосница со кружен облик“) се поставуваат на оддалеченост од најмалку 150 м пред крстосницата на која се однесува;

- знакот 406 („патоказна табла“) се поставува на крстосница, на место на кое започнува патот за кој знакот се однесува;

- знаците 414 и 415 („патоказ на портал над една сообраќајна лента“), 416 и 417 („патоказ на портал над две сообраќајни ленти“) и знакот 418 („патоказ за престојување над сообраќајните ленти - на портал“) се поставуваат на приоди и во зони на крстосување во повеќе нивоа, на два автопати, на места на кои почнува лентата за забавување на возилата;

- знакот 419 („потврда на насоката“) се поставува на оддалеченост од најмногу 500 м од последниот приклучок;

- знакот 420 („табла за означување на излез“) се поставува на врвот на разделниот остров.

#### 6.5. Ознаки на коловозот

##### Член 98

Напречните неиспрекинати линии за запирање на возилата на крстосници треба да бидат повлечени така, што возачот на запреното возило има доволен преглед на сообраќајот на возила и пешаци преку крстосницата и другите патишта што се крстосуваат, (слика 8.11).

Напречните испрекинати линии на крстосница, кои означуваат крстосување на пат со предимство на минување (слика 8.12 и 8.13) треба да бидат повлечени така што да ги задоволуваат условите од ставот 1 од овој член, предвиден за напречни неиспрекинати линии.

#### 6.6. Светлосни сообраќајни знаци

##### Член 99

Светлосните сообраќајни знаци за управување на сообраќајот на крстосници, кои се поставуваат на столб покрај коловозот, треба да бидат поставени на висина од 2 до 3,5 м над површината на коловозот.

На столбот на кој се наоѓа светлосниот знак од став 1 од овој член, може да се постави и светлосен сообраќаен знак на помала висина и со помали светла.

Ако светлосните знаци се поставуваат така што висат над коловозот, долниот раб на светлосниот знак не треба да биде на помала висина од 4,5 м, ниту на поголема од 5,5 м над коловозот.

##### Член 100

На приодите на крстосница надвор од населено место, на која се поставени светлосни знаци за управување на сообраќајот, треба да се постават сообраќајни знаци што означуваат „наидување на сообраќајни светлосни знаци“ (131 или 131-10), „крстосници“ (401, 402, 403 или 404), „забрана за престојување на сите возила на моторен погон, освен на моторцикли без приколка“ (276) и „ограничување на брзината“ (274), ако дозволената брзина на возење е над 60 км/час.

Оддалеченоста на сообраќајните знаци од крстосницата зависи од дозволената брзина на возење во вистинската ситуација. Знаците се поставуваат според приложената табела.

Приодна брзина кон крстосници (км/час)	50 км/ час	60 км/ час	70 км/ час	>70 км/ час
Сообраќаен знак	Оддалеченост од СТОП линијата			
	1	2	3	4
274	-	-	160	160
276	100	150	160	200
401, 402, 403 или 404	150	150	200	250
131 или 131-10	100	-	250	300

### 6.7. Дополнителни табли

#### Член 101

Дополнителните табли се поставуваат заедно со сообраќајните знаци на кои се однесуваат, и тоа под долниот раб на сообраќајниот знак.

Исклучок од одредбата од став 1 на овој член, на автопатишта и магистрални патишта, дополнителните табли може да бидат поставени и над горниот раб на сообраќајниот знак.

#### Член 102

Дополнителните табли 2870 и 2880 се од привремена важност, и се поставуваат за време на извршување на работи за одржување на патот (чистење на снег и исцрпување на ознаки на коловозот).

Дополнителната табла 1006-36 е од привремена важност, и се поставува во случај на тешка сообраќајна незгода кога се воведува временна регулација на сообраќајот. Дополнителната табла ја поставува правно лице кое го одржува патот или сообраќајната полиција за време на полицискиот или судскиот увид.

Дополнителните табли треба да се отстранат после престанувањето на причините заради кои се поставени.

### 6.8. Сообраќајна опрема на патиштата

#### Член 103

Столбчињата за покажување на насоката, се поставуваат на оддалеченост од 0,75 м од надворешниот раб на коловозот, покрај коловозот на растојание од 50 м кога е патот е во правец, односно 12 м (25 м), кога патот е во кривина, зависно од карактеристиките на радиусот на кривината, односно според прикажаната табела:

ХОРИЗОНТАЛНА КРИВИНА		ВЕРТИКАЛНА КРИВИНА	
Радиус на кривината	Растојание на столпчињата за насочување во кривина	Радиус на кривината	Растојание на столпчињата за насочување во кривина
≤ 100 м	10 м	≤ 250 м	10 м
100 – 300 м	15 м	250 – 800 м	15 м
300 – 400 м	20 м	800 – 1500 м	20 м
400 – 500 м	30 м	1 500 – 3 000 м	30 м
≥ 500 м	50 м	>3 000 м	50 м

Во тунели и галерии, столпчињата за покажување на насоката се поставуваат на растојание од 20 м кога тунелот или галеријата е во правец, односно на растојание од 10 м во кривина, и на првите 100 метри на тунелот или галеријата.

Кога покрај коловозот е поставена безбедносна ограда, на неа се поставува рефлектирачка ознака на соодветно растојание како столбчињата за насочување.

Стаповите за снег се поставуваат покрај работ на коловозот каде што се поставени столбчињата за насочување, и тоа од левата страна на столбчињата во насока на возењето, со што нема да биде засолнат рефлектирачкиот дел од столбчето.

Стапот за снег треба да се постави пред и на завршокот на безбедносната ограда.

Таблите 9.10 и 9.11 („табли за означување на препреки на патот на лева и десна страна“), 9.12, 9.13, 9.14 и 9.15 („табла за означување препреки на патот и остра кривина на патот со насока на насочување надесно и налево“) се поставуваат на местото на кое започнува острата кривина и во самата кривина.

#### Член 104

На браниците, црвеното трепкачко светло се поставува на средина од браникот, додека на полубраникот – на крајот од полубраникот.

Дијаметарот на кругот на трепкачкото светло изнесува најмалку 210 мм.

#### Член 105

Опремата, знаците и ознаките за означување работи, препреки и оштетувања на коловозот, како и опремата за водење и насочување на сообраќајот во зона на работи на патот, препреки и оштетувања на коловозот се поставува врз основа на сообраќаен проект.

### 7. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

#### Член 106

Сообраќајните знаци поставени пред влегување во сила на овој правилник ќе се заменат со сообраќајните знаци утврдени со овој правилник до 31.12.2009 година.

Сообраќајните знаци што не се предвидени со овој Правилник, а се затекнати на патиштата на денот на неговото донесување, треба да се отстранат до 30.06.2011 година.

#### Член 107

Знаците што привремено ги поставува полицијата при управување и контрола на сообраќајот, не можат да бидат со дијаметар помал од 60 см.

#### Член 108

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за сообраќајните знаци („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2007).

#### Член 109

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

02-5709  
24 април 2008 година  
Скопје

Министер  
за транспорт и врски,  
Миле Јанакиески, с.р.

### УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 987.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) на седницата одржана на 9 април 2008 година, донесе

### О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА членот 56 став 1 во делот: „Сојузот на“ и членот 106 став 1 во делот: „од Сојузот на студентите“ од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје („Универзитетски гласник“ бр. 60/2005) - пречистен текст.

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод иницијативата поднесена од Младински образовен форум - Скопје, со Решение У.бр.21/2007 од 20 февруари 2008 година поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на деловите на членовите 56 став 1 и 106 став 1 од Статутот означен во точката 1 од оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за нивната согласност со Уставот и Законот за високото образование.

4. Судот на седницата утврди дека според оспорениот член 56 став 1 од Статутот на Универзитетот, членовите на Универзитетскиот сенат, со непосредно и тајно гласање, ги избираат наставно-научните совети на факултетите, наставничките совети на високите стручни школи, советите на научните установи, органите на Сојузот на студентите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и органите на управување и придружните членки.

Според оспорениот член 106 став 1 од Статутот, Ректорската управа ја сочинуваат ректорот, проректорите, деканите на факултетите, директорите на високите стручни школи, директорите на научните установи и еден претставник на студентите од Сојузот на студентите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

5. Според членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија е владеењето на правото.

Според член 20 став 1 од Уставот на граѓаните им се гарантира слободата на здружување заради остварување и заштита на нивите политички, економски, социјални, културни и други права и уверувања, а во ставот 2 од овој член од Уставот е утврдено дека граѓаните можат слободно да основаат здруженија на граѓани и политички партии, да пристапуваат кон нив и од нив да истапуваат.

Согласно членот 46 од Уставот, на универзитетот му се гарантира автономија, а условите за основање, вршење и престанок на дејноста на универзитетот се уредуваат со закон.

Според членот 51 од Уставот, во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Со членот 58 од Уставот е утврдено дека сопственоста и трудот се основа за управување и учество во одлучувањето, а учеството во управувањето и одлучувањето во јавните установи и служби се уредува со закон и врз принципите на стручност и компетентност.

Законот за високото образование во членот 1 определил дека предмет на уредување на овој закон се условите и постапката за основање, финансирање и престанок на високообразовните установи и се утврдуваат основите на организација, управување, развој и за вршење на високообразовната дејност.

Според членот 10 став 1 од Законот, високообразовните установи својата дејност ја вршат врз принципот на академската автономија, а според став 3 од овој член, автономијата на универзитетот вклучува академска слобода на високообразовните установи, автономија на управувањето со високообразовните установи и неприкосновеност на автономијата.

Основен акт на високообразовната установа е статутот, со кој согласно членот 8 од Законот, се уредуваат внатрешната организација, начинот на вршење на високообразовната дејност, овластувањата и начинот на ра-

бота и одлучување на нејзините органи, други прашања од значење за нејзината дејност и работење, за кои со овој закон е предвидено да се уредуваат со статут, како и други односи во согласност со остварувањето на нејзината автономија. Статутот го донесува органот на управување на високообразовната установа.

Прашањето на составот на сенатот е уредено со членот 66 од Законот, кој во ставот 1 утврдува дека сенатот го сочинуваат претставници од високо образование установи и на научните установи кои се во состав на универзитетот, избрани непосредно и со тајно гласање од редот на професорите, односно научните советници и од студентите.

Според членот 73 од Законот, како органи на факултетот се определени наставно-научен совет, декан и деканатска управа.

Со членот 74 став 1 од Законот е пропишано дека наставно-научниот совет е орган на управување и стручен орган на факултетот, а според одредбата од ставот 4, наставно-научниот совет го сочинуваат редовните и вонредните професори и доцентите.

Прашањето на учеството на студентите во управувањето е уредено со членот 163 од Законот според кој студентите учествуваат во управувањето со високообразовните установи преку претставниците на сојуз на студенти на универзитетот во органите на високообразовните установи, преку формите на самоорганизирање или на друг начин според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

Тргувајќи од содржината на оваа законска одредба, а имајќи ги предвид наводите во иницијативата, како и членот 20 од Уставот, произлегува дека со оваа законска одредба им се утврдува право на студентите не само преку сојузот на студентите да бидат претставени во управувањето со високообразовните установи, туку ваква можност законодавецот им дава и на другите форми на организирање на студентите.

Законодавецот во членот 163 од Законот, во однос на учеството на студентите во управувањето со високообразовните установи, освен претставниците на сојузот на студентите, тоа право им го утврдил и на другите форми на самоорганизирање или на друг начин според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

Тргувајќи од наведените уставни и законски одредби, содржината на оспорените делови од одредбите од членовите 56 став 1 и 106 став 1 од Статутот, како и наводите во иницијативата, Судот утврди дека со овие оспорени одредби на студентите им се ограничува правото само преку Сојузот на студентите да избираат свој претставник во Универзитетскиот сенат, односно само претставник на Сојузот на студентите да биде избран како член на ректорската управа. На студентите всушност им е ограничено правото да учествуваат во управувањето во органите на Универзитетот само преку Сојузот на студентите, а не и преку други форми на самоорганизирање на студентите или на друг начин според условите утврдени во закон како што е утврдено и во членот 163 од Законот за високото образование.

Наведените оспорени одредби од членовите 56 став 1 во делот: „Сојузот на“ и 106 став 1 од Статутот во делот: „Од Сојузот на студентите“, исто така, не се во согласност и со членот 66 став 1 од Законот според кој, сенатот го сочинуваат претставници од високообразовните установи и на научните установи кои се во состав на универзитетот, избрани непосредно и со тајно гласа-



ње од редот на професорите, односно научните советници и од студентите. Значи, во оваа одредба од Законот претставниците на студентите не се бираат исклучиво само од Сојузот на студентите, туку се дава можност студентите сами за тоа да одлучуваат.

Укинувањето на деловите на оспорената одредба од Статутот во никој случај не значи ограничување на учеството на студентите во управувањето со Универзитетот, туку дека тие треба да учествуваат во управувањето преку орган и на начин како што е утврдено во рамките на нивното студентско организирање.

Оттука, Судот утврди дека оспорените одредби од членовите 56 став 1 во делот: „Сојузот на“ и 106 став 1 во делот: „Од Сојузот на студентите“ од Статутот не се во согласност со членот 20 став 1 и 2 од Уставот, како и Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2000, 49/2003, 113/2005 и 51/2007).

Судот го имаше во предвид и фактот дека наведениот Закон за високото образование престанал да важи со донесувањето на новиот Закон за високото образование, кој е донесен на 26 февруари 2008 година, а влегол во сила на 22 март 2008 година и е објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008).

Значи, новиот Закон за високото образование е донесен после донесувањето на Решението за поведување постапка по однос на оспорените членови од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, што подразбира дека анализата и оценувањето на наведените оспорени одредби од Статутот се направени во однос на стариот Закон за високото образование, кој престанал да важи.

6. Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите Лилјана Ингелизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.21/2007 9 април 2008 година Скопје	Претседател на Уставниот суд на Република Македонија, д-р <b>Трендафил Ивановски</b> , с.р.
---	--

## 988.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) на седницата одржана на 16 април 2008 година, донесе

### О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА член 7 точка 2) во делот „спроведува финансиска истрага за кривични дела од областа на организиран финансиски криминал, кои се гонат по службена должност и“ од Законот за финансиската полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2007).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија по повод поднесена иницијатива од Стамен Филипov од Скопје, со Решение У.бр. 151/2007 од 30 јануари 2008 година поведе постапка за оценување на уставноста на член 7 точка 2 од Законот за финансиската полиција, затоа што основано се постави прашањето за неговата согласност со Уставот.

4. Судот на седницата утврди дека со Законот за финансиската полиција се уредува организацијата, надлежноста, раководењето, начинот на вршење на работата, овластувањата и одговорноста на финансиските полицијци.

Во оспорениот член 7 точка 2) од наведениот закон покрај другите надлежности на финансиската полиција е утврдено дека финансиската полиција има надлежност да „спроведува финансиска истрага за кривични дела од областа на организиран финансиски криминал кои се гонат по службена должност и“.

5. Според член 8 став 1 алинеја 3 и 4 од Уставот на Република Македонија, владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска се едни од темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

Согласно член 51 од Уставот, во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Според член 106 став 1 од Уставот, јавниот обвинител е единствен и самостоен државен орган кој ги гони сторителите на кривични дела и на други со закон утврдени казниви дела и врши други работи утврдени со закон.

Според Амандман XXV со кој се заменува член 98 од Уставот, судската власт ја вршат судовите, кои се самостојни и независни и судат врз основа на Уставот и законите и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот.

Видовите, надлежноста, укинувањето, организацијата и составот на судовите, како и постапката пред нив, се уредуваат со закон, кој се донесува со двотретинско мнозинство на гласови од вкупниот број пратеници.

Поаѓајќи од наведените уставни одредби законодавецот со Законот за кривичната постапка ги уредил процесните правила и правно пропишаните форми на постапување на субјектите и учесниците во кривичната постапка со која се обезбедува уставното начело на презумпција на невиност.

Во функција на остварување на ова начело Законот за кривичната постапка го сообразил постапувањето на надлежните органи кои имаат задача да ги откриваат, гонат и судат сторителите на кривични дела.

Според овој закон, истрагата е стадиум во кривичната постапка во која овластените државни органи преземаат одредени процесни дејствија кога постои основано сомнение дека определено лице сторило кривично дело. Истрагата се спроведува по барање на јавниот обвинител кое се поднесува до истражниот судија на надлежниот суд.

Барањето за спроведување истрага се однесува на конкретно едно или повеќе лица за едно или повеќе дела со што се определуваат димензиите на субјективниот и објективниот идентитет помеѓу барањето на јавниот обвинител и истрагата.

Иако барањето за истрага на јавниот обвинител или овластениот тужител е процесна претпоставка, таа нема задолжителен карактер. Имено, истражниот судија е тој кој по приемот на барањето испитува дали постојат материјалноправни и процесноправни претпоставки за истрага, па врз основа на тоа донесува решение за спроведување на истрага, од кој момент се смета дека е започната кривичната постапка.

Истражниот судија по правило пред да донесе решение за спроведување на истрага го испитува лицето против кое се бара спроведување на истрага освен доколку постои околност за опасност од одлагање.

Од напред наведеното произлегува дека за да се преземат одделни дејствија, во секој случај, претходно треба да биде донесено решение за спроведување на истрага.

Истрагата ја спроведува истражниот судија при што одделни дејствија може да ги довери на органите за внатрешни работи, овластените лица на Царинската управа и на Финансиската полиција.

Имајќи го предвид наведеното може да се заклучи дека по донесување на решение за спроведување на истрага, истрагата ја спроведува истражен судија и е одговорен за законитоста и ефикасноста на истрагата. Спроведувањето на истрагата е право и должност на истражниот судија кој одлучува за времето, местото и редоследот на преземање на истражни дејствија.

Притоа, по барање на истражен судија финансиската полиција може да преземе одредени оперативни технички дејствија кога се работи за откривање на кривични дела и нивни сторители и на прибавување на докази заради кривично гонење на сторителот на кривичното дело како што се даночно затајување, перење пари и други приноси од казниво дело, криумчарење, недозволена трговија и други кривични дела кои вклучуваат поголеми и значителни износи на данок, царина и други приходи.

Тргувајќи од наведените уставни одредби, одредбите од Законот за кривичната постапка во кои е уредено прашањето на истрагата како процесно дејствие кое е во надлежност на истражниот судија по чие барање во истрагата за преземање на одредени оперативни дејствија може да биде вклучена и Финансиската полиција, а имајќи ја предвид содржината на оспорениот член 7 став 2 во делот каде е предвидено дека финансиската полиција спроведува истрага, Судот оцени дека формулација остава можност истрагата како процесно дејствие гледано од кривично правен аспект да ја спроведува финансиската полиција наместо истражен судија на кој начин не се доведува во прашање начелото на владеење на правото, начелото на поделба на власта и Амандман XXV од Уставот.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.151/2007	Претседател
16 април 2008 година	на Уставниот суд на Република
Скопје	Македонија,
	д-р <b>Трендафил Ивановски</b> , с.р.

989.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Македонија и членовите 28 алинеја 3, 71 и 78 став 3 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992), на седницата одржана на 9 април 2008 година, донесе

## РЕШЕНИЕ

1. СЕ ОТФЛА иницијативата за поведување постапка за оценување на уставноста на Основниот Закон за искористувањето на селскостопанското земјиште („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 43/1959 и 53/1962 и „Службен лист на СФРЈ“ бр. 10/1965-пречистен текст, бр. 25/1965 и 12/1967).

2. Ова решение да се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Бранко Скеднеровски од Куманово на Уставниот суд на Република Македонија му поднесе иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на Законот, означен во точката 1 од ова решение.

Според подносителот на иницијативата оспорениот Закон бил донесен во 1959 година во периодот на федеративно уредена заедница, во чиј состав била и Социјалистичка Република Македонија. Нејзиниот уставен поредок се засновал на сосема поинакви политички и економски основи од сегашните, од каде оспорениот закон не соодветствувал на уставниот поредок воспоставен со Уставот на Република Македонија. Покрај овој факт, судовите се уште во своите пресуди го применувале оспорениот Закон и оспорениот член 47 од Законот за измени и дополненија на Основниот Закон за искористување на селскостопанско земјиште („Службен лист на СФРЈ“ бр.12/1967). Ова можело да се види и од пресудата на Основниот суд Берово П.бр. 84/2004 од 21 октомври 2004, потврдена со пресуда на Апелациониот суд Штип Гж.бр.1492/2005 од 20 септември 2005 година што се прилагаат кон иницијативата. Потоа се укажува на содржината на членовите 112 став 1 и 156 од Законот за сопственост и други стварни права, според кои одредби правото на поднесување на тужба за поврат на индивидуално определена ствар од држтелот не застарувало.

Оттаму, оспорениот Закон и посебно оспорената одредба ги повредувале член 8 став 1 алинеи 3 и 6, член 30 и член 51 од Уставот на Република Македонија, како и член 6 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија.

4. Судот на седницата утврди дека, Основниот Закон за искористувањето на селскостопанското земјиште бил донесен во 1959 година и за време на своето постоење во правниот поредок претрпел измени и дополнувања во 1962, 1965 и 1967 година.

Во посебно оспорениот член 47 од Законот за измени и дополненија на Основниот Закон за искористување на селскостопанско земјиште од 1967 година, било предвидено дека:

„Земјиште на кое постои право на сопственост а кое сопственикот не го обработувал ниту за тоа земјиште плаќал обврски спрема општествената заедница-десет или повеќе години до денот на влегувањето во сила на овој закон, туку за тоа време земјиштето го користел без договор со сопственикот на работната организација или општествено-политичката заедница преминува во општествена сопственост ако сопственикот на земјиштето за тоа време не поднел тужба за признавање на своето право на сопственост на тоа земјиште или тужба за надоместок за користење на земјиштето“.

5. Согласно членот 110 алинеја 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, Уставниот суд на Република Македонија одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите.

Според членот 28 алинеја 3 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија, Уставниот суд ќе ја отфрли иницијативата ако постојат процесни пречки за одлучување по иницијативата.

Во конкретниот случај оспорениот Основен Закон за искористувањето на селскостопанското земјиште не е дел од правниот поредок на Република Македонија.

Имено, во членот 16 точка 7 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија („Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ бр.7/1974) било предвидено до донесување на соодветен републички закон Основниот Закон за искористувањето на селскостопанското земјиште да се применува како републички закон. Во случајот тој соодветен закон е Законот за користење на земјоделското земјиште („Службен весник на Социјалистичка Република Македонија бр. 40/1976 година), кој влегол во сила на 16 декември 1976 година.

Од анализата на одредбите на наведениот закон произлегува дека во него не е содржана изречна одредба за престанок на важење на сега оспорениот Основен закон за искористување на селскостопанското земјиште. Меѓутоа, споредувајќи ја содржината на двата наведени закони, особено нивните општи одредби, произлегува дека се однесуваат на иста правна проблематика, од каде со влегување во сила на Законот за користење на земјоделското земјиште, односно од 16 декември 1976 година, оспорениот основен закон, а заедно со него и посебно оспорената одредба повеќе не се дел од правниот поредок на Република Македонија.

Според тоа, престанокот на важење на оспорениот закон преставува процесна пречка за одлучување на Судот за уставноста на Законот и посебно оспорената одредба и како такви не можат да бидат предмет на уставносудска оценка, согласно член 28 алинеја 3 од Деловникот.

Судот на седницата, исто така, утврди дека отсуството на изречна одредба за престанок на важење на оспорениот закон довела до тоа истиот се уште да биде евидентиран во регистарот на правни прописи како важечки.

Поради вака утврдениот неспорен факт Судот оцени дека, согласно член 78 став 3 од Деловникот, се исполнети условите за објавување на донесеното решение во „Службен весник на Република Македонија“, а со цел евидентирање на престанокот на важење од страна на надлежните институции и заинтересираните лица.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точките 1 и 2 од ова решение.

7. Ова решение Судот го донесе во состав од претседателот на Судот д-р Трендафил Ивановски и судиите: Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Бранко Наумоски, Игор Спировски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.263/2007  
9 април 2008 година  
Скопје

Претседател  
на Уставниот суд на Република  
Македонија,  
д-р **Трендафил Ивановски**, с.р.

#### **ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА ГЕОДЕТСКИ РАБОТИ 990.**

Врз основа на член 80 став 1 од Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижностите („Службен весник на СРМ“ бр. 27/86, 17/91, 84/05 и 109/05), Државниот завод за геодетски работи донесува

#### **РЕШЕНИЕ ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА УСТАНОВЕН КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ**

Се става во примена установениот катастар на недвижностите за катастарската општина Стругово – Општина Демир Хисар.

Катастарот на недвижностите се применува од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на примената на катастарот на недвижностите од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиштето за КО Стругово, установен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-6116/1  
23 април 2008 година  
Скопје

Директор,  
**Љупчо Георгиевски**, с.р.

#### **991.**

Врз основа на член 80 став 1 од Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижностите („Службен весник на СРМ“ бр. 27/86, 17/91, 84/05, 109/05 и 70/06), Државниот завод за геодетски работи донесува

#### **РЕШЕНИЕ ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА УСТАНОВЕН КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ**

Се става во примена установениот катастар на недвижностите за катастарската општина Дорфулија, градежен реон – Општина Лозово.

Катастарот на недвижностите се применува од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на примената на катастарот на недвижностите од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиштето за КО Дорфулија, градежен реон, установен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-6118/1  
23 април 2008 година  
Скопје

Директор,  
**Љупчо Георгиевски**, с.р.

#### **992.**

Врз основа на член 80 став 1 од Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижностите („Службен весник на СРМ“ бр. 27/86, 17/91, 84/05, 109/05 и 70/06), Државниот завод за геодетски работи донесува

#### **РЕШЕНИЕ ЗА КОНВЕРЗИЈА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД КАТАСТАР НА ЗЕМЈИШТЕ ВО КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ**

Се врши конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности за катастарската општина Дорфулија, вонградежен реон – Општина Лозово.

Катастарот на недвижностите се применува од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на примената на катастарот на недвижностите од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиштето за КО Дорфулија, вонградежен реон, установен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-6119/1  
23 април 2008 година  
Скопје

Директор,  
**Љупчо Георгиевски, с.р.**

**993.**

Врз основа на член 80 став 1 од Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижностите („Службен весник на СРМ“ бр. 27/86, 17/91, 84/05, 109/05 и 70/06), Државниот завод за геодетски работи донесува

#### РЕШЕНИЕ

#### ЗА КОНВЕРЗИЈА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД КАТАСТАР НА ЗЕМЈИШТЕ ВО КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ

Се врши конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности за катастарската општина Пршовце, вонградежен реон – Општина Теарце.

Катастарот на недвижностите се применува од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на примената на катастарот на недвижностите од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиштето за КО Пршовце, вонградежен реон, установен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-6121/1  
23 април 2008 година  
Скопје

Директор,  
**Љупчо Георгиевски, с.р.**

**994.**

Врз основа на член 80 став 1 од Законот за премер, катастар и запишување на правата на недвижностите („Службен весник на СРМ“ бр. 27/86, 17/91, 84/05, 109/05 и 70/06), Државниот завод за геодетски работи донесува

#### РЕШЕНИЕ

#### ЗА КОНВЕРЗИЈА НА ПОДАТОЦИТЕ ОД КАТАСТАР НА ЗЕМЈИШТЕ ВО КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ

Се врши конверзија на податоците од катастар на земјиште во катастар на недвижности за катастарската општина Доброшане, вонградежен реон – Општина Куманово.

Катастарот на недвижностите се применува од денот на објавувањето на ова решение во „Службен весник на Република Македонија“.

Со денот на примената на катастарот на недвижностите од став 1 од ова решение, престанува да се применува катастарот на земјиштето за КО Доброшане, вонградежен реон, установен според Законот за премер и катастар на земјиштето („Службен весник на СРМ“ бр. 34/72 и 13/78).

Бр. 09-6122/1  
23 април 2008 година  
Скопје

Директор,  
**Љупчо Георгиевски, с.р.**

#### ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

**995.**

Врз основа на член 9, став 1-б, точка 3, член 33 и член 56, став 1, точка 3 од Законот за здравственото осигурување („Сл.весник на РМ“ бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007 и 36/2007), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на 11.04.2008 година, донесе

#### ПРАВИЛНИК

#### ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ИНДИКАЦИИТЕ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВО НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ ПОМАГАЛА

##### Член 1

Во Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала („Сл.весник на РМ“ бр. 111/2000, 4/2001, 56/2001, 71/2001, 47/2003, 73/2005, 3/2006, 137/2006, 62/2007 и 86/2007) во членот 44 во ставот 2 по зборовите: „Клиника за болести на уво, нос и грло“ се додаваат зборовите: „или здравствена установа (општа болница) во која е извршена здравствената услуга“.

##### Член 2

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивање на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-4720/4  
11 април 2008 година  
Скопје

Управен одбор  
Претседател,  
**Аљбон Цемаили, с.р.**



www.sivesnik.com.mk  
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје  
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.  
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.  
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.  
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2008 година изнесува 9.200,00 денари.  
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.  
Рок за рекламации 15 дена.  
Жиро-сметка: 300000000188798.  
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.  
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622



2008056